

Пролонговані методичні форми підвищення кваліфікації у КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» у 2024 році

1. Школи педагогічної майстерності

- 1.1. Школа молодого фахівця психологічної служби «Розвиток професійної компетентності молодого фахівця психологічної служби».
- 1.2. Школа молодого фахівця «Реалізація змісту соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі в контексті Нової української школи».
- 1.3. Школа педагогічної майстерності «Класи безпеки, як напрям здійснення інформаційно-методичного супроводу базовими (опорними) закладами з питань БЖД та ЦЗ».

2. Педагогічні майстерні

- 2.1. Педагогічна майстерня молодого керівника територіального методичного об'єднання «ТМО – майданчик професійного розвитку педагогів громади».
- 2.2. Педагогічна майстерня «Як забезпечити власний і суспільний добробут: методичні лайфхаки».
- 2.3. Педагогічна майстерня «Географічна освіта НУШ. Планування освітньої діяльності на уроках географії у 7 класі на основі академічної свободи у виборі форм та методів навчання».
- 2.4. Педагогічна майстерня вчителів хімії «Методологічні аспекти застосування теоретичних засад про хімічну рівновагу для формування в учнів умінь розв'язувати задачі підвищеної складності».
- 2.5. Педагогічна майстерня для вчителів фізики «Фізичні задачі як засіб формування ключових компетентностей учнів в умовах реформування сучасної шкільної фізичної освіти».
- 2.6. Педагогічна майстерня «Організація освітнього процесу з фізичної культури в умовах НУШ».
- 2.7. Тематична майстерня класного керівника «Превентивне виховання в роботі класного керівника на засадах педагогіки партнерства».
- 2.8. Методично-творча майстерня «Організація творчої діяльності учнів щодо використання жанрового та тематичного багатства сучасної літератури рідного краю на засадах інтегрованого підходу в навчанні».

3. Методичний колоквіум

- 3.1. Методичний колоквіум «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу в умовах війни».

4. Постійно діючі семінари

4.1. Постійно діючий семінар розвитку професійної компетентності вчителя хімії «Упровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти у світлі концепції Нової української школи на уроках хімії в 7-9 класах (цикл базового предметного навчання)».

4.2. Постійно діючий семінар «Система роботи закладів освіти щодо організації та забезпечення здорового харчування».

5. Воркшопи

5.1. Воркшоп «Використання компаративного методу на уроках зарубіжної літератури».

5.2. Воркшоп «Вимірювання та шляхи подолання навчальних втрат і розривів у закладі освіти».

5.3. Методичний воркшоп «Сучасні концепти діяльності вчителя предмета «Захист України».

5.4. Воркшоп «Шляхи підтримки благополуччя молодших школярів в реаліях сьогодення».

6. Онлайн-тренінги

6.1. Модульний онлайн-тренінг вчителя-предметника «Інтеграція ключових умінь XXI століття в навчальні предмети Нової української школи».

6.2. Онлайн-тренінг «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право».

6.3. Онлайн-тренінг «Алгоритм якісної підготовки здобувачів освіти до Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури в умовах освітніх втрат».

7. Професійний діалог

7.1. Професійний діалог «Творчий потенціал текстів "нової природи" в мистецькому просторі закладу освіти».

8. Бібліотечний практикум

8.1. Бібліотечний практикум «Професійне становлення».

9. Методичний коворкінг

9.1. Методичний коворкінг «Забезпечення розвитку дітей дошкільного віку в умовах дистанційної освіти».

10. Педагогічний клуб

10.1. Педагогічний клуб «Забезпечення якості позашкільної освіти в особливий період».

11. Методичний серфінг

11.1. Методичний серфінг «Ключові питання організації та здійснення виховного процесу в ЗЗСО: на хвилях актуальності».

12. Методичні посиденьки

12.1. Методичні посиденьки «Пошук ефективних шляхів подолання освітніх втрат і розривів у позашкільлі».

13. Методичний нетворкінг

13.1. Методичний нетворкінг «STEM-освіта в дистанційному та змішаному форматі».

14. Методичний кластер

14.1. Методичний кластер «Потенціал технологічної освітньої галузі в професійній орієнтації здобувачів освіти».

15. Інклюзивний марафон

15.1. Інклюзивний марафон «Сучасні орієнтири діяльності інклюзивно-ресурсних центрів як основа ефективної інклюзивної освіти».

Додаток 2
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «Здорова школа»**

ПРОГРАМА

**Школи молодого фахівця психологічної служби
«Розвиток професійної компетентності молодого фахівця психологічної служби»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації за напрямом
«Практичні психологи ЗЗСО, ЗДО»,
«Соціальні педагоги»**

Актуальність. У Концепції «Нова українська школа» значну роль відведено гуманізації освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства та реалізації компетентнісного підходу. Зміни, що відбуваються в системі освіти, вимагають постійного професійного зростання кожного спеціаліста, удосконалення його професійної компетентності протягом всього періоду трудової діяльності. Такий підхід актуалізує необхідність упровадження нових форм підвищення кваліфікації, які спрямовані на формування позитивної мотивації педагогічних працівників до набуття та вдосконалення професійних навичок, постійного підвищення рівня фахової майстерності на основі активізації самоосвітньої діяльності. Вище викладене є підґрунтям підготовки молодих фахівців у межах ХАБу «Здорова школа» регіонального проєкту «Освітній технопарк Харківщини-2030».

Метою діяльності психологічної служби системи освіти України є збереження і зміцнення психічного, фізичного здоров'я та соціального благополуччя всіх учасників освітнього процесу: вихованців, учнів, студентів, батьків (законних представників), педагогічних та інших працівників. Підготовка молодих спеціалістів сьогодні є основною ланкою постачання практичних психологів і соціальних педагогів у заклади освіти. Переважна більшість молодих фахівців потребує допомоги з боку методичних служб та закладів післядипломної освіти в організації системи роботи, оволодіння практичними вміннями та навичками, необхідними для здійснення психологічного та соціально-педагогічного супроводу. Нові форми дидактичної взаємодії мають ґрунтуватися на нових підходах: андрагогічному, компетентнісному, діяльнісному, особистісному, діалогічному. Таким чином, у підвищенні кваліфікації особливого значення набуває проведення спеціальних практикумів, тренінгів, семінарів, майстерень, які сприятимуть особистісному та професійному зростанню молодого фахівця.

Висококваліфікований спеціаліст повинен:

- мати сформоване ціннісне ставлення до професії, усвідомлювати себе як її представника,
- мати уміння та навички аналітичної, діагностичної, корекційної, просвітницько-профілактичної роботи зі здобувачами освіти, їх батьками та педагогічними працівниками,
- виробити форми захисту від професійної деформації та емоційного вигорання,

- виробити морально-етичне підґрунтя, яке підвищує ефективність через відповідальне ставлення та вимогливість до себе, що зменшує ризики непрофесійного виконання обов'язків та нанесення шкоди.

Для вирішення вище зазначених питань у закладах освіти Харківської області, з урахуванням професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти» та з метою підвищення компетентності фахівців психологічної служби, які починають трудовий шлях, започатковано Школу молодого фахівця психологічної служби.

Мета Школи: введення в спеціальність практичних психологів і соціальних педагогів, які починають трудовий шлях, вдосконалення та підвищення таких компетентностей: особистої, навчальної; етичної, соціальної.

Завдання

1. Ознайомлення фахівців із сутністю та особливостями професії практичного психолога та соціального педагога закладу освіти.

2. Оволодіння фахівцями вміннями та навичками аналітичної, діагностичної, корекційної, просвітницько-профілактичної роботи зі здобувачами освіти, їх батьками та педагогічними працівниками.

3. Оволодіння сучасними формами та методами діяльності фахівців психологічної служби, в тому числі для організації дистанційної роботи.

4. Формування професійних пріоритетів через усвідомлення професійних цілей та цінностей.

5. Відпрацювання професійних навичок і стратегій поведінки, формування власного стилю професійної взаємодії.

Очікувані результати: у процесі навчання фахівці психологічної служби

- підвищать **особисту та навчальну компетентність** (здатність до професійного розвитку, набуття та розширення компетентностей фахівця, вміння планувати та управляти власним робочим часом);

- вдосконалять **етичну компетентність** (здатність дотримуватися принципів надання психологічної допомоги за різними напрямками роботи);

- розвинуть **соціальну компетентність** (здатність будувати ефективну міжособисту комунікацію зі всіма учасниками освітнього процесу).

Учасники: практичні психологи та соціальні педагоги зі стажем роботи до 3-х років.

Термін роботи Школи: 2024 рік.

Періодичність: 5 занять по 3 год, усього 15 год. + спецкурс 15 год. Всього 30 годин.

Форми роботи: вебсемінари.

Керівники школи:

Замазій Ю.О., методист Центру практичної психології, соціальної роботи та здорового способу життя;

Разводова Т.О., ст. викладач кафедри виховання й розвитку особистості.

План роботи

Школи молодого фахівця психологічної служби

«Розвиток професійної компетентності молодого фахівця психологічної служби»

№ з/п	Тема, форма роботи	Термін	Кількість годин	Виконавці
1.	Вебсемінар «Організаційно-методична функція працівників психологічної служби»	Лютий 2024 року	3	Носенко В.В. Замазій Ю.О.

№ з/п	Тема, форма роботи	Термін	Кількість годин	Виконавці
	аналітична діяльність, планування роботи, ведення документації»			
2.	Вебсемінар «Реалізація просвітницько-профілактичної функції працівниками психологічної служби: теоретичні та практичні аспекти»	Квітень 2024 року	3	Носенко В.В. Замазій Ю.О.
3.	Вебсемінар «Корекційно-розвиткова функція працівників психологічної служби: теоретичні та практичні аспекти, робота з дітьми з ООП»	Травень 2024 року	3	Носенко В.В. Замазій Ю.О. Разводова Т.О.
4.	Вебсемінар «Консультативна функція працівників психологічної служби: робота з учасниками освітнього процесу»	Червень 2024 року	3	Носенко В.В. Замазій Ю.О. Разводова Т.О.
5.	Вебсемінар «Реалізація діагностичного та навчального напрямів в роботі працівників психологічної служби. Соціально-педагогічний супровід»	Жовтень 2024 року	3	Носенко В.В. Замазій Ю.О.
	Усього		15	

Методичне забезпечення

1. Адаптація учнів до шкільного навчання: Методичні рекомендації. – Харків: ХОНМІБО, 2010. – 208 с.
2. Аспекти аналітичної діяльності як складова професійного становлення працівника психологічної служби системи освіти: Методичні рекомендації. – 2-ге вид., випр. та доп. – Харків: ХОНМІБО, 2010. – 160 с.
3. Бітянова М. Психолог у школі: зміст діяльності й технології. – К.: Главник, 2007. – С.160. (серія «Психологічний інструментарій»)
4. Джерело педагогічних інновацій. Психологічний супровід до профільної та профільної освіти: Науково-методичний журнал. – Випуск №3(51). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2011. – 100 с.
5. Джерело педагогічних інновацій. Інклюзивна освіта: Науково-методичний журнал. – Випуск №1. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2013. – 188 с.
6. Джерело педагогічних інновацій. Практичний психолог закладу освіти. Науково-методичний журнал. – Випуск № 4(36). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2021. – 200 с.
7. Етичний кодекс практичного психолога, прийнятий на I Установчому з'їзді Товариства психологів України 20 грудня 1990 року в м. Києві
8. Корекційні програми на допомогу практичному психологу ДНЗ / уклад. Марінушкіна О.Є., Замазій Ю.О.; – Харків., Вид. група «Основа». 2008 – 204 с.
9. Корекційно-розвиткова програма формування стійкості до стресу в дітей дошкільного віку та школярів «Безпечний простір»: навчально-методичний посібн. – Київ : НаУКМА, ГЛІФ Медіа, 2017. – 208 с.
10. Лист МОНУ від 24.07.2019 № 1/9-477 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України»

11. Лист МОНУ від 14.08.2020 № 1/9-436 «Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)»
12. Лист МОНУ від 30.11.2020 № 6/1427-20 «Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти»
13. Лист МОНУ від 02.08.2022 р. № 1/8794-22 «Щодо діяльності психологічної служби у системі освіти в 2022 -2023 навчальному році»
14. Лист МОНУ від 02.03.2017 № 1/9-119 «Щодо проведення в навчальних закладах кампанії з питань пропаганди психічного здоров'я»
15. Лист МОНУ від 29.01.2019 №1/11-849 «Щодо профілактики кримінальних правопорушень серед неповнолітніх»
16. Надання психологічної допомоги молоді, яка схильна до суїциду чи здійснила спробу суїциду. – Харків: ХАНО, 2013. – 68 с.
17. Наказ МОНУ «Про затвердження положення про психологічну службу системи освіти України» від 22.05.2018 № 509.
18. Небезпечні квести для дітей: профілактика залучення / Методичні рекомендації. – К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2017. – 76 с.
19. Панок В.Г. Психологічна служба : [Навч.-метод. посіб. для студентів і викладачів] / В.Г. Панок. – Кам'янець-Подільський : ТОВ Друкарня Рута, 2012.
20. Порадник практичного психолога ДНЗ. О.Є. Марінушкіна, Ю.О. Замазій. – Харків.: Вид. група «Основа»; – 2007. – 240 с.
21. Професійна орієнтація в сучасній школі: кращі методичні розробки практичних психологів і соціальних педагогів малокомплектних загальноосвітніх навчальних закладів, навчально-виховних об'єднань, навчально-виховних комплексів: методичні рекомендації [Електронні дані] / авт. кол. за наук. ред. І. І. Ткачук. – К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. - 115 с.
22. Профілактика насильства та виявлення дітей, які зазнали різних форм насильства: Методичний посібник. – Харків: ХОНМІБО, 2009. – 128 с.
23. Профілактика шкільної дезадаптації у дітей 6-річного віку: Методичні рекомендації. – Харків: ХОНМІБО, 2007. – 31 с.
24. П'ятикласник. Допомога в навчанні : методичні рекомендації / уклад. Покроєва Л.Д., Марінушкіна О.Є., Замазій Ю.О. – Вид. 2-ге, доповн. –Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2020. – 32 с.
25. Указ Президента України №195/2020 від 25.05.2020 «Про національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі»

Додаток 3
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «Здорова школа»**

**ПРОГРАМА
Школи молодого фахівця
«Реалізація змісту соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі
в контексті Нової української школи»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації за напрямом
«Здоров'я, безпека та добробут»**

Актуальність. У Концепції «Нова українська школа» значну роль відведено реалізації компетентнісного та діяльнісного підходів. Такий підхід актуалізує необхідність упровадження нових форм підвищення кваліфікації, які спрямовані на формування позитивної мотивації педагогічних працівників до набуття та вдосконалення професійних навичок, постійного підвищення рівня фахової майстерності на основі активізації самоосвітньої діяльності. Постійні зміни в системі освіти вимагають удосконалення компетентності кожного педагога протягом всього періоду трудової діяльності.

Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (ЗБД) впроваджено у 5 і 6 класах НУШ та 7 класах закладів-учасників інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти». Програма інтегрованого курсу ЗБД спрямована на досягнення учнями обов'язкових і конкретних результатів навчання, визначених Державним стандартом базової загальної освіти за освітньою галуззю «Соціальна і здоров'язбережувальна» (СЗО). Перехід від навчального предмету «Основи здоров'я» до інтегрованих курсів, зокрема «Здоров'я, безпека та добробут», вимагає врахування можливих труднощів, особливо пов'язаних із доповненням питаннями особистої безпеки в умовах воєнного часу. Зміст навчальної програми «Основи здоров'я» також доповнено питаннями, актуальними у період воєнного стану. А саме: самопомога і невідкладна допомога, психологічна самопомога, невідкладна домедична допомога, попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів, захист життя і здоров'я у воєнний час тощо.

Враховуючи вищезначене, у 2024 році є актуальним пошук шляхів для вирішення питань формування навичок здорового способу життя, збереження і відновлення фізичного та ментального здоров'я в умовах сьогодення, подолання можливих освітніх втрат чи розривів, можливі труднощі, які пов'язані з впровадженням переліку нововведених питань у зміст навчальних предметів та інтегрованих курсів СЗО тощо. В рамках Школи планується вирішення вищезначених питань та подальше вдосконалення форм і методів роботи вчителів СЗО.

Мета: розвиток професійних компетентностей учителів СЗО, зокрема предметно-методичної, здоров'язбережувальної та здатність до навчання впродовж життя.

Завдання:

- надати методичну допомогу вчителям з питань вдосконалення методів та прийомів проведення уроків СЗО;
- надати практичну допомогу вчителям СЗО для подальшого особистісного зростання професійного рівня;
- сформувані навички збереження і відновлення фізичного та ментального здоров'я в умовах сьогодення.

Очікувані результати: підвищення рівня компетентностей вчителів в процесі навчання у Школі молодого фахівця:

- **предметно-методичної компетентності** (здатність впроваджувати технології, інструменти компетентнісного та діяльнісного виховання учнів);
- **здоров'язбережувальної компетентності** (здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу);
- **навчання впродовж життя** (оволодіння інструментарієм для якісного навчання у дистанційному форматі, опанування інноваційними методами викладання матеріалу).

Учасники: учителі СЗО закладів загальної середньої освіти з досвідом роботи до 3 років.

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: 5 занять по 3 години (усього 15 годин) + спецкурс 15 годин. Усього 30 годин.

Форма роботи: вебсемінари.

Керівники:

Огньова Л.Ю., методист Центру практичної психології, соціальної роботи та здорового способу життя.;

Волкова І.В., старший викладач кафедри виховання й розвитку особистості.

План роботи
Школи молодого фахівця
«Реалізація змісту соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі
в контексті Нової української школи»

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Вебсемінар «Компетентнісний потенціал соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі в контексті нового Державного стандарту»	лютий 2024 року	3	Носенко В.В., Огньова Л.Ю., Байназарова О.О., Волкова І.В.
2.	Вебсемінар «Підтримка ментального здоров'я як реалізація психічної складової здоров'я здобувачів освіти в умовах сьогодення»	березень 2024 року	3	Носенко В.В., Огньова Л.Ю., Замазій Ю.А.
3.	Вебсемінар «Проектування уроку соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі: наукові і методичні аспекти»	квітень 2024 року	3	Носенко В.В., Огньова Л.Ю., Байназарова О.О., Волкова І.В.
4.	Вебсемінар «Безпечне освітнє середовище та	травень 2024 року	3	Носенко В.В., Огньова Л.Ю.,

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
	профілактика небезпечної поведінки підлітків як складова реалізації соціальної та з здоров'язбережувальної освітньої з галузі»			Бандура В.В., Китиченко Т.С. Астахова М.С.
5.	Вебсемінар «Реалізація діяльнісного підходу на уроках соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі: форми, методи, технології»	жовтень 2024 року	3	Носенко В.В., Огньова Л.Ю., Байназарова О.О., Сіваченко І.Г.
	Усього		15	

Методичне забезпечення

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ від 30 вересня 2020 р. No 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoi-osviti-i300920-898>
2. Затвердили професійний стандарт учителя. URL: <https://pon.org.ua/novyny/8445-zatverdili-profesyniy-standart-uchitelya.html>
3. Інноваційні пошуки в сучасній освіті / За ред. Л.І.Даниленко, В.Ф.Паламарчук./ Упоряд. Г.М.Перевознікова – К.: Логос, 2004. – 220 с
4. Концепція «Нова українська школа». - URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Лист МОН від 03.01.2023 №4/26-23 “Про укладання модельних навчальних програм”. URL: <https://imzo.gov.ua/2023/01/04/lyst-mon-vid-03-01-2023-4-26-23-pro-ukladannia-model-nykh-navchal-nykh-proham/>
6. Лист МОН України від 11.08.2023 р. 1/11938-23 щодо особливостей організації освітнього процесу у 7-9 класах в умовах реалізації концепції «Нова українська школа». URL: https://znayshov.com/News/Details/metodychni_rekomendatsii_mon_ukrainy_dlia_pilotnykh_zakladiv_zahalnoi_serednoi_osvity
7. Методичні рекомендації МОН України для ПІЛОТНИХ закладів загальної середньої освіти. URL: https://znayshov.com/News/Details/metodychni_rekomendatsii_mon_ukrainy_dlia_pilotnykh_zakladiv_zahalnoi_serednoi_osvity
8. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Василенко С. В., Колотій Л. П.). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni_prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Sotsial.ta.zdorovyazberezh.osv.haluz.2023/16.08.2023/Zdorovyia.bezpeka.ta.dobrobut.7-9%20kl-intehrovanyy.kurs.Vasylenko.ta.in.16.08.2023.pdf
9. Модельна навчальна програма Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Андрук Н. В., Лаврентьева І. В., Хомич О. Л.). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni_prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Sotsial.ta.zdorovyazberezh.osv.haluz.2023/04.08.2023/Zdorovyia.bezpe.ta.dobrobut.7-9%20klas.intehr.kurs.Vorontsova.ta.in.04.08.2023.pdf
10. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 р.). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni->

[programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku](#)

11. Наказ МОН № 289 З від 01 квітня 2022 року Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти . URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-navchalnih-dosyagnen-uchniv-5-6-klasiv-yaki-zdobuvayut-osvitu-vidpovidno-do-novogo-derzhavnogo-standartu-bazovoyi-serednoyi-osviti>

12. Портал превентивної освіти. –

URL: http://autta.org.ua/ua/resources/Komplekt_ZBD/ZBD_7_kl

13. Профілактика негативних явищ в учнівському середовищі. – Методичні рекомендації. – Крелевець, 2014. – 91 с.

14. Профілактика соціально небезпечних захворювань. –

URL: <http://autta.org.ua/ua/materials/theme/Profilaktyka-vzhyvannia-PAV-i-sotsialno-nebezpechnykh-yavyshch/>

15. Редько Т. М. Здоров'ярозвивальні технології в процесі фізичного виховання студентів педагогічних університетів / Т. М. Редько // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету Вип. / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка; гол. ред. Носко М. О. – Чернігів, ЧНПУ, 2015. – С. 45-48

16. Соціальна робота з дітьми та молоддю: проблеми, пошуки, перспективи / За заг. ред. І. М. Пінчук, С. В. Толстоухової.- К.: УДЦССМ, 2000.- Вип. 1. - 276 с.

17. Три поради для організації ефективної взаємодії вчителів, учнів та їхніх батьків. - URL: <https://naurok.com.ua/post/tri-poradi-dlya-organizaci-efektivno-vzaemodi-vчителiv-uchniv-ta-hnih-batkiv>

18. Харчування при стресі. - URL: <https://www.youtube.com/watch?v=FcbF8jmzDpQ>

19. Химинець В.В. Інновації в сучасній школі / В.В.Химинець. – Ужгород, Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2004. – 168 с.

20. Електронні версії підручників. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>

Додаток 4
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Безпечна школа», «Відкрите партнерство»**

**ПРОГРАМА
Школи педагогічної майстерності
«Класи безпеки як складова системи роботи базових (опорних) закладів
з питань БЖД та ЦЗ»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників за напрямом «Керівники
закладів освіти»**

Актуальність. В умовах сьогодення актуальність заходу полягає в необхідності проведення навчання працівників діям в умовах загрози і виникнення надзвичайної ситуації, оволодіння навичками надання першої допомоги потерпілим, користування засобами індивідуального та колективного захисту.

Також розробленню даного заходу сприяло схвалення Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі (Указ Президента України від 25 травня 2020 року № 195/2020), яка ґрунтується на тому, що учні повинні оволодіти знаннями, уміннями, навичками, способами мислення стосовно створення і підтримки здорових та безпечних умов життя і діяльності людини як у повсякденному житті (у побуті, під час навчання та праці тощо), так і в умовах надзвичайних ситуацій та ін.

Мета: підвищення інноваційної та здоров'язбережувальної компетентностей слухачів щодо організації безпечного освітнього середовища в умовах воєнного стану.

Завдання:

1. Поглибити знання слухачів щодо організації безпеки життєдіяльності в зимовий період.
2. Ознайомитись з методичними інструментами реалізації базовими(опорними) з питань БЖД та ЦЗ закладами освіти завдань цивільного захисту в особливий період
3. Розвинути навички створення безпечного середовища у весняно-літній період.
4. Оволодіти навичками створення безпечного середовища в осінній період.

Очікувані результати: у результаті навчання слухачі вдосконалять та розвинуть професійні компетентності:

1. **інноваційну** (здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, різноманітні підходи до розв'язування проблем у педагогічній діяльності, здатність використовувати інновації в професійній діяльності);
2. **здоров'язбережувальну** компетентність (здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу).

Учасники: представник базового (опорного) закладу з питань БЖД та ЦЗ.

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: усього 15 годин (1 заняття 3 години, 3 заняття по 4 години).

Форма роботи: дистанційна.

Керівники:

Панасенко А.В., методист Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

Астахова М. С., доцент кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін, кандидат педагогічних наук.

Програма школи доповнюється проведенням спецкурсу з питань цивільного захисту закладу освіти (15 год. 0,5 кредиту ЄКТС) кафедрою соціально-гуманітарної освіти (завідувачка Китиченко Т.С., канд. істор. наук). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації : представників базових (опорних) закладів з питань БЖД та ЦЗ протягом навчального року складає 30 годин (1 кредит ЄКТС).

**План роботи
школи педагогічної майстерності
за темою «Класи безпеки, як напрям здійснення інформаційно- методичного супроводу
базовими (опорними) закладами з питань БЖД та ЦЗ»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Термін роботи	К-ть навч. годин	Відповідальні та виконавці
1.	Онлайн-семінар «Формуємо освітній простір класів безпеки: безпека життєдіяльності в зимовий період»	Лютий 2024 року	4	Большукіна А.В. Панасенко А.В.
2.	Навчально-методичний семінар «Методичні інструменти реалізації базовими(опорними) з питань БЖД та ЦЗ закладами освіти завдань цивільного захисту в особливий період»	Березень 2024 року	4	Большукіна А.В. Панасенко А.В.
3.	Онлайн-семінар «Формуємо освітній простір класів безпеки: безпека життєдіяльності у весняно-літній період»	Квітень 2024 року	4	Большукіна А.В. Панасенко А.В.
4.	Онлайн-семінар «Формуємо освітній простір класів безпеки: безпека життєдіяльності в осінній період»	Жовтень 2024 року	3	Большукіна А.В. Панасенко А.В.
		Усього	15	
5	Спецкурс	Листопад	15	Астахова М. С.
		Усього	30	

Методичне забезпечення

1. Державний стандарт базової середньої освіти (від 30 вересня 2020 р. № 898)
2. Джерело педагогічних інновацій. Національно-патріотичне виховання у навчальних закладах: Науково-методичний журнал. –Випуск № 2(10). Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2015. – 224 с.
3. Закон України «Про освіту» .
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст.226) Із змінами, внесеними згідно із Законом № 764-ІХ від 13.07.2020 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
5. Концепція Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 1233-р
6. Концепція нової української школи. [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://www.mon.gov.ua>.
7. Лист Міністерства освіти і науки України від 10.06.2019 № 1/9-365 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2022/2023 н.р.» – [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://www.mon.gov.ua>.
8. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 р. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/68/2016>
9. Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти (наказ МОН України 26.12.2017 №1669. URL: <https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18>
10. «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України від 17.09.2021 року № 568-21.
11. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 04.08.2021 № 1627 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти».
12. Типова програма підвищення кваліфікації вчителів, директорів та заступників директорів, педагогів-організаторів, соціальних педагогів, практичних психологів закладів загальної середньої освіти «Знаємо та діємо» за напрямком «Організація діяльності педагогічних працівників щодо надання домедичної допомоги та безпечного поведіння на дорозі» (наказ Міністерства освіти і науки України 26.01.2022 року № 64).

Додаток 5
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «Школи управлінських кадрів»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні
новопризначеного керівника територіального методичного об'єднання
«ТМО – майданчик професійного розвитку педагогів громади»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників за різними напрямками**

Актуальність. Однією з глобальних цілей сталого розвитку, затверджених у 2015 році на Саміті ООН, є забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх. В умовах розбудови Нової української школи особливої актуальності набуває підготовка педагога-професіонала як головної рушійної сили освіти в суспільстві, фахівця високої якості, який має навчитися вільно орієнтуватися у сучасних соціальних умовах, самостійно вирішувати складні завдання в процесі суспільних реформ. Саме тому в умовах розбудови та становлення нової системи підвищення кваліфікації вкрай актуальним є пошук шляхів, форм, методів і засобів організації професійного розвитку сучасного конкурентоспроможного вчителя – суб'єкта активного навчання.

Одним із головних принципів Нової української школи є умотивований учитель, який прагне до професійного та особистого зростання. Сучасна модель освіти потребує нового вчителя, компетентнісного, який постійно працює над собою, неперервно підвищує свій рівень фахових компетентностей, оновлює професійні знання, уміння, навички, постійно вдосконалює свою професійну майстерність. Ця норма закріплена Законом України «Про освіту» (ст. 54) зобов'язавши педагогів до постійного підвищення свого професійного і загальнокультурного рівня та педагогічної майстерності шляхом постійної самоосвіти та інших видів і форм професійного зростання. Неперервний професійний розвиток стає невід'ємною складовою педагогічної діяльності кожного педагогічного працівника закладу освіти. Одним із видів педагогічної діяльності на ряду з навчальною, виховною та організаційною Законом України «Про повну про повну загальну середню освіту» (ст. 24) виділяється методична робота педагога.

Методична робота – важлива ланка неперервної педагогічної освіти, яка має цілісну систему дій і заходів, спрямованих у сучасних умовах не лише на підвищення кваліфікації, професійної майстерності та розвиток творчого потенціалу кожного педагогічного працівника, а й на розвиток створення умов для реалізації особистісних функцій педагога, для підвищення рівня його професійно-особистісного саморозвитку, готовності до інновацій, створення й реалізації нових педагогічних теорій і практик, індивідуально-авторської педагогічної або методичної систем. Участь у методичній роботі має бути професійним обов'язком кожного педагогічного працівника, в тому числі й керівника закладу освіти.

Професійний розвиток учителів реалізується у процесі співробітництва, найбільш ефективно – у взаємодії учителів, педагогів, адміністрації, батьків та інших членів громади, та здійснюється на основі оптимального вибору і поєднанні різних форм, методів, технологій і способів організації, які найкраще працюють у конкретній ситуації і в конкретному місці (автор міжнародного дослідження-огляду наукової літератури з проблеми професійного розвитку вчителів – Е. Віллегас-Реймерс) Л. Дарлінг-Хаммонд, М. Клімент, Дж. Скрібнер, Т. Гаскей.

Однією з таких форм професійного розвитку освітян є **професійна спільнота педагогічних працівників** – товариство (об'єднання, група) педагогічних працівників, які об'єднані спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (Положення про центр професійного розвитку педагогічних працівників, затверджене Постановою КМУ від 29.07.2020 № 672).

Методичне об'єднання – фахове об'єднання педагогів різних категорій, створене на добровільних засадах, в межах якого педагоги колективно опрацьовують найактуальніші проблеми, пов'язані зі змістом їхньої професійної діяльності, обмінюються досвідом роботи. Перед кожним методичним об'єднанням стоїть спільна мета – підвищення професійної майстерності педагогів, створивши найсприятливіші умови для самореалізації й удосконалення вчителя, можливості якомога повніше розкрити свої здібності, набуті навичок дослідницької діяльності, розвинути ініціативу та творчий пошук, використати досвід, наукові дослідження своїх колег.

Територіальне методичне об'єднання є осередком науково-методичної роботи освітян громади, покликаної формувати і підтримувати належний рівень професійного та особистісного розвитку педагога-фахівця на засадах особистісно орієнтованого, андрагогічного та компетентнісного підходів.

Актуальність програми педагогічної майстерні зумовлена наявністю в освітній галузі втрат і розривів, що викликані воєнною агресією росії в Україні, руйнацією відпрацьованих механізмів, форм і способів організації методичної роботи в громадах (особливо в деокупованих) узагалі і зокрема функціонування територіальних методичних об'єднань, розривами комунікацій, зв'язків, наступності тощо.

Мета педагогічної майстерні:

Розвиток професійних компетентностей керівників територіальних методичних об'єднань щодо забезпечення неперервного професійного розвитку педагогічних працівників громади в сучасних умовах соціальних трансформацій відповідно до вимог Нової української школи, сприяння професійному та особистісному розвитку керівників.

Завдання:

1. Актуалізувати питання діяльності керівників територіальних методичних об'єднань щодо сприяння неперервному професійному розвитку педагогічних працівників.

2. Удосконалити та оновити знання та вміння з основних напрямів професійної діяльності.

3. Активізувати самостійну діяльність, розвиток мотивації професійного вдосконалення та особистісного розвитку керівників ТМО.

Очікувані результати: удосконалення наступних загальних та професійних компетентностей:

лідерської (здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків; здатність мотивувати себе та інших суб'єктів освітнього процесу для досягнення спільної мети професійної діяльності);

педагогічного партнерства (здатність організовувати ефективну роботу професійної спільноти на засадах відкритості й толерантності; сприяти взаємодії та згуртованості педагогів; здатність визначати ефективні способи комунікації з педагогічними працівниками залежно від ситуації для досягнення поставлених цілей);

інноваційної (здатність використовувати інновації у професійній діяльності; здатність інноваційно вирішувати практичні професійні завдання);

здатність до навчання впродовж життя(здатність керівників методичних об'єднань здійснювати рефлексію педагогічної діяльності, критично оцінювати процес професійного становлення, самостійно керувати професійним розвитком).

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття по 4 год., 1 заняття – 3 год. Усього 15 годин.

Форми роботи: науково-методичні вебсемінари.

Учасники: керівники ТМО педагогічних працівників різних категорій

Формат проведення: дистанційний (на платформі ZOOM).

Керівники:

Єжелей В.М., завідувач Центру організаційно-методичної роботи з керівними кадрами;

Процай М.В., методист Центру організаційно-методичної роботи з керівними кадрами.

**ПЛАН роботи
педагогічної майстерні
новопризначеного керівника територіального методичного об'єднання
«ТМО – майданчик професійного розвитку педагогів громади»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Термін роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Науково-методичний вебсемінар «Засади системної ефективної роботи ТМО»	березень	4	Остапенко А.С. Єжелей В.М. Процай М.В. Посмітна Ю.А. Радченко Ю.В. Ставицький С.Б.
2.	Науково-методичний вебсемінар «Підґрунтя створення безпечного освітнього середовища закладу освіти»	травень	4	Остапенко А.С. Єжелей В.М. Процай М.В. Носенко В.В. Замазій Ю.О. Посмітна Ю.А. Сідорчук В.П. Панасенко А.В.
3.	Науково-методичний вебсемінар «Пошук ефективних шляхів реалізації Концепції НУШ»	вересень	4	Остапенко А.С. Єжелей В.М. Процай М.В. Посмітна Ю.А. Зайцева О.А. Моліна О.О. Саввіч О.М. Власенко Г.М.

4.	Науково-методичний вебсемінар «Маркери результативності діяльності ТМО»	листопад	3	Остапенко А.С. Єжелей В.М. Процай М.В. Капустін І.В. Посмітна Ю.А. Клімова С.В.
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 №463-IX. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. Розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
4. Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників: Постанова КМУ від 29.07.2020 № 672 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 28.12.2021 № 1391. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-%D0%BF#Text>
5. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 № 1133. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
6. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: Постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/898-2020-%D0%BF#Text>
7. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ МОНУ від 16.07.2018 № 776. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
8. Про затвердження Примірного положення про методичний кабінет закладу дошкільної освіти: Наказ МОНУ від 16.04.2018 № 372. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0372729-18#Text>
9. Про затвердження типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників: Наказ МОНУ від 23.04.2021 № 457. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0457729-21#n15>
10. Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників: Наказ МОНУ від 09.09.2022 № 805. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1649-22#Text>

11. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи. – Київ: МОНУ, 2016. – 36 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
12. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. – Київ: Літера, 2018. – 160 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>
13. Сидоренко В.В. Концептуальні засади Нової української школи: ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати / Вікторія Сидоренко // Методист. – №5. – травень. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/710778/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%D0%A1%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%A0%D1%83%D0%B1%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%82.pdf>
14. Розвиток ключових компетентностей керівника, учителя та учня Нової української школи: [методичний посібник для керівників і педагогів закладів загальної середньої освіти] / авт. кол.; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. – Х.: Харківська академія неперервної освіти, 2019. – 104 с.

Додаток 6
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Професійний розвиток педагога», «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні
«Як забезпечити власний і суспільний добробут: методичні лайфхаки»
для вчителів економіки та різних предметів закладів загальної середньої освіти**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників за різними напрямками**

Актуальність. У сучасному світі, де економічна стійкість та соціальний добробут стають важливими завданнями для суспільства, освітній процес вимагає активної адаптації та впровадження новаторських методик, спрямованих на формування компетентних та відповідальних громадян. Актуальність роботи педагогічної майстерні полягає в необхідності надання вчителям не лише теоретичних знань, але й конкретних інструментів та методичних підходів, які допоможуть учням розвивати практичні навички у сфері фінансів, підприємництва та особистого розвитку.

Однією з ключових компетентностей, які передбачені в освітньому процесі Нової української школи, є *«Підприємливість та фінансова грамотність»*.

Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898) *ключова компетентність «Підприємливість і фінансова грамотність» передбачає:*

- ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності;
- здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми;
- готовність брати відповідальність за прийняті рішення;
- здатність працювати в команді для планування і реалізації проєктів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність.

Робота педагогічної майстерні буде проходити у співпраці з Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, який продовжує Національний проєкт з фінансової грамотності. У вчителів економіки та предметів економічного спрямування буде можливість взяти участь у тренінгах з актуальних питань управління особистими та сімейними фінансами, основною метою яких є надання учасникам, окрім методичних знань, ще й практичного інструментарію та моделі поведінки в конкретних фінансових ситуаціях.

Програма педагогічної майстерні спрямована на підготовку вчителів до високотехнологічного та конкурентоспроможного сучасного суспільства, де розуміння економічних та фінансових процесів визначає рівень особистого та суспільного добробуту.

Мета педагогічної майстерні: розвиток предметно-методичної та інноваційної компетентностей, поглиблене вивчення методів та підходів до формування ключової компетентності "Підприємливість та фінансова грамотність" серед учнів, спрямування на підвищення кваліфікації вчителів, їхню готовність та здатність впроваджувати сучасні методики в освітній процес.

Завдання:

- ознайомити з сучасними тенденціями в галузі підприємництва та фінансів;
- вивчити та впровадити практичні вправи та кейси, які сприяють розвитку підприємницьких та фінансових навичок;
- сприяти взаємовивченню та обміну досвідом, щоб створити сприятливе інтелектуальне середовище для вдосконалення підприємливості та фінансової грамотності;
- розглянути можливості профорієнтаційної роботи у закладі загальної середньої освіти для розвитку підприємливості і фінансової грамотності.

Очікувані результати: за підсумками навчання слухачі розвинуть

- предметно-методичну компетентність (знання і розуміння особливостей освітніх галузей, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, здатність моделювати зміст навчання для розвитку підприємливості та фінансової грамотності);
- інноваційну компетентність (уміння добирати та використовувати як традиційні, так і інноваційні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності).

Учасники: учителі економіки та вчителі різних предметів ЗЗСО.

Термін роботи педагогічної майстерні: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття – по 5 год. Усього 15 годин.

Форми роботи: творчий діалог, методичний інтенсив, ресурсна зустріч.

Керівники:

Саввіч О.М., методист Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

Грінченко О.І., старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

**План роботи
педагогічної майстерні
«Як забезпечити власний і суспільний добробут: методичні лайфхаки»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Творчий діалог «Підприємливість і фінансова грамотність як умова успішної життєдіяльності»	Квітень 2024 року	5	Саввіч О.М., Грінченко О.І.
2.	Методичний інтенсив «Підприємництво і розвиток м'яких навичок»	Жовтень 2024 року	5	Саввіч О.М., Грінченко О.І.
3.	Ресурсна зустріч «Світ в умовах глобальних трансформацій»	Грудень 2024 року	5	Саввіч О.М., Грінченко О.І.
	Усього		15	

Методичне забезпечення:

1. Державний стандарт базової середньої освіти (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 №898):
<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/5f7/5e6/b1e/5f75e6b1ee0d8989401323.doc>
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»: <https://cutt.ly/2BDZ1qK>
3. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736-20 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: <https://cutt.ly/uFkTD4C>
4. Bacigalupo M., Kamylylis P., Punie Y., VandenBrande G. (2016). EntreComp: TheEntrepreneurshipCompetenceFramework. Люксембург: Publication Office oftheEuropeanUnion; EUR 27939 EN; doi:10.2791/593884. (Рамка підприємницької компетентності): <https://cutt.ly/mKBjd2X>
5. Bacigalupo M., WeikertGarcia L., Mansoori Y., O’Keeffe W. EntreCompPlaybook. Entrepreneuriallearningbeyondtheclassroom. 30245 EN, Publications Office oftheEuropeanUnion, Luxembourg. 2020, ISBN 78-92-76-19416-3 (онлайн) doi: 10.2760/77835 (онлайн) (Посібник. Підприємницьке навчання за межами класу): <https://cutt.ly/1ZQRz0h>
6. EntreLearn: Інструменти навчання підприємництву для вчителів. Методичку підготовлено як частину проекту I-LINC Корнелією Логіньовою, викладачем в HotelAcademy, Братислава, під редакцією EuropeanSchoolnet (Оскар Гуель, ТоміславаРечева та Ануска Феррарі): <https://cutt.ly/DZQtOo>
7. Барадія Н., Покась Л. Формування фінансової грамотності через впровадження педагогічних технологій / Н. Барадія, Л. Покась // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2019. – Випуск 23 (том 1). – С. 89-94.
8. Бібліотека матеріалів «Гривня – наш символ»: <https://cutt.ly/jBDVfih>
9. Біденко С., Золотаревич І. Як розповісти дітям про гроші / С. Біденко, І. Золотаревич. – Х.: Вид. група «Основа», 2019. – 128 с.
10. Горленко Ганна. Медіаосвіта на заняттях з фінансової грамотності. Навчальне видання / за редакцією Волошенюк О., Іванова В. – Київ: АУП, ЦВП, 2021. – 76 с.
11. Длугопольський О.В., Вірковська А.А. Економіка і я: посібниксерії «Шкільнабібліотека». – Тернопіль: Астон, 2020. – 144 с.
12. Ілюстрований посібник із фінансової грамотності для школярів: навч. наоч. посіб. / О.М.Пахненко, М.М.Бричко, А.Ю.Семенов. – Суми: Сумський державний університет, 2017. – 214 с.
13. Компетентнісно орієнтований урок (бібліотека проекту «НаУрок»): <https://naurok.com.ua/kompetentnisno-ori-ntovaniy-urok-192614.html>
14. Конспекти занять з розвитку підприємництва: посібник / упоряд. М.Товкало, В.Одзімек, О.Медведева, Я.Квятковський, А.Окрашевська. – 2012. – 255 с.: <http://surl.li/rkig>
15. Кузьменко Ю. Формування компетентності «Підприємливість та фінансова грамотність»: сучасні орієнтири / Ю. Кузьменко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2018. – № 2(8). – С. 36-39.
16. Методика викладання фінансової грамотності: навч. посіб. / Т.О. Кізима, В.В. Письменний, С.Л. Коваль, Н.І. Карпишин та ін.; за ред. д.е.н., професора Кізими Т.О. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. – 200 с.
17. Основи споживчих знань. Споживча етика: посіб. для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти / О.В. Овчарук, Л.М. Пужайчерда. – Київ: Літера ЛТД, 2019. – 112 с. – Серія «Шкільна бібліотека».

18. Стаття «6 принципів ефективного персоналізованого навчання»: <http://blog.ed-era.com/6-principiv/>
19. Стаття «Персоналізоване навчання: адаптуйся або «сідай, двійка»: <http://blog.ed-era.com/personalizovane-navchannia/>
20. Стаття «Що таке адаптивні технології та як ними користуватися»: <http://blog.ed-era.com/adaptivni-technologii/>
21. Стаття «Що таке компетентнісний підхід у навчанні – відповідає Державна служба якості освіти»: <https://cutt.ly/kBDVFWs>
22. Творимо майбутнє відповідально й ощадливо: програма соціально-фінансової освіти й виховання для учнів загальноосвітніх навчальних закладів: метод. посіб. / Автори-упоряд.: В.С. Петрович, Т.П. Цюман, Т.П. Авельцева, В.В. Молочний; за заг. ред. В.С. Петровича. К.: ФОП Буря О.Д., 2014. С.142.
23. Уроки з підприємницьким тлом: навчальні матеріали / за заг. ред. Е. Бобінської, Р. Щияна, М. Товкало. – Варшава: Сова, 2014. – 398 с.: <http://surl.li/icrh>
24. Цікаво про фінанси: посіб. серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 кл. закл. загальної середньої освіти / С. Біденко, І. Золотаревич. – Х.: Вид. група «Основа», 2019. – 127 с. – Серія «Шкільна бібліотека».

Електронні ресурси:

1. Сайт Національного банку України про роботу фінансової системи під час війни «Фінансова оборона України»: <https://promo.bank.gov.ua/fin-defense/>
2. Просвітницькі ініціативи Національного банку України:
  - #ШахрайГудбай: <https://bank.gov.ua/promo/stopfraud/>
  - #Cashless: <https://promo.bank.gov.ua/cashless/>
  - #Анатомія гривні: <https://promo.bank.gov.ua/hryvnia/>
  - #ЗнайСвоїПрава: <https://promo.bank.gov.ua/know-your-rights/>
  - #ЗнайСвоїПрава_Кредити: <https://promo.bank.gov.ua/know-your-rights-loans/>
3. Просвітницький проект про податки та державний бюджет «Ціна держави»: <https://cost.ua/>
4. Сайт Програми «Соціальне шкільне підприємництво у сільській місцевості та малих містах України»: <http://sse.eef.org.ua/>
5. Сайт про створення соціальних шкільних підприємств «Schoolof ME»: http://schoolofme.me/home_ua
6. Сайти проекту «Енергоефективні школи: нова генерація»: <http://energyschool.org.ua/>; <http://ees.energyschool.org.ua/>
7. Освітньо-популярна online-гра «Здолай шахрая»: <https://game.ema.com.ua/>
8. Портал «Медіаосвіта та медіаграмотність» Академії української преси: <http://medialiteracy.org.ua/>

Додаток 7
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні
«Географічна освіта НУШ. Планування освітньої діяльності на уроках географії
у 7 класі на основі академічної свободи у виборі форм та методів навчання»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників з географії**

Актуальність. Сучасна географічна освіта має викликати в учнів цікавість і захоплення світом та його людьми. Географічні компетентності забезпечують формування в учнів просторової уяви та мислення, пояснюють, як природні та суспільні об'єкти, явища і процеси на Землі в різних масштабах формуються, взаємопов'язані та змінюються з часом.

Унікальність сучасної шкільної географії в тому, що вона інтегрує одночасно природничі (фізична географія), громадянські (соціальна й економічна географія) та інформаційно-технічні (картографічна складова) галузі знань. Жодна з галузей знань не має причетності відразу до декількох блоків наук і можливості інтегрувати в собі настільки різноманітні відомості й закономірності.

Підвищити інтерес до географії, активізувати діяльність учнів на уроках і таким чином забезпечити підвищення якості освітнього процесу – це завдання кожного вчителя географії. Головне завдання вчителя на уроці, як і раніше, – учити географії, застосовуючи той арсенал методів, який дає найкращі результати. Уроки мають бути побудовані так, щоб діти не втратили цікавості до предмета.

Педагогічна майстерня «Географічна освіта НУШ. Планування освітньої діяльності на уроках географії у 7 класі на основі академічної свободи у виборі форм та методів навчання» спрямована на те, щоб допомогти педагогу в організації та проведенні сучасного уроку, формуванні ключових і предметних компетентностей учнів співпрацювати з іншими вчителями географії щодо впровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти.

Мета педагогічної майстерні: вдосконалення та розширення таких професійних компетентностей як предметно-методична, інформаційно-цифрова та педагогічного партнерства; надання науково-методичної й практичної допомоги вчителям географії щодо реалізації ідей нового Державного стандарту базової середньої освіти та нових модельних навчальних програм в освітньому процесі.

Завдання:

Виходячи з цього, пріоритетними напрямками роботи педагогічної майстерні «Географічна освіта НУШ. Планування освітньої діяльності на уроках географії у 7 класі на основі академічної свободи у виборі форм та методів навчання» є:

- надання методичної допомоги щодо навчання географії в закладах загальної середньої освіти за новими модельними навчальними програмами;
- окреслення пріоритетних завдань для вчителів географії щодо формування ключових компетентностей на сучасному уроці;
- ознайомлення вчителів із сучасними педагогічними методиками та технологіями оцінювання рівня сформованості предметних компетентностей з географії
- узагальнення та поширення ефективного педагогічного досвіду;
- залучення педагогів до дослідно-пошукової та практичної роботи;
- апробація та введення нових освітніх технологій і систем;
- розглянути можливості профорієнтаційної роботи у закладі загальної середньої освіти для розвитку географічних компетентностей;
- створення фонду навчально-методичних матеріалів, літератури, аудіо- та відеоматеріалів, в електронному вигляді.

Таким чином, учителям географії необхідно сьогодні відібрати зі своїх методичних надбань найбільш ефективні, змінити, модернізувати, трансформувати навчальний процес із метою підвищення якості географічної освіти. Над цим працює педагогічна майстерня «Географічна освіта НУШ. Планування освітньої діяльності на уроках географії у 7 класі на основі академічної свободи у виборі форм та методів навчання».

Очікувані результати: успішне вдосконалення та розвиток наступних професійних компетентностей:

- **предметно-методичної** (здатність формувати та розвивати в учнів географічну компетентність та ціннісні ставлення до навколишнього середовища; використовувати інтегроване навчання та сучасні методики навчання);
- **інформаційно-цифрової** (здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, ефективно використовувати наявні та створювати нові освітні ресурси, використовувати цифрові технології в освітньому процесі);
- **педагогічного партнерства** (здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями в освітньому процесі, працювати в команді, створювати можливості до самореалізації).

Учасники педагогічної майстерні: учителі географії закладів загальної середньої освіти (за бажанням).

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття по 5 год, усього 15 год.

Форми роботи: науково-практичний семінар, семінар-тренінг, методична студія.

Керівники:

Саввіч О.М., методист Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

Грінченко О.І., старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

План роботи педагогічної майстерні

«Географічна освіта НУШ. Планування освітньої діяльності на уроках географії у 7 класі на основі академічної свободи у виборі форм та методів навчання»

№ п/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Науково-практичний семінар «Оновлення навчально-методичного забезпечення змісту	Березень 2024 року	5	Саввіч О.М., Грінченко О.І.

	шкільної географії у 7 класі. Профорієнтаційна робота у закладі загальної середньої освіти для розвитку географічних компетентностей.»			
2.	Семинар-тренінг «Моделюємо урок у курсі «Географія материків і океанів». Компетентнісний підхід до уроку географії. Оцінювання рівня сформованості предметних компетентностей з географії.»	Червень 2024 року	5	Саввіч О.М., Грінченко О.І.
3.	Методична студія «Створення якісного навчального контенту курсу «Географія материків і океанів». Практичні роботи. Географічні дослідження. Позакласна робота.»	Вересень 2024 року	5	Саввіч О.М., Грінченко О.І.
	Усього		15	

Методичне забезпечення:

1. Сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu-post-diploma.kharkov.ua>
2. Вішнікіна Л. Структура предметної географічної компетентності учнів (рекомендації для вчителів географії) / Любов Вішнікіна, Олег Топузов // Українська професійна освіта. – 2017. – № 1. – С. 103-112.
3. Джерело педагогічних інновацій. Географія: науково-методичний журнал. – Випуск № 2. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2013. – 188 с.
4. Концепція географічної освіти в основній школі : проект / Інститут педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. М. Топузова, О. Ф. Надтоки, Л. П. Вішнікіної. – К.: Педагогічна думка, 2014. – 30 с.
5. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс] / Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів Виконавчої влади України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua> . – Назва з екрана.
7. Методичний порадник для вчителів географії : методичний посібник / О. І.Грінченко, О. М. Саввіч; за ред. Л. Д. Покроєвої, Т. В. Дрожжиної. – Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2015. – 160 с.
8. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua> . – Назва з екрану.
9. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 2016 с.
10. Топузов О. М. Загальна методика навчання географії: підручник [з грифом МОНМС України] / О. М. Топузов, В. М. Самойленко, Л. П. Вішнікіна. – К.: ДНВП «Картографія», 2012. – 512 с.
11. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 Київ <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
12. Гриневич, Л., Елькін, О., Калашнікова, С., Коберник, І., Ковтунець, В., Макаренко, О., Малахова, О., Нанаєва, Т., Усатенко, Г., Хобзей, П., Шиян, Р. (2016). Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (М. Грищенко, заг.ред.). Міністерство освіти і науки України. <https://cutt.ly/oRYU2ff>

13. Методичні рекомендації щодо створення модельних навчальних програм для 5-9 класів: Міністерство освіти і науки України. 21 березня 2021 р. Київ <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/03/25/metod.pdf>

14. Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України №235 від 19 лютого 2021 р. Київ. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyiosviti>

15. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 2016 с.

16. Синхронне й асинхронне дистанційне навчання. Режим доступу: <https://osvita.ua/school/method/78950/>

17. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січ. 2020 р. № 463-IX. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-IX?fbclid=IwAR3HPX7nGuTO1v2MGtHJ1p0zWxrQUiuf7N07Ir3-KCwI-Ed2fpo9nbDPwRY#Text> .

18. Учені НАПН України — українським учителям. (2021). Презентація цілісної освітньої системи навчання в 5-6 класах нової української школи. Інститут педагогіки НАПН України. <https://cutt.ly/hRYUCwM>

19. Учені НАПН України — українським учителям. (2021). Природничо-математична та цифрова освіта. Інститут педагогіки НАПН України. <https://cutt.ly/SRYUMjS>

Додаток 8
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні
вчителів хімії «Методологічні аспекти застосування теоретичних засад про хімічну
рівновагу для формування в учнів умінь розв'язувати задачі підвищеної складності»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації учителів хімії**

Актуальність. За результатами виступів здобувачів загальної середньої освіти на Всеукраїнських учнівських олімпіадах з хімії та інших змаганнях помічається проблема зниження якості виконання завдань. Така проблема може бути пов'язана з різними причинами: освітні втрати здобувачів освіти, освітні втрати педагогічних працівників та ін., що відбивається на рівні освіти здобувачів освіти Харківської області на результатах виступів команд від Харківської області на Всеукраїнських інтелектуальних змаганнях. З метою подолання освітніх утрат пропонуються додаткові заняття з педагогічними працівниками за темами, які зазвичай не розглядаються в рамках програм підготовки педагогічних працівників закладів вищої освіти, проте потрібні для організації навчальної діяльності зі здобувачами загальної середньої освіти для їх підготовки до інтелектуальних змагань, ЗНО (НМТ) тощо.

Мета педагогічної майстерні: розвиток предметно-методичної, наукової та інноваційної компетентностей; надання методичної допомоги щодо розв'язування складних навчальних / життєвих проблем та формування компетентностей щодо розвитку вмінь здобувачів освіти розв'язувати складні хімічні проблеми.

Завдання:

1. Сформувати вміння розв'язувати навчальні / життєві проблеми щодо вмісту компонентів у розчинах.
2. Моделювання алгоритмів розв'язування проблем, пов'язаних зі складом розчинів.
3. Прогнозування складу розчинів сильних та слабких електролітів.

Очікувані результати: під час навчання вчителі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

- **предметно-методичну** (здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності, вміння та епісистемні знання).
- **організаційну** (здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів).
- **інноваційну** (здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі).

Учасники: учителі хімії закладів загальної середньої освіти Харківської області, керівники територіальних методичних об'єднань учителів хімії.

Термін роботи педагогічної майстерні: травень – листопад 2024 року.

Періодичність: 5 занять по 3 години, усього 15 годин.

Форми роботи: вебсемінари-практикуми.

Керівники педагогічної майстерні:

Посмітна Ю. А, завідувач Центру методичної та аналітичної роботи;

Григорович О. В., методист Центру методичної та аналітичної роботи.

План роботи

**педагогічної майстерні вчителів хімії «Методологічні аспекти застосування теоретичних засад про хімічну рівновагу для формування в учнів умінь розв'язувати задачі підвищеної складності» (2024 рік),
усього 15 годин: 5 занять по 3 години**

№ п/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Вебсемінар-практикум «Закон діючих мас. Рівноважні системи за участю газів».	Травень	3	Посмітна Ю.А., Григорович О. В.
2.	Вебсемінар-практикум «Обчислення водневого показника рН у розчинах кислот та основ».	Червень	3	Григорович О. В.
3.	Вебсемінар-практикум «Обчислення рівноважного складу розчинів розчинних солей».	Вересень	3	Григорович О. В.
4.	Вебсемінар-практикум «Обчислення рівноважного складу розчинів важкорозчинних солей».	Жовтень	3	Григорович О. В.
5.	Вебсемінар-практикум «Обчислення рівноважного складу розчинів комплексних сполук».	Листопад	3	Григорович О. В.
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Електронні версії підручників: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Електронний доступ: <https://lib.imzo.gov.ua/>
2. Модельні навчальні програми для 5-9 класів НУШ. Електронний доступ: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
3. Сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu-post-diploma.kharkov.ua>

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні
для вчителів фізики «Фізичні задачі як засіб формування ключових компетентностей
учнів в умовах реформування сучасної шкільної фізичної освіти»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації учителів
фізики**

Актуальність. Серед пріоритетних напрямів освітньої діяльності в 2024 році визначальними для шкільної фізичної освіти є:

✓ продовження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа» – впровадження у 7 класах з 2024/2025 навчального року нового Державного стандарту базової середньої освіти;

✓ подолання втрат у навчанні, зумовлених спочатку тривалими карантинами, потім – військовою агресією РФ на території нашої держави.

В умовах упровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти, коли спостерігається переорієнтація освітніх програм та педагогічних технологій, коли важливо пам'ятати, що в центрі філософії реформи «Нова українська школа» – дитина, головна роль приділяється вчителю як організатору освітнього процесу.

Новим Державним стандартом базової середньої освіти визначено ключові компетентності включно з базовими знаннями, наскрізні вміння, що поєднують компетентності та галузі.

Упровадження Державного стандарту спрямоване на зміни в організації освітнього процесу, які мають забезпечити можливості формування ученицями/учнями ключових компетентностей і наскрізних умінь, визначених Законом України «Про освіту», та сприяти вихованню ціннісних орієнтирів відповідно до Концепції «Нова українська школа».

Під час підготовки до навчання фізики за новим Державним стандартом базової середньої освіти вчителю фізики важливо усвідомлювати, що в процесі навчання фізики, як його результат, у здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності, що ґрунтуються на знаннях та набутих вміннях, в основі яких лежить розуміння фізичних законів, явищ, процесів тощо. Водночас зміст курсу фізики, визначений конкретними навчальними програмами, має формуватися на компетентнісних засадах, відповідно до логіки наукового пізнання та розвитку фізичних знань з урахуванням внутрішньо-наукових та міжпредметних зв'язків, пізнавальних інтересів та інтелектуальних і фізичних можливостей здобувачів освіти.

Провідною метою освітньої реформи «Нова українська школа» є підвищення якості освіти. Серед чинників, що забезпечують якість середньої ланки загальної середньої освіти найвпливовішими є:

- різнобічне використання досягнень дошкільного періоду;
- осучаснення та оздоровлення освітнього середовища;

- впровадження методик особистісно і компетентісно зорієнтованого навчання, виховання і розвитку учнів;
- діяльнісний підхід;
- технологічність методик навчання;
- моніторинговий супровід освітнього процесу;
- своєчасна та якісна підготовка педагогічних працівників до впровадження завдань освітньої реформи тощо.

Тому вбачаємо за важливе допомогти вчителю фізики сформувати бачення шляхів реалізації реформи «Нова українська школа» на рівні базової освіти засобами навчального предмета «Фізика».

Серед видів навчальної діяльності, що забезпечують досягнення очікуваних результатів навчання згідно з модельними навчальними програмами «Фізика. 7 - 9 класи» для закладів загальної середньої освіти є розв'язування задач.

Зазначене вище потребує відповідної та завчасної підготовки вчителів фізики та підвищення їх професійної компетентності з питань упровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти в освітній процес з фізики.

Доцільним є в межах пролонгованої методичної підтримки допомогти вчителям зорієнтуватися в просторі освітньої реформи, застосовувати фізичні задачі для формування ключових компетентностей учнів, підвищуючи якість шкільної фізичної освіти. Оскільки від професійної компетентності вчителя залежить якісна організація освітнього процесу, спрямована на досягнення завдань освітньої реформи «Нова українська школа».

Ми разом шукатимемо відповіді на такі питання:

- як реалізувати на практиці «компетентнісний потенціал» природничої освітньої галузі засобами навчального предмета «фізика»;
- як забезпечити досягнення очікуваних результатів навчання фізики (7- 9 класи) для шляхом розв'язування задач;
- як забезпечувати навчальний поступ школярів у досяганні очікуваних результатів навчання при розв'язуванні фізичних задач.

Над цим працюватиме педагогічна майстерня вчителів фізики.

Мета педагогічної майстерні: розвиток інноваційної та предметно-методичної компетентностей учителів фізики закладів загальної середньої освіти шляхом забезпечення знаннями та навичками застосування фізичних задач щодо формування ключових компетентностей учнів в освітньому процесі з фізики в умовах реформування сучасної шкільної фізичної освіти.

Завдання:

- з'ясувати особливості формування ключових компетентностей та наскрізних умінь на етапі базового предметного навчання фізики;
- ознайомити вчителів фізики з можливостями застосування фізичних задач з метою формування ключових компетентностей учнів;
- спроектувати шляхи забезпечення навчального поступу учнів при розв'язуванні фізичних задач щодо досягнення обов'язкових результатів навчання з природничої освітньої галузі
- надати науково-методичну, практичну допомогу вчителям щодо їх професійного розвитку та упровадження нового змісту в освітній процес з фізики в закладах загальної середньої освіти.

Очікувані результати: удосконалення та розвиток професійних компетентностей:

- інноваційної (здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, різноманітні підходи до розв'язування проблем у педагогічній діяльності, здатність використовувати інновації в професійній діяльності);

- предметно-методичної (здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей).

Учасники: учителі фізики закладів загальної середньої освіти Харківської області (за бажанням).

Термін роботи педагогічної майстерні: квітень – грудень 2024 року.

Періодичність: 5 занять по 3 год., усього 15 год.

Форми роботи: вебсемінари та вебсемінари-практикуми.

Керівник школи:

Федченко С.Г., методистка Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

**План роботи
педагогічної майстерні для вчителів фізики
«Фізичні задачі як засіб формування ключових компетентностей учнів в умовах
реформування сучасної шкільної фізичної освіти»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Вебсемінар за темою «Формування ключових компетентностей учнів засобами розв'язування фізичних задач з теми «Механічний рух»»	квітень 2024 року	3	Федченко С.Г. Каплун С.В.
2.	Вебсемінар-практикум за темою «Формування ключових компетентностей учнів засобами розв'язування фізичних задач з теми «Маса тіл. Густина речовини»»	червень 2024 року	3	Федченко С.Г.
3.	Вебсемінар-практикум за темою «Формування ключових компетентностей учнів засобами розв'язування фізичних задач з теми «Взаємодія тіл»»	жовтень 2024 року	3	Федченко С.Г.
4.	Вебсемінар-практикум за темою «Формування ключових компетентностей учнів засобами розв'язування фізичних задач з теми «Сили в природі»»	листопад 2024 року	3	Федченко С.Г.
5.	Вебсемінар-практикум за темою «Формування ключових компетентностей учнів засобами розв'язування фізичних задач з теми «Тиск і сила тиску. Тиск рідин і газів, атмосферний тиск»»	грудень 2024 року	3	Федченко С.Г. Каплун С.В.
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://surl.li/ixnq>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <http://surl.li/mfrk>
3. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>

4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс] / Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів Виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> . – Назва з екрана.
5. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-rovnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>.
6. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс]. URL: <http://mon.gov.ua>. – Назва з екрану.
7. Лист МОН України «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році» № 1/13749-23 від 12.09.2023 [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/650/017/7fc/6500177fc5b54679390686.pdf>
8. Модельні навчальні програми з фізики для 5-9 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoji-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
9. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 2016 с.
10. Мешко О. І. Психологічна підготовка майбутнього вчителя в контексті компетентнісного підходу // Професійні компетенції та компетентності вчителя. Матеріали регіонального науковопрактичного семінару. – Тернопіль, 2006. – 188 с.
11. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти): розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 серп. 2020 р. № 960-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-p#Text>
12. Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 01.08.2023 № 21/08-1242 «Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та поза-шкільної освіти у 2023/2024 навчальному році». URL: https://drive.google.com/file/d/1XohXNsGS5xfSqFlxyen_QKZJ0ifi1HFj/view
13. Електронні версії підручників: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Електронний доступ: <https://lib.imzo.gov.ua/>
14. Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти // Компетентнісний підхід усучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К.: К.І.С., 2004. – 112 с.
15. Онопрієнко О. Концептуальні засади компетентнісного підходу в сучасній освіті // Шлях освіти. - №4. – 2007. – С. 32-37.

Додаток 10
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030» ХАБ «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні
«Організація освітнього процесу з фізичної культури в умовах НУШ»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації за напрямом
«Учителі фізичної культури»**

Актуальність. У Концепції «Нова українська школа» значну роль відведено гуманізації освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства та реалізації компетентнісного підходу. Реформування системи освіти, вимагає постійного професійного зростання кожного фахівця, удосконалення його професійної компетентності. Таким чином актуалізується необхідність упровадження нових форм підвищення кваліфікації, які спрямовані на формування позитивної мотивації педагогічних працівників до набуття та вдосконалення професійних навичок, постійного підвищення рівня фахової майстерності, в тому числі, засобами самоосвіти, розширення спектру методичних прийомів.

Сьогодення виводить фізичну культуру, як галузь, на новий рівень. Виховання фізично розвиненої, патріотично налаштованої особистості, що володіє усіма ключовими компетентностями задля подальшого зміцнення та розвитку України, стає ключовим напрямом роботи вчителя фізичної культури. Це обумовлено Законом №2145-VIII «Про освіту», Указ Президента України від 18.05.2019 №296/2019 «Про стратегію національно-патріотичного виховання», Постановою КМ України від 04.11.2020 №1089 «Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року».

Воєнний стан, а до того, пандемія змусили та змушують учителів фізичної культури модернізувати підходи щодо викладання предмета, удосконалювати свою педагогічну майстерність, що потребує розширення та поглиблення знань у широкому спектрі питань. Особливо складно, в цей час, вчителю-початківцю. Ця категорія учителів потребує більшої уваги та допомоги. Тому «Педагогічна майстерня» спрямована на вдосконалення знань та вмій молодого вчителя, розширення його практичних навичок, зростання як фахівця відповідно до «Державного стандарту початкової освіти» та «Державного стандарту базової середньої освіти», розуміння та впровадження типової освітньої та модельної навчальної програм для подальшого становлення його, як висококваліфікованого професіонала.

– **Мета:** розвиток предметно-методичної компетентність та здоров'язбережувальної учителів фізичної культури.

Завдання:

- розширення знань із науково-методичного забезпечення галузі «Фізична культура»;
- удосконалення практичних навичок викладання в адаптаційному циклі та базовому предметному навчанні з урахуванням дистанційної форми навчання;

– узагальнення та поширення ефективного педагогічного досвіду.

Очікувані результати: у процесі навчання учителі фізичної культури підвищать

- предметно-методичну компетентність (добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до визначеної мети й завдань уроку та індивідуальних особливостей учнів);
- здоров'язбережувальну компетентність (здатність проводити профілактичні заходи, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я учнів, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу).

Учасники: учителі фізичної культури закладів загальної середньої освіти з досвідом роботи до 3-х років.

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: 5 занять по 3 години (усього 15 годин).

Форма роботи: вебсемінари.

Керівники:

Волкова І.В., ст. викладач кафедри виховання й розвитку особистості.

**План роботи педагогічної майстерні
«Професійний розвиток вчителя фізичної культури
в умовах Нової української школи»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Відповідальні
1.	Вебсемінар «Компетентнісний потенціал освітньої галузі «Фізична культура»: від Державного стандарту до уроку»	Березень	3	Большукіна А.В. Волкова І.В.
2.	Вебсемінар «Створення безпечного середовища на уроках фізичної культури ЗЗСО»	Квітень	3	Большукіна А.В. Астахова М.С.
3.	Вебсемінар «Фізична культура НУШ як складова збереження ментального здоров'я особистості»	Червень	3	Большукіна А.В. Огньова Л.Ю. Нессен О.О.
4.	Вебсемінар «Роль фізичної культури у національно-патріотичному вихованні учнів ЗЗСО»	Вересень	3	Большукіна А.В. Сіваченко І.Г.
5.	Вебсемінар «Фізкультурно-оздоровча робота в педагогічній діяльності вчителя фізичної культури»	Листопад	3	Большукіна А.В. Волкова І.В.
Усього: 15 годин				

Методичне забезпечення

1. Биков В. Ю., Білоус О. В., Богачков Ю. М. та ін. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України : метод. рекомендації. Київ : Атіка, 2010. 88 с
2. Гурєєва А.М., Черненко О. Є., Дорошенко Е.Ю Теорія і методика фізичного виховання : основи спеціальної термінології у фізичному вихованні : навчальний посібник / Запоріжжя, ЗДМУ, 2020. – 78 с.
3. Денисенко Н. Г., Марчук С. С., Борбич Н. В., Ковальчук І. Л., Чемерис І. В. (2021).STEAM-середовище в теорії та практиці формування освітнього простору майбутніх вчителів фізичної культури.Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова .Педагогічні науки: реалії та перспективи;Випуск 82'2021, 46-50.<http://localhost/jspui/handle/123456789/276>.
4. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
5. Жевага С. І. Роль фізкультурної освіти у патріотичному вихованні молоді. Проблеми освіти 72. С. 46–50.
6. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник, 3-є видання, перероблене та доповнене –К.: Ліра-К, 2016. 608 с.
7. Збірник календарно-тематичних планувань з фізичної культури на 2023-2024 н.р.<https://www.schoollife.org.ua/zbirnyk-kalendarno-tematychnyh-planuvan-z-fizychnoyi-kultury-na-2023-2024-n-r/>.
8. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа». URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
9. **Круцевич Т. Ю.** Теорія і методика фізичного виховання в 2-х томах - К. : Олімпійська література, 2012. 391 с, 367 с.
<https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/2984>
10. Марушкевич А.А. Педагогіка (у структурно-логічних схемах та таблицях): посібник – К.: ЦП «Компринт», 2020, 91 с.
11. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 17.08.2022 року № 752.
<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>
12. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 року № 883.
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Fiz.kult.2023/Fiz.kult.7-9.kl.Bazhenkov.ta.in.24.08.2023.pdf>
13. Огністий, А. ., Огніста, К. ., & Власюк, Р. . (2023). STEM-освіта у фізичній культурі учнів. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка, 1(1), 239–249. <https://doi.org/10.25128/2415-3605.23.1.30>
14. Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та ін.. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказ Міністерства освіти і науки України від 17.08.2022 року № 752.
15. Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ Міністерства освіти і науки України від 29 лип. 2019 р. № 1038. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-vnesennya-zmin-do-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid16062015-641>.

Додаток 11
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «Безпечна школа»**

**ПРОГРАМА
тематичної майстерні класного керівника
«Превентивне виховання в роботі класного керівника на засадах педагогіки партнерства»**

**Додаткова складова до основної частини
освітньої програми підвищення
кваліфікації за різними напрямками**

Актуальність. У сучасних суспільно-політичних умовах, коли Україна зусиллями українських військових, добровольців, волонтерів відстоює свою свободу і територіальну цілісність, пріоритетного значення набуває виховання дітей та учнівської молоді. Події, які відбуваються після повномасштабного вторгнення російських військ на територію України дають підстави стверджувати, що переважна більшість громадян України виявили високу патріотичну свідомість та міцну громадянську позицію. Це є свідченням системної, цілеспрямованої виховної роботи педагогічних колективів закладів освіти.

На сучасному етапі відзначається зростання жорстокості, задрощів, нетерпимості один до одного серед учнівської молоді. Агресивність перешкода при формуванні відносин, моралі, суспільної діяльності у закладі освіти. Зауважимо, що адміністративними заходами дану проблему не вирішити. В реаліях сучасності важливо формувати у здобувачів освіти уважне ставлення до оточуючих, виховувати доброзичливе ставлення до людей.

Виховання в умовах війни надає новий імпульс духовному оздоровленню молоді, формуванню в Україні громадянського суспільства, яке передбачає трансформацію громадянської свідомості, моральної, правової культури особистості, розквіту національної самосвідомості і ґрунтується на визнанні пріоритету прав особистості. Воно має стимулювати розвиток суспільства, яке функціонує на засадах гуманізму, свободи, верховенства права, соціальної справедливості, гарантує умови для зростання добробуту людей.

Пріоритетним напрямом роботи у 2024 навчальному році буде подолання освітніх втрат та розривів під час виховного процесу у закладі освіти.

Мета: розвиток соціальної та здоров'язбережувальної компетентності щодо превентивного виховання в роботі класного керівника на засадах педагогіки партнерства.

Завдання:

- розкрити особливості діяльності класного керівника інклюзивного класу;
- надати алгоритм дій щодо запобігання та профілактики кримінальних правопорушень серед підлітків ЗЗСО під час військової агресії в Україні;
- поглибити знання класних керівників щодо організації безпечного освітнього середовища в умовах військової агресії в Україні;
- розширити обізнаність учасників майстерні з питань психосоціального та фізичного розвитку дитини;

- сформувати шляхи діяльності закладів освіти у разі потрапляння дитини у ситуацію домашнього насильства.

Очікувані результати: удосконалення та розвиток професійних компетентностей:

- **соціальну** (здатність спілкуватися з учнями та батьками як з партнерами, знаходити спільну мову з усіма учасниками освітнього процесу, працювати в команді);
- **здоров'язбережувальну** (здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу).

Учасники: класні керівники закладів загальної середньої освіти з досвідом роботи до 3 років.

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: 5 занять по 3 години, усього 15 год.

Форма роботи: дистанційна

Керівник тематичної майстерні:

Бандура В.В. методист Центру практичної психології, соціальної роботи та здорового способу життя.

**План роботи
тематичної майстерні класного керівника
«Превентивне виховання в роботі класного керівника
на засадах педагогіки партнерства»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Вебсемінар «Особливості діяльності класного керівника інклюзивного класу»	Лютий 2024 року	3	Бандура В.В. Колісник О.В. Малакей І.С.
2.	Вебсемінар «Запобігання та профілактика кримінальних правопорушень серед підлітків ЗЗСО під час військової агресії в Україні»	Квітень 2024 року	3	Носенко В.В. Бандура В.В. Горбенко Т.І.
3.	Вебсемінар «Організація безпечного освітнього середовища в умовах війни в Україні»	Червень 2024 року	3	Носенко В.В. Бандура В.В. Астахова М.С.
4.	Вебсемінар «Рух, ігри, спорт і креативність у психосоціальному розвитку дитини»	Вересень 2024 року	3	Носенко В.В. Бандура В.В. Волкова І.В. Замазій Ю.О. Огньова Л.Ю.
5.	Вебсемінар «Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти»	Листопад 2024 року	3	Носенко В.В. Бандура В.В. Беляєва К.Ю.
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 208 с.

2. Беліченко А.Г., Воронкова В.Г., Мельник В.В. Етика ділового спілкування. Навч. посібн. для ВНЗ. - Львів: Магнолія, 2019. - 312 с.
3. Бондарчук О.І. Психологія девіантної поведінки : Курс лекцій. - МАУП, 2006. - 88с.
4. Добросюк І.І., Лиховид О.Р., Ксик О.Ф. Превентивна педагогіка: практикум. - К. : Педагогічна думка, 2013. - 307 с.
5. Корнешук В.В., Волошенко М.О., Олло В.П. Профілактика та корекція девіантної поведінки підлітків : Навчальний посібник. - Херсон: Олді плюс, 2021. - 136 с.

Інтернет-джерела

6. <http://autta.org.ua/> - Портал превентивної освіти – підручники, посібники, розробки уроків, презентації, відео, мультфільми;
7. <https://www.phc.org.ua/> - Центр громадського здоров'я МОЗ України;
8. <https://naurok.com.ua/biblioteka/osnovi-zdorov-ya> - Освітній проєкт «На урок» - бібліотека розробок з основ здоров'я;
9. <http://www.prozdorove.com.ua> – Проєкт «Про здорове» (рекомендації здорового харчування, схвалені МОЗ України);
10. Корисні матеріали щодо розв'язання конфліктних ситуацій в закладі освіти https://drive.google.com/drive/folders/1SoXuawViDxpaqxngj9ANhkqML4LDp_DD?usp=sharing

Додаток 12
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

ПРОГРАМА

методично-творчої майстерні

«Організація творчої діяльності учнів щодо використання жанрового та тематичного багатства сучасної літератури рідного краю на засадах інтегрованого підходу в навчанні»

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів
української мови та літератури**

Актуальність. Наша рідна Україна за багато років своєї складної і славної історії виплекала велику власну культуру – основу української національної духовності. Тільки свобода й незалежність нашого народу гарантують повноту духовного відродження нації.

Осягнення учнями кращих творів літератури рідного краю, сприйняття й поцінування художнього набутку краю, плекання почуття гордості за творчі здобутки письменників Слобожанщини є чинниками формування в дітей та молоді історичної пам'яті, джерелом природного почуття національної гордості, поваги до видатних людей рідного краю, що спонукатиме молодь наслідувати їх у своєму житті.

Для сучасної школи України характерним є оновлення змісту освіти, відповідно до чого випускник нової української школи – це:

- цілісна всебічно розвинена особистість, здатна до критичного мислення;
- патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами, здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини;
- інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, навчатися впродовж життя.

Ці вимоги, закладені в Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, ставлять перед педагогами завдання щодо постійного підвищення рівня професіоналізму.

Інтегроване навчання – світова практика, залучена до освітнього процесу завдяки реформі «Нова українська школа». У розрізі того, що за результатами Міжнародного дослідження PISA-2022 рівень сформованості читацької грамотності в Україні порівняно з попереднім циклом дослідження (2018) у 2022 р. погіршився з читання – на 38 балів, а освітні втрати українського 15-річного учнівства в галузі читання оцінюються майже двома роками навчання, можна стверджувати, що саме залучення ідей інтегрованого навчання стане основою формування в учнів комплексного бачення навчального предмета «Українська література» (у тому числі модуля «Література рідного краю) та його завдань, надасть змогу пошуку підходів до розв'язання навчальних проблем в розрізі реального життя, а також сприятиме реалізації завдань щодо усунення освітніх втрат.

Участь учителів у методично-творчій майстерні «Організація творчої діяльності учнів щодо використання жанрового та тематичного багатства сучасної літератури рідного краю на засадах інтегрованого підходу в навчанні» спрямована на забезпечення вчителя української мови та літератури здобуттям нового досвіду у вивченні творів літератури рідного краю, сприяє реалізації особистісно-ціннісного та діяльнісного-комунікативного підходів до розвитку, виховання і навчання здобувачів освіти на засадах культурознавчого і літературознавчого матеріалу рідного краю, зростанню мотивації учнів до систематичного читання сучасної літератури рідного краю задля підвищення власного культурного рівня, забезпечує посилення ролі книг письменників рідного краю в розвитку юних громадян України, поглиблення формування їх національної ідентичності.

Разом із тим збагачення змісту освіти за напрямом «Література рідного краю» шляхом упровадження інноваційних технологій навчання, виховання, розвитку особистості учнів, організація виховного процесу на засадах національно-патріотичного, громадянського та морального виховання через вивчення кращих зразків сучасної літератури рідного краю дає змогу реалізувати компетентнісний підхід у навчанні, оскільки спільними для всіх компетентностей, що передбачені в освітньому процесі Нової української школи, є такі вміння, як читати і розуміти прочитане, уміння висловлювати думку усно і письмово, критичне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, здатність співпрацювати в команді.

На нашу думку, саме ці вміння поряд з іншими дадуть змогу в майбутньому молодій людині керувати власним життям і кар'єрою, якнайповніше реалізувати власні можливості, мислити креативно, бути ініціативною та спроможною реалізовувати ідеї, глибоко знати культурні та літературні досягнення кращих митців рідного краю, а відповідно до цього – створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності, бути готовою брати відповідальність за прийняті рішення, здатною успішно працювати в команді для реалізації творчих проєктів.

Реалізація мети базової середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898) ґрунтується на ціннісних орієнтирах, що співвідносяться з предметними та ключовими компетентностями Нової української школи:

- повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості;
- становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;
- формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;
- утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими;
- формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до державної мови, культурних цінностей українського народу, його історико-культурних надбань і традицій;
- плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

Усі ці завдання потребують спеціальної фахової підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників, у тому числі щодо вивчення літератури рідного краю як основи загальної та професійної культури особистості, плекання її патріотичних почуттів.

Таким чином, із метою сприяння використанню учасниками освітнього процесу змін, що відбуваються в сучасній освіті, учителі-словесники потребують допомоги стосовно:

- опанування основними складовими планування навчального процесу та концепції і методики вивчення літератури рідного краю на основі традиційних підходів та інтегрованих підходів у навчанні, упровадження інноваційних педагогічних технологій;
- розгляду вивчення літератури рідного краю як основи формування ціннісних орієнтацій учнів та об'єктивне її потрактування в українському суспільно-культурному просторі у формуванні почуття прекрасного, забезпечення переконань, ідеалів школярів відповідно до людинознавчих і українознавчих традицій;
- розвитку комунікативно-мовленнєвих умінь школярів на уроках літератури формування естетичних смаків, рідного краю, послуговуючись проєктними технологіями, різними формами монологічного та діалогічного мовлення, творчих робіт в усному та писемному варіанті (творчі роботи на основі неповного тексту, багатоваріантні міні-твори в контексті певної жанрово-стильової манери письма, використання нетрадиційного дидактичного матеріалу з творчими завданнями, розробка інтерактивних вправ відповідно до ситуацій, відображених у художньому творі тощо).

З огляду на це, актуальною є організація роботи методично-творчої майстерні з питань організації творчої діяльності учнів щодо використання жанрового та тематичного багатства сучасної літератури рідного краю на засадах інтегрованого підходу в навчанні як основи загальної та професійної культури особистості.

Мета педагогічної майстерні: розвиток предметно-методичної, проєктувальної та оцінювально-аналітичної компетентностей учителів української мови та літератури.

Завдання

1. Акцентувати увагу вчителів-філологів на необхідності формування інтегративного мислення в освітньому процесі Нової української школи.
2. Поглибити знання словесників щодо сучасних методів розв'язання педагогічних задач, що постають перед Новою українською школою в аспекті інтегрованого навчання на уроках вивчення літератури рідного краю, розвитку лідерських ініціатив учнів, здатності успішно діяти в сучасному світі.
3. Творчо підходити до вибору ефективних методик педагогічної взаємодії з учнями, щоб забезпечити індивідуальний поступ кожного здобувача освіти;
4. Напрацювати методичний кейс практичних завдань, спрямований на реалізацію мотиваційно-ціннісного компонента уроку літератури рідного краю.
5. Навчитися добирати дієві методики вивчення літератури рідного краю, що забезпечуватимуть формування компетентної особистості, патріота своєї держави, який має мовну стійкість і не лише послуговується державною мовою, а поважає й шанує її..

Очікувані результати: під час навчання вчителів удосконалять та розширять такі професійні компетентності:

- **предметно-методичну** (здатність моделювати зміст освітнього процесу відповідно до обов'язкових результатів навчання й очікуваних результатів, обирати дієві методики, які забезпечуватимуть реалізацію діяльнісного, інтегративного підходів, формування в здобувачів освіти внутрішньої мотивації до вивчення української літератури);
- **проєктувальну** (здатність розробляти зміст модуля «Література рідного краю» в навчальних програмах, що створюються на основі модельних, конструювати календарно-тематичне планування з конкретизацією очікуваних результатів до кожного уроку);
- **оцінювально-аналітичну** (здатність реалізувати формувальне оцінювання, аналізувати результати навчання учнів, забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання здобувачів освіти).

Учасники: учителі української мови та літератури закладів загальної середньої освіти територіальних громад області (за бажанням).

Термін роботи методично-творчої майстерні: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття по 4 год., 1 заняття – 3 год. Усього 15 год.

Форми роботи: модульний вебдайджест, педагогічний брейнстормінг, літературний дивертисмент, методична студія.

Керівник методично-творчої майстерні:

Клімова С.В., методист Центру методичної та аналітичної роботи;

План роботи методично-творчої майстерні

**«Організація творчої діяльності учнів щодо використання жанрового та тематичного багатства сучасної літератури рідного краю на засадах інтегрованого підходу в навчанні»
(спільно з кафедрою методики вивчення мов і літератури)**

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Модульний вебдайджест «Сучасна література Харківщини як засіб патріотичного виховання молоді: літопис війни очима письменника»	Квітень	3	Клімова С.В. Румянцева-Лахтіна О.О
2.	Педагогічний брейнстормінг «Проблемно-діяльнісні ігри щодо формування читацької компетентності на уроках літератури рідного краю: інтегрований підхід у навчанні»	Червень	3	Клімова С.В. Румянцева-Лахтіна О.О
3.	Літературний дивертисмент: книжки письменників-харків'ян для дітей і про дітей	Вересень	3	Клімова С.В. Румянцева-Лахтіна О.О
4.	Методична студія «Учнівські літературні дослідження як засіб мотивації до вивчення літератури рідного краю»	Листопад	3	Клімова С.В. Румянцева-Лахтіна О.О
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Башманівська Л. А., Усатий А. В. Методика навчання української та зарубіжної літератур у закладах освіти: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. –66 с.
2. Башманівська Л. Формування художніх смаків учнів засобами літературного краєзнавства: Навчальний посібник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 112 с.
3. Голич Н. Ю. Формування комунікативних компетентностей у процесі вивчення уроків літератури рідного краю. – Ужгород: Гражда, 2021. – 131 с.
4. Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури : монографія / Олена Олександрівна Ісаєва. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. – 380 с.
5. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>

6. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс] / Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів Виконавчої влади України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua> . – Назва з екрана.
7. Коваленко Л.В., Цаль Т.В. Літературне краєзнавство як засіб формування національної ідентичності. Матеріали до уроків української мови та літератури. Навчально-методичний посібник – КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти». – Вінниця, 2020. – 102 с.
8. Куцінко О.Г. Професійний довідник учителя літератури. – Х. Вид. група «Основа», 2012 . – 308с.
9. Лисенко А. В. Методика використання літературного краєзнавства в системі підвищення кваліфікації вчителів-словесників: дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / Лисенко Алла Василівна. – К., 2002. – 220 с.
10. Львова П. М. Харківський літературний музей // Літературна Харківщина : довідник / За заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х. : Майдан, 1995. – С. 332–333.
11. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. – 160 с. URL <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2018/12/12/11/2011-2018rekviz.pdf>
12. Плиська В. А. Уроки літератури рідного краю в системі літературної освіти в сучасній школі. Навчально-методичний посібник. – Ужгород: Гражда, 2020. – 128 с.
13. Поліщук, Я. Гібридна топографія. Місця й не-місця в сучасній українській літературі. - [Чернівці : Книги-XXI, 2018]. – 267 с.
14. Постколоніальний діалог із минулим у прозі Сергія Жадана [Електронний ресурс]. – Режим доступу: uamoderna.com/md/matusyak-zhadan-prose
15. Розвиток ключових компетентностей керівника, учителя та учня Нової української школи: [методичний посібник для керівників і педагогів закладів загальної середньої освіти] / авт. кол.; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. – Х.: Харківська академія неперервної освіти, 2019. – 104 с.
16. Самойленко Г. В. Краєзнавство культурно-мистецьке та літературне: Навч. посібн. / Григорій Васильович Самойленко. – Ніжин : НДПУ, 2001. – 150 с.
17. Узагальнення матеріалів педагогічної майстерні «Література рідного краю. Минуле – сучасне – вічність: талановиті письменники Харківщини») Режим доступу: https://docs.google.com/document/d/1_In5A6YfR-ECysb4d4H9ZwVqLXkapAJi/edit
18. Ходанич П.М. Методологічні особливості викладання курсу «Література рідного краю на уроках української літератури у 5–11 класах». Модуль 2. – Ужгород, 2021. – 21 с.
19. PISA-2022: основні результати та висновки. Що знають і вміють української 15-річні підлітки / кол. авт. : Г. Бичко (осн. автор), Т. Вакуленко, Т. Лісова, М. Мазорчук, В. Терещенко, С. Раков, В. Горох та ін.; за ред. В. Терещенка та І. Клименко ; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2023. – 24 с.

Додаток 13
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «Здорова школа»**

**ПРОГРАМА
методичного колоквиуму
«Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу в умовах війни»**

**Додаткова складова до основної
частини освітньої програми
підвищення кваліфікації за напрямом
«Практичні психологи ЗЗСО, ЗДО,
соціальні педагоги»**

Актуальність. У межах ХАБу «Здорова школа» регіонального проєкту «Освітній технопарк Харківщини 2030») в умовах надзвичайних викликів щодо збереження цілісності й державності України, військової агресії РФ, питань забезпечення фізичної, психічної безпеки особистості, завдань консолідації суспільства та відновлення психічного здоров'я після тривалої дії стресових факторів величезного значення набуває організація діяльності практичних психологів і соціальних педагогів закладів освіти. Керованість та координованість діяльності фахівців психологічної служби є пріоритетним завданням на сучасному етапі реформування освітніх ланок. Важливість якісного психологічного супроводу та соціально-педагогічного патронажу на сучасному етапі вирішує ряд важливих завдань. Одним з найважливіших напрямів є надання першої психологічної та кризової психологічної допомоги, впровадження інклюзивної освіти та адаптація дітей з особливими освітніми потребами в закладах загальної дошкільної, середньої, позашкільної, професійної, передвищої освіти. Слід також зазначити, що сучасні діти знаходяться в ситуації численних ризиків, спокус, негативних впливів (у тому числі і через маніпулятивні технології деструктивного змісту ЗМІ, інтернет-мережі, різних видів рекламної продукції), дезорієнтації у вимогах і моделях своєї поведінки. Це сприяє набуттю і накопиченню асоціального і протиправного досвіду у дітей, формування у них викривленого образу світу та актуалізує потребу формування у підростаючих поколінь гуманістичної та стійкої до маніпуляцій свідомості, критичного мислення, громадянської позиції, моральних принципів, духовності. Пріоритетного значення набуває формування в учнів критичного мислення, розвиток громадянськості, психологічної культури, духовності, асертивної поведінки, знань про здоровий і безпечний спосіб життя; удосконалення життєво необхідних умінь та навичок, уміння використовувати їх у навчальній та повсякденній діяльності; усвідомлення учнями цінності життя, формування особистості та її Я-концепції.

Питання організація роботи та підвищення компетентності керівників (координаторів) психологічних служб вирішується через обмін досвідом щодо сучасних моделей організації діяльності практичних психологів та соціальних педагогів у різних областях, територіальних громадах; підвищення оперативності комунікації та виконавчої дисципліни; інтерактивне

відпрацювання єдиних підходів та шляхів вирішення актуальних завдань та сучасних викликів обумовило створення та діяльність методичного колоквиуму.

Мета методичного колоквиуму: розвиток особистої, лідерської та професійних компетентностей керівників (координаторів) психологічних служб територіальних громад та м. Харкова з психології та інклюзивної освіти через інноваційні форми освіти та обміну сучасними психологічними формами, методами, методиками та практиками психологічного супроводу та соціально-педагогічного патронажу в умовах війни.

Завдання:

1. Ознайомити із актуальними цілями та завданнями психологічного супроводу на 2020 рік в умовах реалізації Концепції Нової української школи та воєнного стану.

2. Сприяти оволодінню знаннями, навичками та вміннями щодо реалізації стратегій психологічного та соціально-педагогічного супроводу у воєнний та післявоєнний період.

3. Сприяти обміну досвідом щодо сучасних моделей організації діяльності практичних психологів та соціальних педагогів у різних областях, територіальних громадах;

4. Підвищувати оперативність комунікації та виконавчої дисципліни керівників (координаторів) психологічних служб територіальних громад Харківської області.

5. Відпрацьовувати єдині підходи та шляхи вирішення актуальних завдань та сучасних викликів.

Очікувані результати: у процесі навчання фахівці психологічної служби мають вдосконалити та розширити такі професійні компетентності:

- **особисту та навчальну** (здатність до професійного розвитку, набуття та розширення компетентностей фахівців психологічної служби, вміння планувати та управляти власним робочим часом);

- **лідерську** (здатність створювати команду однодумців, прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до професійних обов'язків);

- **професійні** (здійснення психологічної профілактики, психологічної просвіти, психологічної діагностики, надання психологічної допомоги за запитом, співпраці з педагогічними працівниками щодо створення, підтримки та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища у закладі освіти та інші).

Учасники: керівники, координатори психологічних служб та методичних об'єднань, психологи-методисти з територіальних громад та м. Харкова.

Термін роботи методичного колоквиуму: 2024 рік.

Періодичність: 5 занять по 3 год, усього 15 год.

Форми роботи: відео конференції.

Керівник методичного колоквиуму: Носенко В.В., завідувач Центру практичної психології, соціальної роботи та здорового способу життя;

Місце проведення: КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» (у форматі ZOOM-конференції).

**План роботи
методичного колоквиуму «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу в
умовах війни»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Термін роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Вебконференція (у форматі ZOOM-конференції) «Психологічний супровід профільної освіти» в межах методичного колоквиуму»	Березень 2024 року	3	Носенко В.В., Замазій Ю.О., Разводова Т.О.
2.	Вебконференція (у форматі ZOOM-конференції) за темою «Сучасні форми дистанційної роботи з психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу»	Квітень 2024 року	3	Носенко В.В., Замазій Ю.О., Разводова Т.О.
3.	Вебконференція (у форматі ZOOM-конференції) за темою «Організація роботи психологічної служби щодо профілактики та попередження соціально-небезпечних явищ» (До Всеукраїнської кампанії 16 днів проти насильства)	Серпень 2024 року	3	Носенко В.В., Замазій Ю.О., Разводова Т.О.
4.	Підсумкова вебконференція (у форматі ZOOM-конференції) за темою «Кращі нароби моделі організації психологічної служби» (з досвіду роботи фахівців)	Листопад 2024 року	3	Носенко В.В., Бандура В.В., Замазій Ю.О., Разводова Т.О.
5.	Вебконференція (у форматі ZOOM-конференції) за темою «Сучасні форми дистанційної роботи з психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу»	Грудень 2024 року	3	Носенко В.В.
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Державний стандарт базової середньої освіти затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 898 від 30.09.2020 року [Електронний ресурс] Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
2. від 23.11.2011 р. № 1392// Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. – 2012. – № 4-5. – С. 3-56.
3. Концепція нової української школи. [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://www.mon.gov.ua>
4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249613934>
5. Лист Міністерства освіти і науки України від 21.08.2023 №1/12492-23 “Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти у 2023/2024 навчальному році”. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1ZMrGsMG5Py_6291KnS_ZD0ouS9nwnY99/view
6. Лист МОН України від 24.07.2019 №1/9-477 «Про типову документацію працівників психологічної служби [Електронний ресурс] Режим доступу: https://docs.google.com/document/d/1UY_xe_kXCqYFOKgjZjd5xA4-KbSBzIef-qWQoEWugPs/edit

7. Лист Міністерства освіти і науки України від 24.08.2023 №№ 1/12702-23 “Щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2023/2024 навчальному році” [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-vihovnogo-procesu-v-zakladah-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>
8. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей», затверджена Вченими Радами Інституту проблем виховання (протокол № 6 від 02 липня 2018 року) та Інституту модернізації змісту освіти (протокол № 7 від 26 вересня 2018 року) – Режим доступу: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola>

Додаток 14
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

ПРОГРАМА

постійно діючого семінару для вчителів хімії «Упровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти у світлі концепції Нової української школи на уроках хімії в 7-9 класах (цикл базового предметного навчання)»

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації учителів хімії**

Актуальність. Упровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти передбачає нові підходи до організації й планування освітнього процесу природничої освітньої галузі. На сьогодні відбувся перехід на новий Державний стандарт згідно з концепцією Нової української школи (адаптаційного) здобувачів базової середньої освіти(5-6 класів). У наступному 2024-2025 навчальному році, почнеться перехід на цей стандарт другого циклу (базового предметного навчання) здобувачів базової середньої освіти(7-9 класів), окрім пілотних закладів загальної середньої освіти.

Згідно з новим Державним стандартом базової середньої освіти компетентності в галузі природничих наук передбачають формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності.

Відповідно до цього має реформуватися підхід учителів до планування освітньої діяльності, наповнення освітнього процесу, коригування предметного наповнення курсу хімії.

Мета постійно діючого семінару: розвиток предметно-методичної, наукової та інноваційної компетентностей щодо планування освітньої діяльності в межах переходу на навчання за новим Державним стандартом базової освіти, моделювання освітнього процесу.

Завдання:

1. Проаналізувати спільне й відмінне в моделі освітнього процесу стандартного та в умовах переходу на викладання згідно з новим Державним стандартом базової середньої освіти.

2. Проаналізувати предметне наповнення стандартного вивчення хімії щодо осучаснення, наповнення досягненнями сучасних наукової спільноти, виявлення архаїзмів у чинних навчальних програмах з хімії.

3. Виявити нові сучасні підходи з формування компетентностей здобувачів освіти, передбачених для природничої освітньої галузі.

Очікувані результати: під час навчання вчителі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

- **предметно-методичну** (здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів).
- **організаційну** (здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів).
- **інноваційну** (здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі).

Учасники: учителі хімії закладів загальної середньої освіти Харківської області, керівники територіальних методичних об'єднань учителів хімії.

Термін роботи постійно діючого семінару: січень–квітень 2024 року.

Періодичність: 3 заняття по 4 години, 1 заняття – 3 години, усього 15 годин.

Форми роботи: вебсемінари та вебсемінари-практикуми.

Керівник постійно діючого семінару: Григорович О. В., методист Центру методичної та аналітичної роботи.

План роботи

**постійно діючого семінару розвитку професійної компетентності вчителя хімії
«Упровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти у світлі концепції
Нової української школи на уроках хімії в 7–9 класах
(цикл базового предметного навчання)» (2024 рік)
(усього 15 годин: 3 заняття по 4 години, 1 заняття — 3 години)**

№ з/п	Тема, форма роботи	Термін роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Вебсемінар-практикум «Аналіз модельних навчальних програм з хімії для 7-9 класів».	Січень	4	Посмітна Ю.А., Григорович О. В.
2.	Вебсемінар-практикум «Аналіз проєктів підручників з хімії для 7 класів, у яких реалізовано модельні навчальні програми відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти».	Лютий	4	Григорович О. В.
3.	Вебсемінар-практикум «Складання календарного планування для реалізації вимог навчальної програми».	Березень	4	Григорович О. В.
4.	Вебсемінар-практикум «Планування навчальної діяльності на уроках хімії для формування очікуваних результатів навчання, зазначених у навчальній програмі та Державному стандарті базової середньої освіти».	Квітень	3	Григорович О. В.
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Електронні версії підручників: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Електронний доступ: <https://lib.imzo.gov.ua/>

2. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Модельні навчальні програми для 5-9 класів НУШ. Електронний доступ: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovdzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
4. Сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu-post-diploma.kharkov.ua>

Додаток 15
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт «Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «Здорова школа»**

ПРОГРАМА

**постійно діючого семінару для керівників закладів освіти
«Система роботи закладів освіти щодо організації та забезпечення здорового харчування»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації
для керівників закладів дошкільної
освіти та керівників закладів
загальної середньої освіти**

Актуальність. Згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2023 р. № 990-р «Про схвалення Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року та затвердженням операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2024 роках» виникла необхідність проведення заходів, які спрямовано на створення системи роботи закладів освіти у контексті організації здорового та раціонального харчування здобувачам освіти.

Згідно наказу від 25.09.2020 № 2205 (zareєстровано у Мінюсті від 10.11.2020 за № 1111/35394) Міністерством охорони здоров'я України розроблено Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, який набув чинності 1 січня 2021 року. У цьому документі містяться санітарно-гігієнічні норми, як облаштовувати територію школи, її будівлі, визначається як безпечно організувати харчування, медичне обслуговування тощо; приділяється багато уваги шкільному раціону учнів.

У цьому документі містяться санітарно-гігієнічні норми, як облаштовувати територію школи, її будівлі, визначається як безпечно організувати харчування, медичне обслуговування тощо; приділяється багато уваги шкільному раціону учнів.

Харчування дітей здійснюється відповідно до норм харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року № 305».

Згідно наказу від 24.03.2016 № 234 (zareєстровано у Мінюсті від 14.04.2016 за № 563/28693) Міністерством охорони здоров'я України розроблено Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів, в якому окремим пунктом прописано вимоги до організації харчування.

Враховуючи, що загальну відповідальність за дотримання Санітарного регламенту покладено на керівників закладів освіти, матеріали постійно діючого семінару спрямовано на ознайомлення керівників з нормативно-правовою базою впровадження і дотримання в закладах освіти Санітарного регламенту, впровадження норм та порядку організації харчування учнів, формування культури харчування у дітей, безпеки харчування тощо.

Мета: розвиток нормативно-правової та здоров'язбережувальної професійних компетентностей керівників закладів освіти з питань організації здорового харчування у закладах освіти.

Завдання:

- ознайомити з нормативно-правовою базою впровадження в закладах освіти норм та порядку організації харчування учнів;
- надати методичну допомогу щодо забезпечення харчової безпеки та дотримання правил споживання у закладах освіти;
- формувати навички якісного та здорового харчування.

Очікувані результати: у результаті навчання керівники вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

нормативно-правової (здатність керуватися в управлінській діяльності нормативними документами щодо організації здорового харчування);

– **здоров'язбережувальної** (здатність забезпечити сприятливі умови в освітньому середовищі для кожного учня, залежно від його індивідуальних особливостей, потреб, інтересів; здатність організовувати безпечне освітнє середовище, організувати заходи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу, здатність до забезпечення надання домедичної допомоги учням і працівникам закладу освіти, організації харчування;

– **здатність до навчання впродовж життя** (здатність до використання можливостей формальної, неформальної та інформальної освіти).

Учасники: керівників закладів освіти.

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 години (усього 9 годин).

Форма роботи: вебсемінари.

Керівники:

Огньова Л.Ю., методист Центру практичної психології, соціальної роботи та здорового способу життя;

Носенко В.В., завідувач Центру практичної психології, соціальної роботи та здорового способу життя.

**План роботи
постійно діючого семінару для керівників закладів освіти
«Система роботи закладів освіти щодо організації
та забезпечення здорового харчування»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Учасники
1.	Вебсемінар «Нормативно-правова база впровадження в закладах освіти норм та порядку організації харчування учнів»	березень 2024 року	3	Носенко В.В., Огньова Л.Ю., Байназарова О.О., Волкова І.В.
2.	Вебсемінар «Харчова безпека. Правила споживача»	червень 2024 року	3	Носенко В.В., Огньова Л.Ю., Китиченко Т.С., Астахова М.С.

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Учасники
3.	Вебсемінар «Формування культури харчування - головний чинник забезпечення якісного та здорового харчування»	листопад 2024 року	3	Носенко В.В., Огньова Л.Ю., Байназарова О.О. Волкова І.В.
	Усього		9	

Методичне забезпечення

1. Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти»
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2023 р. № 990-р «Про схвалення Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2024 роках».
3. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затверджений наказом від 25.09.2020 № 2205.

Додаток 16
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

**ПРОГРАМА
воркшопу
«Використання компаративного методу на уроках зарубіжної літератури»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів
зарубіжної літератури**

Актуальність. На сьогодні в умовах переходу на новий Державний стандарт базової середньої освіти згідно з концепцією Нової української школи доречним стає застосування елементів компаративного аналізу на уроках зарубіжної літератури. У Державному стандарті зазначено, що складовими літературного компонента є емоційно-ціннісна, літературознавча, загальнокультурна і компаративна лінії.

Компаративна лінія передбачає:

- зіставлення літературних творів та їх окремих компонентів (тем, мотивів, образів та ін.), явищ, фактів, що належать до різних літератур;
- розгляд розвитку традиційних тем, сюжетів, мотивів, образів, поетичних засобів у літературних творах;
- зіставлення оригіналів і перекладів літературних творів різними мовами, а також перекладів того самого твору українською мовою.

Література є найголовнішим засобом залучення особистості до джерел національної духовності, до культурних вершин народів світу. Ключовим моментом у змісті літературного компонента освіти є створення на основі засвоєних літературних знань оптимальних умов для всебічного розвитку і реалізації особистості; формування національних і загальнолюдських цінностей; залучення учнів до найкращих здобутків духовної культури.

На уроках літератури тексти творів зарубіжних письменників вивчаються в перекладах. Тому основою методики аналізу тексту стає компаративістика, що, безумовно, дає можливість поєднати вивчення літературних творів із світовим культурно-історичним процесом. Використання порівняльного аналізу художніх творів допомагає реалізувати завдання сучасної літературної освіти, підвищити загальнокультурний рівень розвитку учнів, сформувати в них стійкі уявлення про різноманітність світу, виховати толерантне ставлення до людей інших національностей, віросповідань. Робота з перекладами на уроках зарубіжної літератури збагачує культурний рівень здобувачів освіти, вчить їх уважно ставитися до художнього слова, розуміти його.

Застосування в роботі компаративного аналізу текстів потребує від учителя вміння формувати ефективні моделі уроків з використанням інтерактивних методів навчання, засобів художньої культури, а також розробки дидактичного матеріалу для проведення уроків, використання сучасних інформаційних технологій.

Компаративний аналіз – це аналіз, при якому досліджуються явища мистецтва слова через порівняння їх з іншими такими явищами переважно в різних національних письменствах.

Цілісність літературного процесу забезпечується різними чинниками:

- наявністю констант світової літератури, універсальних над часових структур, запасом стійких форм;
- спільністю стадій розвитку (архаїчного періоду, традиціоналізму художнього мислення й поетики стилю та жанру, індивідуально-творчої художньої свідомості);
- близькість літератури різних країн, тобто типологічними сходженнями(конвергенціями);
- міжнародними літературними контактами та взаємовпливами.

Єдність усіх цих факторів породжує культурний синтез – продуктивне джерело становлення і розвитку регіональної та національної літератури.

Отже, актуальність теми продиктовано насамперед необхідністю відображення домінування принципу взаємозв'язку елементів структури, за яким функціонують як світові літератури, так і національні. І саме компаративний аналіз творів допоможе виявити нові резерви художнього мислення, розширить погляди учнів на будь-яку сферу явищ, навчить їх узагальнювати й об'єднувати абсолютно різні факти, встановлювати міжпредметні асоціації, оперувати прийомами аналізу, синтезу, порівняння й узагальнення. Крім того, компаративний підхід допоможе усвідомити культуру як єдину систему текстів, причому, систему діалогічну, багаточасову, відкриту.

З огляду на це, актуальною є організація роботи воркшопу з питань використання компаративного методу на уроках зарубіжної літератури.

Мета: розвиток предметно-методичної, організаційної, інноваційної професійних компетентностей учителів зарубіжної літератури.

Завдання:

1. Акцентувати увагу учителів зарубіжної літератури на необхідності формування критичного мислення в освітньому процесі Нової української школи.
2. Поглибити знання вчителів щодо сучасних методів розв'язання педагогічних задач, що постають перед Новою українською школою в аспекті використання компаративного аналізу на уроках зарубіжної літератури.
3. Розвивати здатність творчо підходити до вибору ефективних методик педагогічної взаємодії з учнями, щоб забезпечити індивідуальний поступ кожного здобувача освіти.
4. Напрацювати методичний кейс практичних завдань, спрямований на реалізацію мотиваційно-ціннісного компонента уроку зарубіжної літератури.
5. Навчитися добирати дієві методики вивчення зарубіжної літератури, що забезпечуватимуть формування компетентної особистості та патріота своєї держави.

Очікувані результати: під час навчання вчителі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

- **предметно-методичну** (здатність моделювати зміст освітнього процесу відповідно до обов'язкових результатів навчання й очікуваних результатів);
- **організаційну** (здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів);
- **інноваційну** (здатність застосовувати інноваційні технології в освітньому процесі).

Учасники: учителі зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти територіальних громад області (за бажанням).

Термін роботи воркшопу: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття по 4 год., 1 заняття – 3 год. Усього 15 год.

Форми роботи: вебсемінари та вебсемінар-практикум.

Керівник воркшопу: Косенко К.О., методист Центру методичної та аналітичної роботи.

План роботи
воркшопу «Використання компаративного методу
на уроках зарубіжної літератури» (2024 рік)
(спільно з кафедрою методики вивчення мов і літератури)

№ з/п	Тема, форма роботи	Термін роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Вебсемінар «Реалізація компаративної лінії на уроках зарубіжної літератури як складової літературного компонента мовно-літературної освітньої галузі в Новій українській школі»	Березень	4	Косенко К.О. Андропова Л.Г.
2.	Вебсемінар «Компаративний аналіз як засіб розвитку полікультурної компетентності учнів на уроках зарубіжної літератури»	Травень	4	Косенко К.О. Андропова Л.Г.
3.	Вебсемінар «Формування та розвиток критичного мислення на уроках зарубіжної літератури учнів ЗЗСО»	Вересень	4	Косенко К.О. Андропова Л.Г.
4.	Вебсемінар-практикум «Застосування інноваційних технологій на уроках зарубіжної літератури: урок компаративного аналізу»	Грудень	3	Косенко К.О. Андропова Л.Г.
			15	

Методичне забезпечення

1. Абрамович С. Священні книги людства. Веди, Авеста, Біблія, Коран. Харків. Веста. Видавництво «Ранок». 2003.
2. Башманівська Л. А., Усатий А. В. Методика навчання української та зарубіжної літератур у закладах освіти: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. –66 с.
3. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. – К.:Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 430 с.
4. Градовський А.В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика: Монографія. – Черкаси: Брама, 2003. – 292 с.
5. Клименко Ж.В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи. Київ. Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. 2006.
6. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>
7. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс] / Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів Виконавчої влади України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua> . – Назва з екрана.
8. Куцінко О.Г. Професійний довідник учителя літератури. – Х. Вид.група «Основа»,2012 . – 308с.

9. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці. Золоті литаври. 2011.
10. Наливайко Д. Літературна компаративістика вчора і сьогодні// Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія/ Наливайка Д. – К.: «Києво-Могилянська академія», 2009. – 489 с.
11. Ніколенко О. Компаративний підхід у вивченні світової літератури у старших класах загальноосвітньої школи // Всесвітня література в школах України. – 2011. – №6. – С.12-16.
12. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bıbık. Kyıv: Lıtera LTD, 2018. – 160 s. URL <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2018/12/12/11/2011-2018rekviz.pdf>
13. Основи компаративістики: навчально-методичний посібник/ Бровко О.О.-Луганськ: Арій, 2012. – 214 с.
14. Розвиток ключових компетентностей керівника, учителя та учня Нової української школи: [методичний посібник для керівників і педагогів закладів загальної середньої освіти] / авт. кол.; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. – Х.: Харківська академія неперервної освіти, 2019. – 104 с.
15. Чередник Л.А. У пошуках істини (метод компаративістичного аналізу при вивченні зарубіжної літератури) // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – № 7. – С. 21-24.
16. Шалагінов Б. Компаративістика як складова шкільної літературної освіти // Всесвітня література в школах України . – 2014. – №2 .– С .7-11

Додаток 17
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт «Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
воркшопу**

«Вимірювання та шляхи подолання навчальних втрат і розривів у закладі освіти»

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації керівників
закладів дошкільної та загальної
середньої освіти**

Актуальність. Одним із пріоритетних завдань освітньої діяльності в сучасних умовах є виявлення та подолання навчальних втрат і розривів. Так, за результатами слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на тему: «Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання», що відбулися 11.05.2023, надано рекомендації закладам загальної середньої освіти, затверджені рішенням Комітету з питань освіти, науки та інновацій від 07.06.2023 № 122, серед яких:

- забезпечення моніторингу результатів навчання здобувачів освіти з використанням діагностичного інструментарію;
- здійснення адаптивного гнучкого планування для коригування змісту та результатів навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат;
- створення методичної системи підтримки індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

У травні 2023 року Міністерством освіти і науки України спільно з Державною службою якості освіти України було проведено загальнодержавне моніторингове дослідження якості освіти у закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану, що включало визначення результатів навчання з української мови та математики (алгебри, геометрії) учнів/учениць 6 і 8 класів. Аналіз результатів дослідження показав, що більшість учнів/учениць отримали середні результати (одержали менше половини із максимально можливої кількості балів), а із завданнями за окремими змістовими лініями не впоралася половина здобувачів освіти.

Проблеми щодо розвитку читацької, математичної компетентності та компетентності в галузі природничих наук, готовності учнів до виконання завдань НМТ з української мови, математики та історії України виявили регіональні моніторингові дослідження, що проводилися у 2022 та 2023 роках.

Зокрема, учні/учениці базової школи зазнають труднощів при формулюванні умовиводів на основі множинного тексту, застосуванні математичних фактів, понять, процедур і міркувань, математичне формулювання ситуацій, наукове пояснення явищ, оцінювання й розроблення наукового завдання. Учні/учениці 11 класів виявляють недостатній рівень умінь розв'язування завдань з української мови – з логічності мовлення на подібність синтаксичних значень фрагментів простих і складних речень; з історії України – на роботу з візуальними та історичними джерелами; з алгебри – на похідну функції та перетворення виразів; з геометрії – на прями та площини у просторі.

Порівняно з минулим роком знизилися показники участі учнів закладів загальної середньої освіти в Харківській області у III (обласному) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів. Погіршилися результати вступних випробувань, що демонструють випускники закладів загальної середньої освіти області. Крім того, виявлено відмінності між результатами навчання здобувачів освіти за статтю, місцем розташування закладу освіти. Це свідчить про навчальні втрати і розриви у навчанні учнів у закладах загальної середньої освіти Харківської області.

У серпні 2023 року Комунальним вищим навчальним закладом «Харківська академія неперервної освіти» проведено анкетування педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти з метою вивчення їх ставлення до проблеми освітніх втрат. Анкетування показало, що 86 % педагогів вважають її актуальною і стільки ж висловлюють бажання більше дізнатися про вимірювання навчальних втрат.

Усе вищезазначене зумовило актуальність організації роботи Школи моніторингу якості освіти за темою «Вимірювання та шляхи подолання навчальних втрат і розривів у закладі освіти».

Мета: розвиток інформаційно-цифрової компетентності та компетентності забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти щодо виявлення навчальних втрат і розривів, визначення ефективних шляхів їх подолання.

Завдання:

1. Ознайомлення директорів/заступників директорів з навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти з основними підходами до вимірювання освітніх втрат і механізмів їх подолання.

2. Опанування директорами/заступниками директорів з навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти алгоритмом вимірювання навчальних втрат у закладі освіти із застосуванням моніторингових процедур.

3. Надання практичної допомоги директорам/заступникам директорів з навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти з питань розробки різноманітних завдань для вимірювання навчальних втрат і розривів та організації діяльності щодо їх подолання в закладах загальної середньої освіти.

Очікувані результати

Успішне вдосконалення таких професійних компетентностей:

✓ інформаційно-цифрової (здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в управлінській діяльності для подолання навчальних втрат і розривів);

✓ забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (здатності проводити внутрішній моніторинг із застосуванням інструментарію для вимірювання навчальних втрат і розривів; забезпечувати організацію якісного освітнього процесу, спрямованого на подолання навчальних втрат і розривів).

Учасники: директори/заступники директорів з навчально-виховної роботи ЗЗСО

Термін роботи воркшопу: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття по 4 год, 1 заняття – 3 год (усього 15 год)

Форма роботи: науково-практичні вебсемінари

Керівник: Капустін І.В., завідувач Центру моніторингу якості освіти.

**План роботи воркшопу
«Вимірювання та шляхи подолання навчальних втрат і розривів у закладі освіти»**

№ з/п	Форма проведення, тема	Термін роботи	Кількість годин	Відповідальні
1.	Науково-практичний вебсеінар «Освітні втрати в Україні: основні підходи до вимірювання та механізми їх подолання»	Лютий	4	Капустін І.В., Голтяй Т.М., Євтушенко С.С., Мілаш О.О.
2.	Науково-практичний вебсеінар «Моніторинг освітнього процесу як інструмент вимірювання навчальних втрат у закладі освіти»	Квітень	4	Капустін І.В., Голтяй Т.М., Євтушенко С.С., Мілаш О.О.
3.	Науково-практичний вебсеінар «Розробка різнорівневих завдань для вимірювання навчальних втрат і розривів у ЗЗСО»	Жовтень	4	Капустін І.В., Голтяй Т.М., Євтушенко С.С., Мілаш О.О.
4	Науково-практичний вебсеінар «Організація діяльності щодо подолання навчальних втрат і розривів у ЗЗСО»	Грудень	3	Капустін І.В., Голтяй Т.М., Євтушенко С.С., Мілаш О.О.
Усього: 15 год				

Методичне забезпечення

1. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. - Київ, Державна служба якості освіти, 2020.– 240 с.

2. Вимірювання рівня сформованості ключових компетентностей учнів початкової школи: методичний посібник / І.В. Капустін, А.З. Вербенко, Т.М. Голтяй, О.С. Рудакова; за заг. ред. С.Є. Вольянської. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2019. – 252 с.

3. Джерело педагогічних інновацій. Розвиток критичного мислення в умовах упровадження нових державних стандартів в освіті. Науково-методичний журнал. – Випуск №3 (39). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2022. – 176 с.

4. Закон України «Про освіту». URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2231>.

5. Звіт про результати другого циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2021 р.: у 2-х частинах. Частина І. Що знають і вміють випускники початкової школи та як змінилася ситуація за три роки / Г. Бичко (основний автор), В. Терещенко, В. Горох, М. Мазорчук, Т. Лісова, Т. Вакуленко ; наук. ред. Т. Вакуленко ; за ред. О. Осадчої та В. Терещенка ; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2022. 189 с. (+196 с. додатків)

6. Звіт про результати другого циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2021 р.: у 2-х частинах. Частина ІІ. Передумови й результати навчання / Т. Лісова (основний автор), Г. Бичко, М. Мазорчук,

Т. Вакуленко, В. Терещенко, В. Горох; наук. ред. Т. Вакуленко; за ред. О. Осадчої та В. Терещенка ; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2022. – 272 с.

7. Методика розробки інструментарію моніторингових досліджень / І. В. Капустін, Т. М. Голтяй, С.С. Євтушенко, С.В. Клімова / за заг. ред. С.Є. Вольянської. – Харків : КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», 2012. – 83 с.

8. Навчальні втрати: сутність, причина, наслідки та шляхи подолання / Г.Бичко, В.Терещенко; наук. конс. Т.Вакуленко. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Learning-losses_Ukraine.pdf

9. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022 / кол. авт. : Г. Бичко (осн. автор), Т. Вакуленко, Т. Лісова, М. Мазорчук, В. Терещенко, С. Раков, В. Горох та ін. ; за ред. В. Терещенка та І. Клименко ; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2023. – 395 с.

10. Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 16.01.2020 № 54. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0154-20#Text>.

Додаток 18
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ П «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
методичного воркшопу
«Сучасні концепти діяльності вчителя предмета «Захист України»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів предмета
«Захист України»**

Актуальність. Вивчення предмета «Захист України» спрямоване на досягнення мети загальної середньої освіти. Метою загальної середньої освіти є: всебічний розвиток, навчання, виховання, виявлення обдарувань, соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і здобуття освіти упродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, дбайливого ставлення до родини, своєї країни, довкілля, спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству.

Провідним чинником розвитку такої особистості є формування в учнів умінь застосовувати знання у реальних життєвих умовах, під час розв'язку практичних завдань та здатності визначати і обґрунтовувати власну життєву позицію.

Навчальний предмет «Захист України» вивчається на підставі діючого законодавства та є базовим навчальним предметом Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України.

Конституція України визначає захист України обов'язком громадян України, найважливішою функцією держави. Безпека людини, її життя і здоров'я визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Метою навчального предмета «Захист України» є формування в учнівської молоді життєво необхідних знань, умінь і навичок щодо захисту України та дій в умовах надзвичайних ситуацій, а також системного уявлення про військово-патріотичне виховання як складову частину національно-патріотичного виховання. Провідним методологічним підходом реалізації визначеної мети є запровадження компетентнісного підходу в освітній процес закладів середньої освіти з урахуванням ключових компетентностей як результату навчання.

Мета: розвиток здоров'язбережувальної, інноваційної та інформаційно-цифрової компетентностей вчителів предмету «Захист України».

Завдання:

- розширити обізнаність учителів щодо використання ІКТ під час викладання предмету ЗУ в дистанційному форматі;

- розширити обізнаність учителів щодо викладання практичної частини предмету «Захист України» в умовах дистанційного навчання;
- сформувати навички надання домедичної та психологічної допомоги потерпілим.

Очікувані результати: у процесі навчання слухачі розвинуть:

- здоров'язбережувальну компетентність (здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу);
- інноваційну (здатність використовувати інновації у професійній діяльності щодо здійснення профорієнтаційної роботи з учнями);
- інформаційно-цифрову компетентність (здатність використовувати цифрові технології у виховному процесі).

Учасники: учителі предмета «Захист України».

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття по 5 годин, усього 15 год.

Форма роботи: дистанційна.

Керівники:

Большукіна А.В., завідувач Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», к.пед.н.;

Панасенко А.В., методист Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

План роботи методичного воркшопу «Сучасні концепти діяльності вчителя предмета «Захист України»

№з/ п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість академічних годин	Відповідальні та виконавці
1.	Вебсемінар: «Використання ІКТ під час викладання предмету ЗУ в дистанційному форматі».	Травень 2024 року	5	Большукіна А.В. Панасенко А.В. Сіваченко І.Г.
2.	Вебсемінар: «Викладання практичної частини предмету «Захист України» в умовах дистанційного навчання»	Вересень 2024 року	5	Большукіна А.В. Панасенко А.В. Сіваченко І.Г.
3.	Вебконференція: «Надання домедичної та психологічної допомоги потерпілим».	Грудень 2024 року	5	Большукіна А.В. Панасенко А.В. Волкова І.В. Разводова Т.О.
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Будь здоровим, учителю: тренінги / О.В. Мальцева. – К.: Шк. Світ, 2012. – 112с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).

2. Воронцова Т.В., Основи здоров'я. 5 клас: посібник для вчителя / Т.В Воронцова, В.С. Пономаренко. – К.: Алатон, 2005. – 264 с.
3. Підготовка молоді до подружнього життя: методичний посібник / О.О. Берзіня, Т.Б. Гніда, В.В. Носенко. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. – 168 с.
4. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2006. – 192 с.: іл..
5. Створення сприятливого навчального середовища: Тренінги / Л. Галіцина. – К.: Шк. Світ, 2011. – 128 с.
6. Сучасні шкільні технології / І. Рожнятовська, В. Зоц. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2004. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільний світ»).
7. Учителю предмета «Основи здоров'я»: навчально-методичні матеріали. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2015. – 132 с.
8. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Наук. Видання. К.: Либідь, 2003. 280 с.
9. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. К.: Либідь, 2003. 344 с.
10. Джерело педагогічних інновацій. Компетентнісний підхід в освіті. Науково-методичний журнал. – Випуск № 3 (19). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017.– 148 с.
11. Інфомедійна грамотність онлайн: посібник для тренера / за заг. ред. Тараненко О. / Розроблено в рамках проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність». – Київ: IREX, 2021. – 400 с.
12. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо її реалізації до 2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
13. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>
14. Коростіль Л.А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229
15. Мойсеюк Н.С. Педагогіка: [навч. посібник] / Неля Євтихіївна Мойсеюк. К., 2003. 615 с.
16. Мороз О. Як не стати овочем. Інструкція з виживання в інфопросторі. Харків. Віват 2021.
17. Наказ МОН, молоді і спорту України від 31.10.2011 № 1243 «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів».
18. Подоляк Л.Г. Основи вікової психології. Навчальний посібник. К.: Главник, 2012. 112 с.
19. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей», затверджена Вченими Радами Інституту проблем виховання (протокол № 6 від 02 липня 2018 року) та Інституту модернізації змісту освіти (протокол № 7 від 26 вересня 2018 року). URL: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>
20. Сидоренко В.В. Концептуальні засади Нової української школи: ціннісно-світоглядний аспект.: збірник матеріалів III-ї Всеукраїнської Інтернет-конференції 18 квітня 2018р. м.Київ. У 2-х частинах: Ч.1. / наукова редакція, упорядкування: В.В.Сидоренко, Я.Л.Швень. К.: Агроосвіта, 2018. 282 с. С. 121-128.
21. Сорока Г.І. Організація виховної роботи: планування, аналіз, методичне забезпечення. Харків, Видавнича група «Основа», 2006.
22. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи та технології: навч.-метод. посібник. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2002. 128 с.
23. Указ Президента України від 25.05.2020 №195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>

24. Черних О.О. Керівництво із соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки підлітків в Інтернеті: навчально-методичний посібник / Черних О.О. К.: ТОВ ЦП „КОМПРИНТ”, 2017. 104 с.

одаток 19
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

ПРОГРАМА воркшопу

«Шляхи підтримки благополуччя молодших школярів в реаліях сьогодення»

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів
початкових класів закладів
загальної середньої освіти**

Програму розроблено з урахуванням положень: Конвенції про права дитини; законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»; Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі; постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21.02.2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», від 21.08.2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників»; Наказ МОН від 10.11.2022 №1005 «Про деякі питання впровадження освітніх компонентів (навчальних дисциплін, спецкурсів, модулів) з психосоціальної підтримки дітей та педагогів в умовах кризових ситуацій, упровадження ігрових і діяльнісних методів навчання та розвитку», а також інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність закладів освіти та з урахуванням європейського вектору розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні.

Програма розроблена на основі принципів системного, особистісного, компетентнісного, андрагогічного й середовищного підходів, а також діяльнісного підходу.

Актуальність програми зумовлена швидкими змінами в соціально-економічному житті країни, викликами глобалізації, цифровізації, поступовим переходом до децентралізації суспільства, воєнною агресією РФ в Україні. Сучасний учитель початкової школи повинен бути готовим здійснювати підтримку благополуччя молодших школярів під час освітнього процесу за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, дистанційного навчання.

Охорона здоров'я школярів, забезпечення їхнього психологічного благополуччя та надання педагогічної підтримки є основними пріоритетами у діяльності школи. Але з початком бойових дій на території нашої країни виконання цих завдань дуже ускладнилось. Перед учителями початкових класів постає важливе завдання: обрати правильні та ефективні стратегії педагогічної підтримки молодших школярів на уроці, розвитку пізнавальної та навчальної мотивації в кризових умовах.

Усе вищезазначене зумовило актуальність організації роботи воркшопу для вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти за темою «Шляхи підтримки благополуччя молодших школярів в реаліях сьогодення»

Мета: розвиток предметно-методичної та інноваційної професійних компетентностей вчителів початкових класів.

Основні завдання програми:

1. Удосконалити вміння вчителів початкових класів упроваджувати в освітньому процесі діяльнісні методи навчання, зокрема спрямовані на підтримку психосоціального благополуччя дітей, подолання освітніх розривів і втрат.
- 2. Поглибити знання педагогів щодо забезпечення психолого-педагогічна підтримки учасників освітнього процесу у дистанційній формі.
- 3. Актуалізувати питання організації та підтримки безпечного освітнього процесу для забезпечення всебічного розвитку розвитку молодших школярів в умовах дистанційної освіти.

Очікувані результати навчання: успішне вдосконалення та розвиток наступних професійних компетентностей:

- предметно-методичної (здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів в реаліях сьогодення);
- інноваційну (здатність використовувати інновації у професійній діяльності

Термін роботи: 2024 навчальний рік.

Періодичність: 5 науково-практичних онлайн-семінарів: 15 годин (0,5 кредита)

Форми роботи: онлайн-семінари

Керівники:

Большукіна А.В., завідувач Центру громадянського виховання, доцент кафедри методики дошкільної та початкової освіти, кандидат педагогічних наук

Власенко Г.М., методист громадянського виховання.

ПЛАН

Воркшопу «Шляхи підтримки благополуччя молодших школярів в реаліях сьогодення»

№ з/п	Тема	Кількість годин	Дата	Відповідальні
1.	Науково-практичний онлайн-семінар «Благополуччя і навчання дітей у надзвичайних умовах сьогодення»	3	Лютий 2024 року	Большукіна А.В. Власенко Г.М.
2.	Науково-практичний онлайн-семінар «Забезпечення психологічного благополуччя учнів початкових класів»	3	Квітень 2024 року	Большукіна А.В. Власенко Г.М.
3.	Науково-практичний онлайн-семінар «Педагогічна підтримка учнів початкових класів на уроках мовно-літературної освітньої галузі в реаліях сьогодення»	3	Червень 2024 року	Большукіна А.В. Власенко Г.М. Сосницька Н.П.

4.	Науково-практичний онлайн-семінар «Організація педагогічної підтримки бдагополуччя учнів початкових класів на уроках математичної освітньої галузі в реаліях сьогодення»	3	Вересень 2024 року	Большукіна А.В. Власенко Г.М. Гезей О.М.
5.	Науково-практичний онлайн-семінар «Педагогічна підтримка учнів на уроках природничої освітньої галузі в реаліях сьогодення»	3	жовтень 2024 року	Большукіна А.В. Власенко Г.М.
Усього 15				

Методичне забезпечення

1. Державний стандарт початкової освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688)

2. Методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України 15 травня 2023 р. № 563

3. Лист МОН від 14.08.2023 № 1/12038-23 «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2023/2024 навчальному році»

4. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів /інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році (лист Міністерства освіти і науки України від 12 вересня 2023 р. № 1/13749-23)
<file:///C:/Users/HP/Downloads/6500177fc5b54679390686.pdf>

5. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ 25.09.2020 № 2205, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 р. за № 1111/35394)

6. 7. Наказ Міністерства освіти і науки України № 135 від 10 лютого 2023 року «Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти».
<https://mon.gov.ua/ua/npa/deyaki-pitannya-stvorennya-ta-funkcionuvannya-klasiv-bezpeki-u-zakladah-osviti>

6. Нова українська школа : порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с

7. Дистанційне навчання: Посібник з дистанційного навчання. The LEGO Foundation.
URL: <https://drive.google.com/file/d/1oFDbqoXJoT80YxntOsGdEFb1ZPCQuhdu/view?usp=sharing>

Додаток 20
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ П «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
модульного онлайн-тренінгу
вчителя-предметника «Інтеграція ключових умінь XXI століття
в навчальні предмети Нової української школи»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників за різними напрямками**

Актуальність. Поступове входження України в європейський та світовий простір характеризується переосмисленням, а потім і впровадження європейських та світових стандартів освіти.

Перед сучасною школою постає завдання виховати особистість, здатну до життєтворчої діяльності. Така особистість зуміє правильно обрати свій шлях у житті, зважаючи на власні можливості; буде ставити перед собою завдання самовдосконалення й саморозвитку, що стане запорукою успіху в різних сферах діяльності. Сучасний світ пред'являє високі вимоги до діяльності людини, конкурентоспроможною може бути лише по-справжньому компетентна особистість, яка володіє ключовими вміннями XXI століття.

Ключові вміння – це надпредметні (міжпредметні) компетентності, що визначаються як здатність людини здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні, культуродоцільні види діяльності, ефективно розв'язуючи відповідні проблеми.

Ключові вміння займають особливе місце у всій системі освіти, оскільки пов'язані більше з особистісними якостями і здібностями людини, ніж із певними галузевими знаннями чи певними професійними навичками. До того ж ключові вміння – це здатність людини діяти на основі отриманих знань, вирішувати поставлені проблеми і завдання, що вказує на практичну сутність названої педагогічної категорії.

Відповідно до Концепції «Нова українська школа» (2016) та Закону України про освіту (2017) ключові вміння, як-от вміння вчитися, критично мислити, розв'язувати проблеми, працювати в команді, спілкуватися, обробляти інформацію, проявляти креативність тощо, є основою для формування компетентностей особистості для життя.

Від професійної компетентності вчителя залежить формування конкурентоздатності, ключових компетентностей учнів.

Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736 від 23 грудня 2020 року затверджено професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)».

Документ визначає **загальні** (громадянська, соціальна, культурна, лідерська та підприємницька) **і професійні компетентності вчителя**. Серед них є такі:

- здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей;
- здатність розвивати в учнів критичне мислення;
- здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності;
- здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі
- здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів;

Виходячи з цього, пріоритетними напрямами роботи модульного онлайн-тренінгу вчителя-предметника є:

- розвиток уміння управляти власним професійним розвитком;
- формування вміння вести дослідницьку роботу, що є частиною професійного розвитку;
- розвиток уміння застосовувати технології розвитку в учнів критичного мислення для розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії
- апробація та введення нових освітніх технологій, у тому числі використання цифрових пристроїв, їх базового програмного забезпечення; робота з операційними системами, онлайн-сервісами, застосунками, файлами, мережею Інтернет.

В умовах, коли спостерігається переорієнтація освітніх програм та педагогічних технологій, головна роль приділяється вчителю як організатору такого процесу. Оскільки розвиток ключових умінь не обмежується окремими завданнями, натомість має наскрізний характер, тож очікується, що вчителі створюватимуть сприятливі умови, віддаючи перевагу особистісно зорієнтованому навчанню та добираючи сучасні технології, методи, прийоми. Цьому сприятиме участь у модульному онлайн-тренінзі вчителя-предметника.

Мета модульного онлайн-тренінгу: сприяти розвитку предметно-методичної та інформаційно-цифрової професійних компетентностей учителів-предметників.

Завдання:

- ознайомити вчителів з ключовими уміннями XXI століття й особливостями роботи з ними, сформуванню поняття про якісне учіння як основу формування життєвих компетентностей.
- визначити стратегії та випробувати способи удосконалення розвитку ключових умінь у закладах загальної середньої освіти, а саме критичного мислення та креативності;
- надати практичну допомогу щодо розвитку професійних компетентностей учителів та їх готовності сприяти формуванню уміння спілкуватися та співпрацювати у багатокультурному середовищі.
- надати практичну допомогу щодо розвитку професійних компетентностей учителів, у тому числі використання цифрових пристроїв, їх базового програмного забезпечення; робота з операційними системами, онлайн-сервісами, застосунками, файлами, мережею Інтернет.

Очікувані результати: за результатами навчання слухачі розвинуть:

- предметно-методичну компетентність (здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння);
- інформаційно-цифрову компетентність (здатність розвивати в учнів критичне мислення (здатність орієнтуватися в інформаційному просторі; здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі).

Учасники: учителі різних навчальних предметів закладів загальної середньої освіти (за бажанням).

Термін роботи модульного онлайн-тренінгу: 2024 рік.

Періодичність: 5 занять по 3 год., усього 15 год.

Форми роботи: семінари-тренінги.

Керівники модульного онлайн-тренінгу: Моліна О.О., Зайцева О.А., методисти Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», – сертифіковані тренери, підготовлені Британською Радою в Україні.

**План роботи
модульного онлайн-тренінгу вчителя-предметника «Інтеграція ключових умінь
XXI століття в навчальні предмети Нової української школи»**

№ з/п	Форма проведення, тема	Термін роботи	Кількість годин	Відповідальні
1.	Семінар-тренінг «Ключові уміння XXI століття: якісне учіння як основа формування життєвих компетентностей потрібних для успішної самореалізації»	Березень 2024 року	3	Моліна О.О., Зайцева О.А.
2.	Семінар-тренінг «Ключові уміння XXI століття: розвиток уміння моделювати ситуації, що потребують критичного мислення та розв'язування проблем»	Квітень 2024 року	3	Моліна О.О., Зайцева О.А.
3.	Семінар-тренінг «Ключові уміння XXI століття: креативність та свобода творчості як умова вмотивованості вчителя, що навчається протягом життя»	Червень 2024 року	3	Моліна О.О., Зайцева О.А.
4.	Семінар-тренінг «Ключові уміння XXI століття: уміння спілкуватися та співпрацювати у багатокультурному середовищі»	Вересень 2024 року	3	Моліна О.О., Зайцева О.А.
5.	Семінар-тренінг за темою « Ключові уміння XXI століття: цифрова грамотність - базова компетентність сучасного вчителя в умовах діджиталізації освіти»	Жовтень 2024 року	3	Моліна О.О., Зайцева О.А.
			15	

Методичне забезпечення

1. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>
2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс] / Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів Виконавчої влади України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua> . – Назва з екрана.
3. Мешко О. І. Психологічна підготовка майбутнього вчителя в контексті компетентнісного підходу // Професійні компетенції та компетентності вчителя. Матеріали регіонального науково-практичного семінару. – Тернопіль, 2006. – 188 с.
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua> . – Назва з екрану.

5. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 2016 с.
6. Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти // Компетентнісний підхід усучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К.: К.І.С., 2004. – 112 с.
7. Онопрієнко О. Концептуальні засади компетентнісного підходу в сучасній освіті // Шлях освіти. - №4. – 2007. – С. 32-37.
8. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті. // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: К.І.С., 2004. – 112 с.
9. Сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu-post-diploma.kharkov.ua>
10. Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications. – European Commission, 2004. – 5 p.
11. Education and Training 2010 Programme. Joint seminar Report. Cluster «Key Competences – Curriculum Development». – 2008. – 6 p.
12. Key Competences for Lifelong Learning. A European Reference Framework. – Brussels: European Commission, 2004. – 20 p.
13. McClelland D. C. Testing for Competence Rather Than for «Intelligence» // American Psychologist. – 1973. – Vol.28. - №1. – P. 1-14.
14. Schratz M. What is a «European teacher»? A Discussion Paper. – European Network on Teacher Education Policies (ENTEPE), 2004. – 6 p.
15. The Definition and Selection of Key Competencies. Executive Summary. – OECD, 2005. – 20 p.
16. White R.W. Motivation Reconsidered: The Concept of Competence // Psychological Review. – 1959. - № 66. – P. 297–333.

Додаток 21
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

**ПРОГРАМА
онлайн-тренінгу
«Вивчаючи міжнародне гуманітарне право»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників за різними напрямками**

Актуальність. Серед найбільш емоційно складних, дилемних у застосуванні з усіх галузей права є міжнародне гуманітарне право. Адже воно регулює тисячолітнє явище – війни, що супроводжуються втратами, біллю та агресією. І, на жаль, зацікавленість у ньому виникає тоді, коли відбувається акт агресії, нападу на країну.

Міжнародне гуманітарне право є частиною міжнародного публічного права, яке має на меті захистити життя і людську гідність під час збройних конфліктів, а також зменшити та відвернути страждання, які є результатом війни. Держави-учасниці Женевських Конвенцій не лише взяли на себе зобов'язання дотримуватись цих норм, але й інформувати, ознайомлювати людей з цим правом. І ці знання, зважаючи на динаміку збройних конфліктів у світі, вже поступово стають невід'ємною частиною базової середньої освіти XXI століття.

Поширення знань з міжнародного гуманітарного права та формування на їх основі громадянських компетентностей школярів та освітян є критично важливим кроком для формування суспільного та особистісного розуміння необхідності застосування норм міжнародного гуманітарного права в умовах збройної агресії російської федерації проти України.

Усвідомлення неприпустимості воєнних злочинів та необхідності юридичної відповідальності за їх вчинення, формування системи поведінки дітей та дорослих заради особистої безпеки в умовах збройного конфлікту є освітнім завданням для системи українських шкіл.

В умовах збройної агресії російської федерації проти України спостерігається грубе порушення прав людини з боку країни-агресорки. Механізмом захисту прав людини під час збройного конфлікту є міжнародне гуманітарне право. Окремі питання з міжнародного гуманітарного права були інтегровані в оновлені навчальні програми з історії, інтегрованого курсу «Громадянська освіта», курсів «Основи правознавства» та «Захист України». Ці питання є складними для розуміння учнями, а також – певним викликом для вчителів. Отже, інтеграція питань МГП в навчальні програми шкільних курсів потребує методичної допомоги.

Усе вище зазначене потребує відповідної підготовки вчителів та підвищення їх професійної компетентності щодо викладання питань міжнародного гуманітарного права.

Мета: підвищення компетентності вчителів щодо навчання учнів міжнародному гуманітарному праву в закладах загальної середньої освіти.

Завдання:

- актуалізувати важливість вивчення міжнародного гуманітарного права в закладах загальної середньої освіти;
- пояснити основні положеннями міжнародного гуманітарного права;
- ознайомити вчителів з ключові принципами МГП та відповідальністю за їх порушення;
- розкрити механізми захисту цивільних осіб та правила безпеки під час збройного конфлікту;
- надати науково-методичну допомогу вчителям щодо ефективного викладання окремих питань МГП під час освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Очікувані результати: успішне вдосконалення та розширення професійних компетентностей:

- **громадянської** (здатність діяти відповідально та свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; усвідомлювати цінності громадянського суспільства);
- **предметно-методичної** (здатність використовувати сучасні ефективні методики навчання, розвивати в учнів критичне мислення);
- **здоров'язбережувальної** (здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя).

Учасники: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти.

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 академічні години, 1 заняття – 6 академічних годин. Усього 15 год.

Форми роботи: тренінгові модулі.

Керівник онлайн-тренінгу: Сідорчук В.П., методист Центру методичної та аналітичної роботи, тренер з вивчення міжнародного гуманітарного права.

**План роботи
онлайн-тренінгу «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право»**

№ з/п	Форма проведення, тема	Кількість годин	Термін	Відповідальні
1	Тренінговий модуль I «Права людини та збройний конфлікт. Основні положення міжнародного гуманітарного права»	3	Лютий	Посмітна Ю.А. Сідорчук В.П.
2	Тренінговий модуль II «Принципи міжнародного гуманітарного права та відповідальність за їх порушення»	3	Березень	Посмітна Ю.А. Сідорчук В.П.
3	Тренінговий модуль III «Захист цивільних осіб у період збройного конфлікту. Основи безпеки та правила поведінки під час небезпечних ситуацій, пов'язаних із збройним конфліктом»	3	Квітень	Посмітна Ю.А. Сідорчук В.П.
4	Тренінговий модуль IV «Методика навчання та практичне застосування норм МГП в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти»	6	Травень	Посмітна Ю.А. Сідорчук В.П.

	Усього	15		
--	---------------	-----------	--	--

Методичне забезпечення

1. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право: навчально -методичний посібник. URL:<https://helsinki.org.ua/publications/dodatky-do-posibnyka-z-mhp/>
2. Віталія Лебідь. Спеціальний механізм правосуддя для притягнення до відповідальності за міжнародні злочини проти українського народу: що це таке? URL:<http://surl.li/btmiu>
3. Давид Е. Принципи права збройних конфліктів. Міжнародний Комітет Червоного Хреста, 2011. 1141 с. URL: [https:// cutt.ly/fQTwkfb](https://cutt.ly/fQTwkfb) (стор 24)
4. Дайджест МГП<https://t.me/joinchat/KSRIC8QRbi04YmQy>
5. Звичаєві норми міжнародного гуманітарного права / передм. Т.Р. Короткого, Є. В. Лук'янченко; вступ. стаття М. М. Гнатовського. Одеса: Фенікс, 2017. 40 с. URL: <https://cutt.ly/SQTqarq> (стор 10) https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/ukr-irrc_857_henckaerts.pdf
6. Конспект: Російсько-українська війна через «окуляри Міжнародного гуманітарного права». Захист цивільного населення. URL:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2022/05/13/Konsp.ros.ukrayinska.viyna.cherez-okulyary.Mizhn.hum.prava.13.05.2022.pdf>
7. Короткий Т., Неділько Б. Україна і Міжнародний кримінальний суд: двадцять складних питань і простих відповідей URL:<https://cutt.ly/EQTddJW> (стор 94)
8. НільсонМельцер. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс. URL:
<https://www.asser.nl/media/795044/icrc-comprehensive-introduction-to-ihl-ukr.pdf>
9. Проєкт «МГП у дії»<https://ihl-in-action.icrc.org/>
10. Як викладати питання з міжнародного гуманітарного права на уроках історії, громадянської освіти та правознавства(методичні матеріали для вчителя). URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2022/09/27/Pro.metod.rekom.shchodo.vykl.mizhn.hum.prava-4.2698-22.vid.27.09.2022.pdf>

Додаток 22
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

ПРОГРАМА

онлайн-тренінгу

**«Алгоритм якісної підготовки здобувачів освіти до Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури в умовах освітніх втрат»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів
української мови та літератури**

Актуальність. У будь-якій демократичній державі якісна освіта є гарантією сталого розвитку. Особливу роль у цьому процесі відіграє навчання обдарованих учнів, які ще в шкільні роки, виявляючи особливий інтерес до поглибленого вивчення окремих предметів, зокрема беручи участь в олімпіадному русі, визначаються з майбутньою професією, а в майбутньому зможуть реалізувати свій потенціал задля поступу країни та стати її елітою.

Відповідно до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом МОН України від 22.09.2011 № 1099 (зі змінами), основними завданнями учнівських олімпіад є:

- стимулювання творчого самовдосконалення дітей, учнівської молоді;
- виявлення, розвиток обдарованих учнів, надання їм допомоги у виборі професії;
- реалізація здібностей талановитих учнів;
- формування творчого покоління молодих науковців та практиків для різних галузей суспільного життя;
- підвищення інтересу до поглибленого вивчення навчальних, спеціальних та фахових дисциплін, формування у колах учнівської молоді навичок дослідницької роботи;
- популяризація досягнень науки;
- **підвищення рівня викладання навчальних дисциплін, фахової підготовки учнів.**

Традиційно метою проведення Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури є виявлення філологічно обдарованих здобувачів освіти, стимулювання розвитку їх інтелектуально-творчих здібностей, формування в учнівській молоді подальшої мотивації поглиблено вивчати предмети мовно-літературної освітньої галузі. А в умовах сьогодення проведення такого заходу й залучення до нього учнівської молоді сприяє насамперед плеканню державної мови, української культури, популяризації національних літературних надбань, українського слова, яке виступає не лише виразником національної самобутності, ідентичності, а й формує національну ідею, єднає українців у всьому світі (олімпіадні завдання дистанційно виконують і учні Харківщині, які перебувають сьогодні за межами своєї країни), стає символом свободи й боротьби, зброєю проти ворогів, утіленням патріотичних ідеалів.

Також участь в олімпіаді з української мови та літератури, формування зацікавленості поглиблено вивчати предмети філологічного напрямку значною мірою сприяє реалізації важливого завдання - формуванню громадянської свідомості здобувачів освіти, що окреслено в Концепції національно-патріотичного виховання, де зазначається, що сьогодні, як ніколи, потрібні нові підходи й нові шляхи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості.

Проте у вимірі сучасних українських реалій, коли учні мають обмежений доступ до освітнього процесу, потерпають від посттравматичного синдрому, відчувають зниження мотивації та пізнавальних інтересів, можуть перебувати в небезпечних умовах або у вимушеній евакуації, де навчатися досить важко, актуальною стає проблема пошуку ефективних методик роботи з обдарованими дітьми Харківщини в умовах освітніх втрат із метою якісної підготовки їх до Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури, формування в здобувачів освіти мовно-літературних компетентностей, щоб вони могли виявляти високі результати, конкуруючи з учнями з інших регіонів України, де освітній процес організований офлайн.

Тож у умовах освітніх втрат і розривів, навчання здобувачів освіти, які беруть участь у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з української мови та літератури, у дистанційному форматі, перебування деяких із них за кордоном чи в інших регіонах України важливості набуває питання про опанування вчителями української мови та літератури дієвими методиками роботи з обдарованими учнями, надання педагогам практичної допомоги щодо якісної підготовки здобувачів освіти до успішного розв'язання складних олімпіадних завдань (написання творчих робіт, виконання комплексного ідейно-художнього аналізу ліричного твору, синтаксичного розбору речення тощо).

Мета онлайн-тренінгу: розвиток предметно-методичної, прогностичної та психологічної компетентностей вчителів української мови та літератури щодо опанування дієвими методиками підготовки здобувачів освіти до Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури в умовах освітніх втрат.

Завдання:

1. Ознайомити вчителів української мови та літератури з особливостями роботи з обдарованими учнями в контексті підготовки їх до Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури в умовах освітніх втрат; навчити педагогів діагностувати освітні втрати та розробляти корекційні заходи щодо їх подолання.

2. Скласти алгоритм якісної підготовки здобувачів освіти до Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури в умовах освітніх втрат.

3. Сприяти набуттю педагогами практичних умінь використовувати сучасні дієві методики й технології навчання, зокрема й дистанційного, які спрямовані на поглиблене вивчення та засвоєння здобувачами освіти відомостей із морфології, синтаксису, фразеології, лексикології, граматики тощо для розв'язання олімпіадних завдань високого рівня складності (конструювання, редагування, мовних розборів тощо).

4. Проаналізувати вимоги до виконання олімпіадних робіт творчого рівня та підходи щодо їх оцінювання; сформувати в педагогів уміння навчати філологічно обдарованих дітей написання творів різних жанрів, при конструюванні яких здобувачі освіти послуговуються стилістичним, лексичним, морфологічним, синтаксичним багатством української мови, продукують оригінальне художньо-образне або критичне мислення, дотримуються мовних норм тощо.

5. Здійснити методичну підготовку вчителів української мови та літератури щодо формування в здобувачів освіти вмінь робити ідейно-художній (комплексний) аналіз поетичного твору як найскладнішого олімпіадного завдання, виявляючи високий рівень читацької та інтерпретаційної компетентностей.

Очікувані результати: під час навчання вчителі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

- **предметно-методичну** (здатність добирати та використовувати сучасні ефективні методики й технології навчання, зокрема й дистанційного, філологічно обдарованих учнів у процесі їх підготовки до участі у Всеукраїнській олімпіаді з української мови та літератури);
- **прогностична** (здатність діагностувати освітні втрати в роботі з обдарованими учнями та здійснювати їх корекцію, якісно готуючи учнів до олімпіади);
- **психологічна** (здатність виявляти філологічно обдарованих дітей, формувати мотивацію учнів, зокрема поглиблено вивчати українську мову та літературу, долучатися до олімпіадного руху; організовувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти).

Учасники: вчителі української мови та літератури закладів загальної середньої освіти ТГ області (за бажанням).

Термін роботи онлайн-тренінгу: серпень-грудень 2024 року.

Періодичність: 5 занять по 3 години, усього – 15 годин.

Форми роботи: організаційно-навчальний та навчально-методичні онлайн-тренінги

Керівник онлайн-тренінгу: Радченко Ю.В., методист Центру методичної та аналітичної роботи.

План роботи онлайн-тренінгу

«Алгоритм якісної підготовки здобувачів освіти до Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури в умовах освітніх втрат»
(спільно з кафедрою методики навчання мов і літератури)
(усього 15 годин: 5 занять по 3 академічні години)

№ з/п	Форма проведення, тема	Кількість годин	Термін	Відповідальні
1	Організаційно-навчальний онлайн-тренінг «Особливості роботи вчителя української мови та літератури з обдарованими учнями в умовах освітніх втрат» (у форматі ZOOM-конференції).	3	Серпень	Посмітна Ю.А., Радченко Ю.В., Клімова С.В.
2	Навчально-методичний онлайн-тренінг «Методики засвоєння здобувачами освіти складних випадків морфології та синтаксису» (у форматі ZOOM-конференції).	3	Вересень	Посмітна Ю.А., Радченко Ю.В.
3	Навчально-методичний онлайн-тренінг «Вимоги до написання олімпіадних творчих робіт: жанрове та стилістичне різноманіття, змістове наповнення й мовленнєве оформлення, виконання додаткових умов» (у форматі ZOOM-конференції).	3	Жовтень	Посмітна Ю.А., Радченко Ю.В.
4	Навчально-методичний онлайн-тренінг «Ефективні методи та прийоми опанування тем «Фразеологія» «Лексикологія», «Грамматика» (у форматі ZOOM-	3	Листопад	Посмітна Ю.А., Радченко Ю.В.

	<i>конференції).</i>			
5	Навчально-методичний онлайн-тренінг «Ідейно-художній (комплексний) аналіз поетичного твору як методична проблема: практична складова» (у форматі ZOOM-конференції).	3	Грудень	Посмітна Ю.А., Радченко Ю.В., Румянцева-Лахтіна О.О.
Усього		15		

Методичне забезпечення

1. Венжинович Н.Ф., Пискач О.Д. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: навчально-методичний посібник для студентів українського відділення філологічного факультету. Ужгород: Гражда, 2022.
2. Вишнявська Ю. Аналіз та інтерпретація художнього тексту: навч.-метод. посіб./ Юлія Вишнявська. – Вид. 2-ге, доопр. І допов. – К.: Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2019. – 204 с.
3. Вовченко Г. І. Прикладне українське мовознавство: Синтаксис складного речення сучасної української літературної мови: навчально-методичний посібник / рец.: І.В. Сабадош, Р. О. Коца; від. за вип. Н. Ф. Венжинович. – Ужгород, 2023. – 67 с.
4. Ковбасенко Ю. Мистецтво аналізу й інтерпретації художнього тексту / Ю. Ковбасенко // Тема: Громадський науково-методичний журнал. – К., 2002. - № 4 – с.2-25.
5. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України (затверджено наказом МОН України «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України» від 06.06.2022 № 527) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyaki-pitannya-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-v-zakladah-osviti-ukrayini-ta-viznannya-takim-sho-vtrativ-chinnist-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-16062015-641>
6. Коткова Л. І. Олімпіада з української мови та літератури. Чернігів: Вид-во ЧОІППО ім. К.Д.Ушинського, 2022. 104 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1-FbQd0h2gIYm45JGMY6DZoA3QaKc-gMd/view?fbclid=IwAR3awFerzYbtbGkL1SOXhsVXAuRvvQcknInNagDz1g7TmwvjDjSV-3EXY_w
7. Олімпіада з української мови та літератури: нормативний, навчально-методичний і теоретичний аспекти. Навчально-методичний посібник / Л.І.Кавун, К.В. Таранік-Ткачук, Л.В. Шитик, О.І. Масевря, С.І. Січкач / [за заг. ред. Л.В. Шитик]. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 304 с.
8. Подолання освітніх втрат із української мови та літератури. Методичні рекомендації. Приклади уроків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/Buklet-22Podolannya-osvitnih-vtrat22.pdf>
9. Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом МОН України від 22.09.2011 № 1099 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-11#n15>
10. Полудень В.О. Формування мовної компетентості учнів у процесі навчання синтаксису простого речення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [URL:http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5472/1/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%A3%D0%94%D0%95%D0%9D%D0%AC%20%D0%92.%D0%9E.%D0%9C%D0%90%D0%93%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%90%20%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9E%D0%A2%D0%90_2021.pdf](http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5472/1/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%A3%D0%94%D0%95%D0%9D%D0%AC%20%D0%92.%D0%9E.%D0%9C%D0%90%D0%93%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%90%20%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9E%D0%A2%D0%90_2021.pdf)

11. Сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти» (розділ «[Загальна середня освіта](#). [Науково-методична робота](#). [Українська мова і література](#)»). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://edu-post-diploma.kharkov.ua/?page_id=15836
12. Рекомендації щодо організації програм з надолуження освітніх втрат. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2023/07/31/Unicef.Immidiate.actions.frame.proofreading.ua.1-31.07.2023.pdf>
13. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі : підручник / Г. Л. Токмань. – К. : Академія, 2012. – 312 с.
14. Токмань Ганна Леонідівна. Методика викладання української літератури в старшій школі на екзистенціально-діалогічних засадах: Дис. д-ра пед. наук: 13.00.02 / Переяслав-Хмельницький держ. педагогічний ун-т ім. Григорія Сковороди. - К., 2002. - 487 арк.
15. Усе про подолання освітніх втрат. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/school/topics/89744/>

Додаток 23
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

**ПРОГРАМА
професійного діалогу
«Творчий потенціал текстів "нової природи" в мистецькому просторі закладу освіти»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів мистецької
освітньої галузі**

Актуальність. Обравши курс на європейську інтеграцію, Україна впроваджує систему мистецької освіти, орієнтованої на сприйняття цінностей, виховання ідентичності демократичного типу. На сьогодні в умовах переходу на новий Державний стандарт базової середньої освіти згідно з концепцією Нової української школи доречним стає перед учителем завдання вдосконалення методичного інструментарію уроків мистецтва, оскільки учні «нової грамотності» безперечно потребують інших форм і методів подачі навчальної інформації.

Загальна мистецька освіта з її унікальними можливостями впливу на людину має розглядатися не лише як процес набуття художніх знань і вмінь, а насамперед як універсальний засіб особистісного розвитку здобувачів освіти на основі виявлення індивідуальних здібностей, естетичних потреб і інтересів. Потужний і багатогранний вплив на розвиток міжпредметних компетентностей у галузевому або міжгалузевому освітньому просторі здійснюють художньо-інтегративні технології.

Особливості опанування мистецтва пов'язані з його унікальною освітньою місією – формування в людини ціннісних естетичних орієнтацій. Художні твори здатні пробуджувати креативний потенціал учнів для самореалізації та участі в соціокультурній творчості. Застосування емоційно-образних асоціацій, жанрово-стилістичних паралелей, семантико-сміслових зміщень, компаративних зіставлень, взаємоперехід знань і досвіду з одних сфер у інші забезпечують високий рівень професійної компетентності вчителя мистецьких дисциплін. Компетентнісний підхід визначає результативно-цільову спрямованість навчального процесу, управління яким передбачає поетапні дії вчителя й учнів, поглиблює сучасний мистецько-педагогічний процес, надаючи можливість залежно від цільових настанов варіювати зміст, форми й методи мистецької освіти. Важливою метою мистецької освіти є навчання цінностям, оскільки вони відіграють важливу роль в контексті демократизації України, забезпечення якості освіти щодо формування нової генерації громадян-патріотів, які є цілісними особистостями з новим типом мислення, здатних творчо і креативно діяти впродовж життя.

Ця тема є надзвичайно актуальною та перспективною, оскільки в українських школах розвивається та утверджується освіта, яка базується на використанні мультимодальних текстів.

Учителі мистецтва Нової української школи мають навчитися не тільки знаходити в Інтернеті різноманітні види мультимодальних текстів, уміти використовувати їх під час

проведення компетентісно-діяльнісного уроку, а й опанувати програми й сервіси, за допомогою яких ці тексти створюються. Сучасні електронні мережі, цифровізація розширює реальність, надає можливість отримувати інформацію в різноманітних форматах; але вона потребує аналізу, перевірки, інтерпретації, критичного ставлення та естетичного оцінювання. Важливими є вміння вирізняти в інформаційних глобальних потоках справжні загальнолюдські цінності й орієнтуватися на них.

Візуальною образністю пронизані тексти та гіпертексти різної природи. Тому вивчення мистецтва та формування критичного мислення має спрямовуватися не тільки на формування культури особистості, а й на низку ключових і предметних компетентностей.

На сучасному етапі в мистецькій освіті відбуваються певні зміни: зміщення акценту від отримання теоретичних знань в сфері суспільних наук до мистецької компетентності та досвіду бути громадянином. Саме вони дозволяють людині бути активним суб'єктом соціально-політичних практик демократичного суспільства.

Важливість шкільної мистецької освіти зумовлена політичними реаліями та соціальним замовленням українського суспільства, визначенням спільних для громадян демократичних цінностей і національних ідеалів, участю України в загальносвітових та європейських політичних, економічних і соціокультурних процесах.

На уроках мистецтва можна використовувати різні види текстів «нової природи», які якнайкраще відповідають особливостям сприйняття інформації учнями «нової грамотності» і є цікавим, сучасним та ефективним інструментом учителя мистецтва.

Усе вище зазначене потребує відповідної підготовки вчителів та підвищення їх професійної компетентності з питань мистецької освіти в Новій українській школі.

Мета професійного діалогу: розвиток предметно-методичної, організаційної, інноваційної професійних компетентностей вчителів мистецьких дисциплін щодо використання творчого потенціалу текстів "нової природи" в мистецькому просторі закладу освіти за умов упровадження чинних змін в освітньому процесі.

Завдання:

1. Акцентувати увагу вчителів мистецької освітньої галузі на необхідності формування критичного мислення в освітньому процесі Нової української школи.
2. Поглибити знання вчителів щодо сучасних методів розв'язання педагогічних задач, що постають перед Новою українською школою в аспекті творчого потенціалу текстів "нової природи" в мистецькому просторі закладу освіти.
3. Творчо підходити до вибору ефективних методик педагогічної взаємодії з учнями, щоб забезпечити індивідуальний поступ кожного здобувача освіти.
4. Напрацювати методичний кейс практичних завдань, спрямований на реалізацію мотиваційно-ціннісного компонента уроків предметів мистецької освітньої галузі.
5. Навчитися добирати дієві методики вивчення предметів мистецької освітньої галузі, що забезпечуватимуть формування компетентної особистості та патріота своєї держави.

З огляду на це, актуальною є організація роботи професійного діалогу з питань використання творчого потенціалу текстів "нової природи" в мистецькому просторі закладу освіти.

Очікувані результати: під час навчання вчителі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

- **предметно-методичну** (здатність моделювати зміст освітнього процесу відповідно до обов'язкових результатів навчання й очікуваних результатів);
- **організаційну** (здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів);

- **інноваційну** (здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі).

Учасники: учителі мистецької освітньої галузі закладів загальної середньої освіти територіальних громад області (за бажанням).

Термін роботи професійного діалогу: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття по 4 год., 1 заняття – 3 год. Усього 15 год.

Форми роботи: вебсеінар, педагогічний брейнстормінг, вебсеінар-практикум методична студія.

Керівники професійного діалогу: Косенко К.О., методист Центру методичної та аналітичної роботи.

**План роботи
професійного діалогу «Творчий потенціал текстів "нової природи"
в мистецькому просторі закладу освіти»
(спільно з кафедрою виховання й розвитку особистості)**

№ з/п	Форма проведення, тема	Термін	Кількість годин	Відповідальні
1	Вебсеінар «Креолізовані тексти як соціокультурний феномен в освітньому процесі Нової української школи»	Квітень	4	Косенко К.О. Вороніна Г.Л.
2	Педагогічний брейнстормінг «Тексти «нової природи» як засіб розвитку критичного мислення учнів на уроках предметів мистецької освітньої галузі»	Червень	4	Косенко К.О. Вороніна Г.Л.
3	Вебсеінар-практикум «Тексти «нової природи»: нестандартний підхід до навчання»	Вересень	4	Косенко К.О. Вороніна Г.Л.
4	Методична студія «Застосування мультимодальних текстів на уроках предметів мистецької освітньої галузі»	Грудень	3	Косенко К.О. Вороніна Г.Л.
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Арнхейм Р. Мистецтво та візуальне сприйняття. URL: https://royallib.com/book/arnheym_rudolf/iskusstvo_i_vizualnoe_vospriyatie.html.
2. Гич Г. М. Креолізовані тексти в освітньому середовищі XXI століття // Освіта Закарпаття. 2014. № 20. С. 105–108.
3. Гич Г. М. Учні нової української школи як носії «нової грамотності» і суб'єкти освітнього процесу // Мистецтво та освіта. 2019. № 1(91). С. 12–14.
4. Даніель С. Мистецтво бачити. Про творчі здібності сприйняття, про мову ліній і фарб та виховання глядача. URL: https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/ehstetika/daniel_s_m_iskusstvo_videt_2013/34-1-0-4638.
5. Ємельянова С. Методика використання інтелект-карт // Зарубіжна література в школах України. 2018. № 6. С. 18–21.
6. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>

7. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс] / Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів Виконавчої влади України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua> . – Назва з екрана.
8. Масол, Л. М. Інтегративні технології формування предметних компетентностей учнів початкових класів у процесі навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» / Л. М. Масол // Мистецтво та освіта. – 2020. – № 2. – С. 2-9.
9. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. Kyiv: Litera LTD, 2018. – 160 s. URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2018/12/12/11/2011-2018rekviz.pdf>
10. Селевко Г. Сучасні освітні технології: навч. посібн. URL: <https://studfiles.net/preview/5765122/>
11. Сорока, Т. В. Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу //Педагогічна майстерня. 2015. № 2. С. 16– 19.
12. Розвиток ключових компетентностей керівника, учителя та учня Нової української школи: [методичний посібник для керівників і педагогів закладів загальної середньої освіти] / авт. кол.; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. – Х.: Харківська академія неперервної освіти, 2019. – 104 с.
13. Чепіль М., Дудник Н. Педагогічні технології : навч. посіб. Київ: Академ. видав, 2012. 224 с.

Додаток 24
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

**ПРОГРАМА
Бібліотечного практикуму «Професійне становлення»**

**Додаткова складова до комплексної
програми курсів підвищення
кваліфікації за напрямом «Шкільні
бібліотекарі»**

Актуальність. Концепція НУШ, що ґрунтується на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві, виокремлює в структурі кожного навчального закладу сучасну бібліотеку як інформаційний центр, ресурсний осередок і експериментальний майданчик для учнів і вчителів, що забезпечує вільний доступ до якісних підручників, навчальних посібників, довідкової літератури, електронних ресурсів тощо.

Осучаснення роботи шкільної бібліотеки полягає у створенні інформаційного простору та комфортного середовища, автоматизації бібліотечних процесів, забезпеченості якості й інноваційності бібліотечних послуг.

Один із важливих напрямів діяльності шкільної бібліотеки – підтримка інтересу до книги, виховання книгою, залучення школярів до читання, формування інформаційної культури та медіаграмотності, вміння працювати з документами на різних носіях інформації.

Певна гнучкість та адаптивність дає змогу бібліотеці зберігати свою цінність і місце в системі освіти за умови, що вона розвиває напрями, які виходять за рамки традиційних бібліотек, орієнтується на виклики сучасного світу і завдання освіти.

Бібліотеки є відкритими, вільними, демократичними, всеохоплюючими місцями зустрічей та посередниками між знаннями та людьми. Вони сьогодні є провайдерами інформації, промоутерами читання, ключовими гравцями в інноваційній діяльності та провідними учасниками змін у суспільстві. Шкільна бібліотека позиціонується сьогодні як майданчик ідей для учнів, вчителів та батьків.

Пріоритетним напрямом роботи сучасної шкільної бібліотеки є педагогіка партнерства, співпраця з вчителями різних предметів, класними керівниками, педагогами-організаторами, практичними психологами, представниками громади щодо формування особистості з високим рівнем громадянської свідомості, належними правовими та поведінковими нормами.

Ефективність діяльності шкільної бібліотеки значним чином залежить від особистості бібліотечного працівника, його творчих підходів до роботи, використання нових форм і методів. Бібліотекарю необхідно опановувати нові інформаційні технології, створювати веб-сайти, вести блоги, представляти власні медіа-продукти (віртуальні виставки, мультимедійні презентації, буктрейлери, віртуальні подорожі бібліотеками світу, веб-квести та ін.), активно поширювати інформацію через соціальні мережі, анонсувати та інформувати про проведенні заходи, цікаві книги учасникам освітнього процесу.

Мета бібліотечного практикуму: розвиток нормативно-правової компетентності, медійної, інформаційно-цифрової, інноваційної та організаційної компетентностей.

Завдання бібліотечного практикуму – надання теоретичних знань та практичних навичок щодо організації роботи сучасної шкільної бібліотеки в умовах воєнного стану та дистанційної форми навчання учасників освітнього процесу; щодо забезпечення бібліотечного та бібліографічного обслуговування, застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, удосконалення методів і форм соціокультурної діяльності.

Очікувані результати:

Удосконалення професійної компетентності працівників шкільних бібліотек зі стажем роботи до 3-х років:

- нормативно-правової компетентності (обізнаність щодо діючих нормативних документів: законів, постанов, положень та ін., вміння орієнтуватися в них та задіювати їх у своїй діяльності);

- медійної компетентності (вміння користуватися різноманітними медіапродуктами, розвиток уміння критично їх аналізувати, вміло поєднувати й використовувати);

- інформаційно-цифрової компетентності (комплекс навичок, необхідних для того, щоб розуміти потребу інформації, вміти її знайти, зокрема, за допомогою нових інформаційних і комунікаційних технологій, дати правильну оцінку й ефективно використовувати цю інформацію; а також уміння та навички роботи з сучасними комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням)

- інноваційної компетентності (нововведення в бібліотечно-бібліографічну діяльність, зміни у технології обслуговування користувачів, що мають на меті підвищення ефективності інформаційного забезпечення освітнього процесу);

- організаційної компетентності (оволодіння технологіями та методами організації та керування, що використовуються в діяльності шкільної бібліотеки і сприяють підвищенню бібліотечно-бібліографічної грамотності користувачів).

Учасники: працівники бібліотек закладів загальної середньої освіти зі стажем роботи до 3-х років (за списком).

Термін роботи бібліотечного практикуму: 2024 рік.

Періодичність: 3 заняття по 4 академічні години, 1 заняття – 3 академічні години, усього 15 год.

Форми роботи: вебсемінар, вебсемінари-практикуми, воркшоп.

Керівник школи:

Ворфлік Л. В., завідувач відділом планування та розподілу навчальної літератури;

Жеребкіна З. Г., завідувач бібліотеки

**План роботи
бібліотечного практикуму «Професійне становлення»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Термін роботи	Кількість годин	Виконавці
5.	Установчий вебсемінар «Сучасна шкільна бібліотека – простір для освітніх можливостей»	лютий	4	Ворфлік Л.В., Жеребкіна З.Г., Латишева Т.В., Павлова Г.М.

6.	Воркшоп «Бібліотека Нової української школи: інтеграційний аспект»	квітень	4	Ворфлік Л.В., Жеребкіна З.Г., Латишева Т.В., Павлова Г.М.
7.	Вебсемінар-практикум «Бібліотека – осередок виховання загальнолюдських цінностей»	жовтень	4	Ворфлік Л.В., Жеребкіна З.Г., Латишева Т.В., Павлова Г.М.
8.	Вебсемінар-практикум «Бібліотека і сучасність: пошук формули успіху»	листопад	3	Ворфлік Л.В., Жеребкіна З.Г., Латишева Т.В., Павлова Г.М.
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Бібліотека Нової української школи : збірник за матеріалами бібліотечного форуму / упор.: В. П. Фарваршук. – Хмельницький : ХОППО. – 2022 – 65 с.
2. Джерело педагогічних інновацій. Бібліотека закладу загальної середньої освіти – стратегічний партнер Нової української школи : науково-методичний журнал / укладачі: Л. Ворфлік, З. Жеребкіна ; гол. ред. Л. Д. Покроєва. – Випуск № 3(35). – Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2021. – 204 с. – Режим доступу: https://edu-post-diploma.kharkov.ua/wp-content/uploads/2021/11/%d0%94%d0%b6%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bb%d0%be_%d0%a8%d0%ba%d1%96%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0_%d0%b1%d0%b8%d0%b1%d0%bb%d0%b8%d0%be%d1%82%d0%b5%d0%ba%d0%b0_%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_%e2%84%96_3_2021.pdf
3. Національно-патріотичне виховання: вектори розвитку в освітньому процесі : аналітичний огляд / Агалець І.О. // Діяльність НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти : огляд. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт.-упоряд.: Лапаєнко С. В., Агалець І. О., Гуралюк А. Г., Закатнов Д. О., Ростока М. Л. та ін. ; наук. ред. Лапаєнко С. В.]. – Вінниця : ТВОРИ. 2022. – 204 с. – С. 67-93. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/overview_edition_2022.pdf
4. Створення сучасного інформаційно-освітнього простору шкільної бібліотеки : метод. рекомендації / [авт.: І. І. Хемчян, А. І. Рубан, О. Л. Гончаренко] ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [Б. в.], 2021. – 56 с. – (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” ; вип. 24). – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/Modern_library_space.pdf.
5. Соціальні мережі та бібліотеки // Бібліотечна енциклопедія Харківщини. Регіональний корпоративний проект. – Режим доступу: <https://libenc.korolenko.kharkov.com/informatsiini-tekhnohii/sotsialni-merezhi-ta-biblioteku>.
6. Сучасна шкільна бібліотека: організація роботи : практичний посібник. – Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-kabinetu-bibliotekoznavstva/>

Додаток 25
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Якісна освіта», «Професійний розвиток педагога»**

**ПРОГРАМА
методичного коворкінгу
«Забезпечення розвитку дітей дошкільного віку в умовах дистанційної освіти»
для вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної освіти**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників закладів дошкільної освіти**

Актуальність. Дошкільна освіта є важливим етапом для цілісного розвитку дитини. З урахуванням реалій сьогодення та дії правового режиму воєнного стану питання щодо забезпечення розвитку дітей дошкільного віку є пріоритетним. Реалізація цього завдання можливе лише шляхом налагодження тісної комунікації між усіма учасниками освітнього процесу та формування життєво компетентної особистості дитини в умовах дистанційної освіти.

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 02.04.2022 № 1/3845-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні» дистанційна освіта визначена як одна із форм організації освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку.

У Харківській області у зв'язку з ситуацією, що склалася внаслідок повномасштабної війни з РФ, освітня діяльність у закладах дошкільної освіти (далі – ЗДО) здійснюється у дистанційній формі.

Основні вимоги до організації освітнього процесу в дистанційній формі у 2023/2024 навчальному році визначено в листі Міністерства освіти і науки України від 21.08.2023 №1/12490-23«Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році».

Завдання закладу дошкільної освіти у процесі організації освітньої діяльності в дистанційній формі полягає у забезпеченні розвитку дитини з урахуванням індивідуальних фізичних, психологічних, інтелектуальних особливостей дитини кожної вікової групи та налагодження партнерської взаємодії з батьками як з учасниками освітнього процесу.

Із метою надання допомоги педагогічним працівникам ЗДО, визначення їх потреб у організації освітньої діяльності з дітьми в умовах дистанційної освіти Комунальним вищим навчальним закладом «Харківська академія неперервної освіти» 31.08-14.09.2023 проводилося опитування педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, яким охоплено 2 427 педагогів закладів дошкільної освіти з 54 територіальних громад Харківської області.

За результатами опитування з'ясовано, що педагоги закладів дошкільної освіти потребують допомоги з питань здійснення освітньої діяльності в дистанційній формі, серед яких:

- створення безпечного освітнього простору;

- забезпечення якісної організації освітнього процесу у партнерській взаємодії з батьками в умовах дистанційної освіти;
- психолого-педагогічна підтримка педагогів, дітей та їх батьків в сучасних умовах;
- визначення рівня розвитку дитини старшого дошкільного віку в умовах дистанційної освіти.

Усе вищезазначене зумовило актуальність організації роботи методичного коворкінгу для вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної за темою «Забезпечення розвитку дітей дошкільного віку в умовах дистанційної освіти».

Робота методичного коворкінгу спрямована на розкриття особливостей освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку в дистанційному форматі та ознайомлення з кращими практиками роботи педагогів закладів дошкільної освіти.

Мета методичного коворкінгу: удосконалення організаційної та предметно-методичної професійних компетентностей вихователів-методистів, вихователів закладів дошкільної освіти щодо забезпечення розвитку дітей дошкільного віку в умовах дистанційної освіти.

Завдання:

1. Актуалізувати питання організації та підтримки безпечного освітнього простору для забезпечення розвитку дітей дошкільного віку в умовах дистанційної освіти.
2. Удосконалити навички педагогів із питань організації освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку в партнерській взаємодії з батьками в умовах дистанційної освіти.
3. Поглибити знання педагогів щодо забезпечення психолого-педагогічна підтримки учасників освітнього процесу у дистанційній формі.
4. Сприяти набуттю педагогами практичних умінь визначати рівень розвитку дитини старшого дошкільного віку в умовах дистанційної освіти.

Очікувані результати: успішне вдосконалення та розвиток наступних професійних компетентностей:

- організаційної (здатності обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до потреб дітей дошкільного віку в сучасних умовах);
- предметно-методичної (здатності формувати в дітей дошкільного віку компетентності відповідно до Базового компонента дошкільної освіти в сучасних умовах).

Учасники: вихователі-методисти, вихователі закладів дошкільної освіти.

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: 1 заняття – 3 години, 3 заняття по 4 години (усього 15 годин).

Форма роботи: науково-методичні вебсемінари.

Керівники:

Большукіна А.В., завідувач Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики дошкільної та початкової освіти;

Капустіна Н.О., методист Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

**План роботи
методичного коворкінгу «Забезпечення розвитку дітей дошкільного віку в умовах
дистанційної освіти»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Науково-методичний вебсемінар «Організація та підтримка безпечного освітнього простору в сучасних умовах»	Лютий 2024 р.	4	Большукіна А.В. Капустіна Н.О. Астахова М.С.
2.	Науково-методичний вебсемінар «Забезпечення розвитку особистості дитини шляхом якісної організації освітнього процесу в партнерській взаємодії з батьками в умовах дистанційної освіти»	Квітень 2024 р.	4	Большукіна А.В. Капустіна Н.О. Сосницька Н.П.
3	Науково-методичний вебсемінар «Психолого-педагогічна підтримка педагогів, дітей та їх батьків в сучасних умовах»	Травень 2024 р.	4	Большукіна А.В. Капустіна Н.О. Заліська О.М.
4	Науково-методичний вебсемінар «Визначення рівня розвитку дитини старшого дошкільного віку в умовах дистанційної освіти»	Жовтень 2024 р.	3	Большукіна А.В. Капустіна Н.О. Заліська О.М.
Усього			15	

Методичне забезпечення

1. Базовий компонент дошкільної освіти (2021):наказ МОН України від 12.01.2021 № 33. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>
2. Закон України «Про дошкільну освіту» № 2628–ІІІ. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
3. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України. – Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020.– 44 с.
4. Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти: лист МОН України від 16.03.2021 № 1/9-148. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-do-onovlenogo-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti>
5. Про перелік навчальної літератури та навчальних програм рекомендованої МОН України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2023/2024 навчальному році: лист МОН України від 14.08.2023 №1/12038-23. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-pereliki-navchalnoyi-literaturi-ta-navchalnih-program-rekomendovanih-ministerstvom-osviti-i-nauki-ukrayini-dlya-vikoristannya-v-osvitnomu-procesi-zakladiv-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>
6. Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році: лист МОН України від 21.08.2023 №1/2490-23. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>

Додаток 26
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Професійний розвиток педагога», «Педагогічна творчість»**

**ПРОГРАМА
педагогічного клуба
«Забезпечення якості позашкільної освіти в особливий період»
для керівників і заступників керівників закладів позашкільної освіти**

**Компонент освітньої програми підвищення
кваліфікації за напрямом «Педагогічні
працівники закладів позашкільної освіти»**

Актуальність. В особливий період правового режиму воєнного стану виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого й здійснення системних заходів, спрямованих на розвиток позашкільної освіти.

Сучасні виклики позашкільної освіти, зокрема, демографічні, кадрові, інфраструктурні, економічні, зумовлюють особливі підходи до організації освітнього процесу закладу позашкільної освіти в умовах воєнного стану. Особливого значення в діяльності керівника набувають питання збереження й підвищення якості та доступності позашкільної освіти, підтримки кадрового потенціалу, модернізації змісту позашкільної освіти відповідно до викликів, посилення співпраці з батьками, органами влади, громадськістю тощо.

Сьогодні необхідним постає оновлення та підвищення якості змісту позашкільної освіти. Якість освіти є найактуальнішим питанням сучасної освіти. У якості освіти зацікавлені всі: вихованці, – щоб творчі досягнення відкрили їм дорогу до життєвих успіхів; батьки, – щоб допомогти дитині правильно зорієнтуватися у виборі професії та житті; педагоги, – щоб ефективно планувати й розвивати свою професійну компетентність і майстерність; держава, – щоб у майбутньому забезпечити країну високопрофесійними кадрами.

У проєкті Концепції позашкільної освіти в умовах воєнного стану, розробленої Міжнародною асоціацією позашкільної освіти, Президентським Фондом Леоніда Кучми «Україна», Всеукраїнським об'єднанням «Патріот» за підтримки представників Міністерства освіти і науки України пропонується вдосконалення нормативно-правової бази у сфері позашкільної освіти в умовах воєнного стану; посилення державної та регіональної підтримки позашкільної освіти, забезпечення права на позашкільну освіту як основи утвердження української національної та громадянської ідентичності, формування оборонної свідомості; заборона закриття, перепрофілювання, злиття закладів позашкільної освіти; забезпечення рівного доступу до позашкільної освіти, збільшення охоплення позашкільною освітою не менше 50-60% від загальної кількості дітей дошкільного та шкільного віку; оновлення й посилення кадрового забезпечення системи позашкільної освіти в умовах воєнного стану; оновлення змісту та методики освітнього процесу в закладах позашкільної освіти на засадах української національної та громадянської ідентичності; відновлення освітньої інфраструктури, зміцнення матеріально-технічної бази закладів позашкільної освіти в умовах воєнного стану.

Формою взаємодії з керівниками та заступниками керівників закладів позашкільної освіти у 2024 році було обрано педагогічний клуб – інноваційну, самокеровану і саморегульовану організацію педагогічного спілкування. Вона спрямована на об'єднання педагогів із спільними громадськими, професійними та особистими інтересами, передбачає розширення педагогічного і загальнокультурного кругозору, формування навичок комунікативної культури.

Така організація співпраці сприяє встановленню тісних і перспективних зв'язків між закладами позашкільної освіти, громадськістю, іншими соціальними інститутами й вміщує цілий спектр творчої співпраці: знайомство з інноваційними педагогічними технологіями, науковими дослідженнями у сфері освіти; векторами розвитку позашкільної освіти в громадах; обмін креативними ідеями щодо організації управлінської та освітньої діяльності в ЗПО, практичними педагогічними знахідками, кращими досягненнями педагогічних колективів ЗПО Харківської області в питанні підвищення якості позашкільної освіти в широкому сенсі цього поняття.

Вибір теми *«Забезпечення якості позашкільної освіти в особливий період»* педагогічного клубу для керівників та заступників керівників закладів позашкільної освіти у 2024 році обумовлено основними нормативними актами: Законом України «Про освіту», «Про позашкільну освіту»; Концепцією «Нова українська школа»; Стратегією розвитку позашкільної освіти; Концепцією національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527, проектом Концепції позашкільної освіти в умовах воєнного стану.

Мета: удосконалення й розширення компетентності забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти, інноваційної та інклюзивної компетентностей.

Основні завдання програми:

- поглибити та розширити теоретичні знання й практичні навички керівників і заступників керівників закладів позашкільної освіти щодо ефективних практик оновлення змісту та методики позашкільної освіти в особливий період;
- забезпечити розвиток ціннісного і системного ставлення керівників і заступників керівників ЗПО до позашкільної освіти як інструмента професійного розвитку педагога;
- окреслити пріоритетні завдання щодо розвитку інклюзивного та безбар'єрного середовища в закладі позашкільної освіти;
- надати методичну допомогу щодо самооцінювання діяльності закладу позашкільної освіти та педагогічних працівників ЗПО.

Очікувані результати навчання:

- У результаті навчання та успішного засвоєння програми слухачі вдосконалять і розширять такі професійні компетентності:
- забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (здатність забезпечувати організацію якісного освітнього процесу, здатність запровадити функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти);
  - інклюзивну (забезпечення інклюзивного освітнього середовища);
  - інноваційну (здатність генерувати і впроваджувати в практику нові, перспективні ідеї, освітні інновації).

Учасники: керівники (заступники директорів) закладів позашкільної освіти.

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: 1 заняття – 3 год, 3 заняття по 4 год, усього 15 год (0,5 кредиту ЄКТС).

Форми роботи: науково-методичний вебсемінар, науково-практичний вебсемінар, методичний марафон ідей, методичний міст.

Формат проведення: дистанційний (на платформі Zoom).

Керівники:

Большукіна А.В., завідувач Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», кандидат педагогічних наук;

Слізарова І.В., методист Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

**План роботи
педагогічного клубу
«Забезпечення якості позашкільної освіти в особливий період»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	Термін	Виконавці
1.	Науково-методичний вебсемінар «Ефективні практики оновлення змісту та методики позашкільної освіти в особливий період»	3	Лютий	Большукіна А.В. Слізарова І.В. Вороніна Г.Л.
2.	Науково-практичний вебсемінар «Інструменти професійного розвитку педагогів закладів позашкільної освіти»	4	Квітень	Большукіна А.В. Слізарова І.В. Остапенко А.С.
3.	Методичний марафон ідей «Розвиток інклюзивного та безбар'єрного середовища в закладі позашкільної освіти»	4	Травень	Большукіна А.В. Слізарова І.В. Малакей І.С.
4.	Методичний міст «Самооцінювання діяльності закладу позашкільної освіти та педагогів: як скласти пазли»	4	Червень	Большукіна А.В. Слізарова І.В. Вороніна Г.Л.
				Усього 15 год

Методичне забезпечення:

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про позашкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
3. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
4. Указ Президента України №195/2020 від 25.05.2020 Про «Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#n10>

7. Візія майбутнього освіти і науки України. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/895/89546/Viziya_maybutnoho_osvity_i_nauky_Ukrayin.pdf .
8. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
9. Енциклопедія позашкільної освіти / РДГУ, НМЦ інноваційних технологій виховного процесу НАНП України, РОППО; головний ред. Г.П. Пустовіт. Рівне: О. Зень, 2017. 525 с.
10. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
11. Концепція «Нова українська школа». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/> .
12. Наказ Державної служби якості освіти України №01-11/66 від 29.09.2021 р. «Про формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та проведення самооцінювання освітніх і управлінських процесів у закладах позашкільної освіти».
13. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: Науково-методичний збірник / за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serpn.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Nauk-metod.zbirnyk-Osv.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu-%20Innovatsiyna.ta.proyektna.diyalnist.pdf>
14. Проєкт Концепції позашкільної освіти в умовах воєнного стану URL: <https://pou.org.ua/wp-content/uploads/Kontseptsiya-pozashkilnoi-osvity-v-umovah-voyennogo-stanu.pdf>
15. Про організацію освітньої діяльності в закладах позашкільної освіти у 2023/2024 навчальному році.
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/64e/df5/e30/64edf5e3098b3964282432.pdf>
16. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей: Київ, 2018. 40 с.
17. Рекомендації щодо організації програм з надолуження освітніх втрат. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2023/07/31/Unicef.Immediate.actions.frame.proofreading.ua.1-31.07.2023.pdf>
18. Стратегія розвитку позашкільної освіти / за заг. ред. проф. О.В. Биковської. К.: ІВЦ АЛКОН, 2018. 96 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23320/Stratehiia%20Rozvytku%20Pozashkilnoi%20Osvity.pdf;jsessionid=BD7C62C9B58CEC9649B17B1E7D1EA8BF?sequence=1>
19. Типове положення про атестацію педагогічних працівників URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10#Text>

Додаток 27
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «Моя країна – Україна»**

**ПРОГРАМА
методичного серфінгу
«Ключові питання організації
та здійснення виховного процесу в ЗЗСО: на хвилях актуальності»
для заступників директорів із виховної роботи,
педагогів-організаторів, класних керівників ЗЗСО**

**Компонент комплексної програми підвищення
кваліфікації за різними напрямками**

Актуальність. Реформування української освіти на концептуальних засадах Нової української школи висуває нові вимоги до професійної діяльності педагога, зокрема і до його виховної діяльності. Розвиток професійної компетентності педагогів як вихователів, організаторів виховної діяльності потребує їх постійної професійної підготовки з урахуванням потреб суспільства й запитів дітей та молоді в умовах цифрової епохи.

Карантинні обмеження та повномасштабне вторгнення призвели до втрати можливостей для соціокультурного розвитку здобувачів освіти (виховних втрат). Внаслідок науково-методичної невідповідності суспільним викликам, системного порушення виховного процесу спостерігається порушення особистісного та соціального розвитку дітей та молоді, деформації особистісних цінностей та моделей поведінки.

До численних проблем у сфері виховання школярів, які традиційно вирішують освітяни, додаються нові виклики: як виховувати нове покоління людей, яке не мислить свого існування без гаджетів та інтернету, в умовах дефіциту «живого» спілкування між людьми, посиленого викликами воєнного стану. Особливої актуальності набуває потреба формування та розвитку у школярів гуманістичної та стійкої до маніпуляцій свідомості, виховання почуття патріотизму, національної гідності, громадянських якостей, формування моральних принципів, духовності, критичного мислення, інфомедійної грамотності.

Держава приділяє велику увагу проблемам формування ціннісних орієнтацій шкільної молоді на засадах загальнолюдських та національних цінностей, що відображено в таких нормативних документах: Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», Національна програма «Освіта (Україна XXI століття)», Концепція Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року, Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року (наказ МОНУ № 527 від 06.06.2022), Концепція «Нова українська школа», Державний стандарт базової загальної середньої освіти.

Сучасні заклади освіти потребують становлення педагогічних працівників як суб'єкта виховної взаємодії з дитиною та дитячим колективом, особистісного та професійного

саморозвитку як вихователя, формування й розвитку педагогічного колективу школи як колективу вихователів, взаємодії з сім'єю, громадою, іншими соціальними інститутами, спрямованої на активізацію їх виховного потенціалу.

Мета: розвиток компетентності педагогічного партнерства, предметно-методичної та інформаційно-цифрової компетентності педагогів як вихователів НУШ, підвищення ефективності організації та здійснення виховного процесу в ЗЗСО в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови.

Завдання:

– розглянути основні орієнтири ціннісного виховання особистості здобувача освіти, визначити шляхи підвищення ефективності виховання дітей та молоді засобами дистанційної освіти в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови;

– опрацювати нові форми та методи партнерської взаємодії учасників освітнього процесу щодо безпечної самореалізації в цифровому і медійному середовищах;

– набути практичні навички щодо організації наскрізного процесу виховання на засадах демократичних, національних, загальнолюдських цінностей з урахуванням дистанційного формату навчання.

Очікувані результати: у процесі навчання слухачі розвинути такі компетентності:

- **предметно-методичну компетентність** (здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатність формувати ціннісні ставлення в учнів; здатність розвивати в учнів критичне мислення);

- **компетентність педагогічного партнерства** (набуто практичних навичок організації процесу виховання та партнерської взаємодії з урахуванням дистанційного формату навчання, отримано поглиблені знання щодо ціннісного виховання дітей та молоді);

- **інформаційно-цифрову компетентність** (здатність використовувати цифрові технології у виховному процесі).

Учасники: заступники директорів із виховної роботи, педагоги-організатори, класні керівники.

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: усього 15 год., 5 занять по 3 год.

Форми роботи: вебсемінари в онлайн форматі.

Керівники:

Большукіна А.В., завідувач Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», к.пед.н.;

Горбенко Т.І., методист Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

План роботи

методичного серфінгу «Ключові питання організації та здійснення виховного процесу в ЗЗСО: на хвилях актуальності»

№ з/п	Тема, форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
4.	Вебсемінар «Ціннісні орієнтації здобувача освіти: мета і результат виховання»	Лютий	3	Большукіна А.В. Горбенко Т.І. Сіваченко І.Г.
5.	Вебсемінар «Виховання громадянина патріота –	Березень	3	Большукіна А.В. Горбенко Т.І.

	місія сучасного закладу освіти»			Вороніна Г.Л.
6.	Вебсемінар «Виховний потенціал сім'ї та соціальних інститутів: виклики сучасності»	Травень	3	Большукіна А.В. Горбенко Т.І Замазій Ю.О.
7.	Вебсемінар «Медіаосвіта як невід'ємний компонент безпечного виховного середовища суча- сного закладу освіти»	Вересень	3	Большукіна А.В. Горбенко Т.І Ставицький С.Б.
8.	Вебсемінар «Роль особистості педагога у формуван- ні життєвої компетентності учнів: допомога у професійному виборі»	Жовтень	3	Большукіна А.В. Горбенко Т.І Вороніна Г.Л.
	Усього		15	

Методичне забезпечення

1. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн.. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Наук. Видання. К.: Либідь, 2003. 280 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. К.: Либідь, 2003. 344 с.
3. Джерело педагогічних інновацій. Компетентнісний підхід в освіті. Науково-методичний журнал. – Випуск № 3 (19). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017.– 148 с.
4. Інфомедійна грамотність онлайн: посібник для тренера / за заг. ред. Тараненко О. / Розроблено в рамках проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність». – Київ: IREX, 2021. – 400 с.
5. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо її реалізації до 2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
6. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>
7. Коростіль Л.А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229
8. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: [навч. посібник] / Неля Євтихіївна Мойсеюк. К., 2003. 615 с.
9. Мороз О. Як не стати овочем. Інструкція з виживання в інфопросторі. Харків. Віват 2021.
10. Наказ МОН, молоді і спорту України від 31.10.2011 № 1243 «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів».
11. Подоляк Л.Г. Основи вікової психології. Навчальний посібник. К.: Главник, 2012. 112 с.
12. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей», затверджена Вченими Радами Інституту проблем виховання (протокол № 6 від 02 липня 2018 року) та Інституту модернізації змісту освіти (протокол № 7 від 26 вересня 2018 року). URL: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>
13. Сидоренко В.В. Концептуальні засади Нової української школи: ціннісно-світоглядний аспект.: збірник матеріалів III-ї Всеукраїнської Інтернет-конференції 18 квітня 2018р. м. Київ. У 2-х частинах: Ч.1. / наукова редакція, упорядкування: В.В. Сидоренко, Я.Л. Швень. К.: Агроосвіта, 2018. 282 с. С. 121-128.

14. Сорока Г.І. Організація виховної роботи: планування, аналіз, методичне забезпечення. Харків, Видавнича група «Основа», 2006.
15. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи та технології: навч.-метод. посібник. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2002. 128 с.
16. Указ Президента України від 25.05.2020 №195/2020 «Про Національну стратегію розвитку безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>
17. Черних О.О. Керівництво із соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки підлітків в Інтернеті: навчально-методичний посібник / Черних О.О. К.: ТОВ ЦП „КОМПРИНТ”, 2017. 104 с.

Додаток 28
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Професійний розвиток педагога», «Педагогічна творчість»**

**ПРОГРАМА
методичних посиденьок
«Пошук ефективних шляхів подолання освітніх втрат і розривів у позашкільлі»
для методистів і керівників гуртків закладів позашкільної освіти**

**Компонент освітньої програми
підвищення кваліфікації за напрямом
«Педагогічні працівники закладів
позашкільної освіти»**

Актуальність. Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів, ефективних педагогічних та інформаційних технологій, інноваційних формі методів організації освітнього процесу.

Із 2020 року українська освіта зіткнулася з численними викликами: вимушеними перервами в навчанні, знищенням закладів освіти, відсутністю очного навчання та обмеженим доступом до нього, значними обмеженнями для реалізації дистанційної освіти, викликаними перебоями з електроенергією та інтернетом. Звісно, це призвело до освітніх втрат і розривів. Саме тому освітні втрати потребують оперативного реагування. Усупереч перешкодам освіта має стати ключем до відновлення відчуття надії та можливостей для майбутнього, допомагаючи людям знайти своє місце в нових реаліях.

Бойові дії, що відбуваються в Україні через збройну агресію російської федерації, є стресом для усіх учасників освітнього процесу. І дорослі, і діти потребують психосоціальної підтримки, формування соціальної згуртованості та навчання учасників освітнього процесу життєвим навичкам, рекомендацій щодо дій у стані стресу, порад щодо реагування на стрес в екстремальних травматичних умовах, технологій відновлення.

Згідно з методичними рекомендаціями Міністерства освіти і науки України щодо організації освітньої діяльності в закладах позашкільної освіти, в умовах збройної агресії російської федерації пріоритетом у педагогічній діяльності кожного педагогічного працівника закладів позашкільної освіти всіх типів повинно бути національно-патріотичне виховання дітей та молоді.

Позашкільна освіта має вагомі можливості в реалізації завдань виховання громадянина-патріота. У закладах позашкільної освіти накопичено багатий досвід формування патріотизму як почуття та базової якості особистості. Потужним джерелом і міцним підґрунтям виховання дітей та молоді під час воєнного стану й відбудови може стати переосмислення інноваційних педагогічних технологій виховання, розвитку, навчання та соціалізації, що відкриває нові можливості для закладу позашкільної освіти як простору виховання громадянина-патріота.

Особливого значення набуває наразі питання національно-патріотичного виховання як основоположного виклику сучасності, що є стрижнем формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть розвиток держави як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання й традицій, гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, готовності до змін та до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

Кінцевою метою позашкільної освіти є те, що громадяни здобувають якісну позашкільну освіту, яка сприяє розвитку інтелектуальних здібностей та обдарувань, утвердженню української національної і громадянської ідентичності, військово-патріотичному вихованню, надолуженню освітніх утрат і ефективній профорієнтації.

Формою взаємодії з методистами та керівниками гуртків закладів позашкільної освіти у 2024 році було обрано *«методичні посиденьки»* – форму роботи, яка сприяє створенню сприятливого психологічного клімату групи слухачів, а також виробленню правильного розуміння певної педагогічної проблеми. Для обговорення на *«методичних посиденьках»* пропонуються питання, суттєві для розв'язання якихось вузлових завдань освітнього процесу в невимушеній обстановці, які викликають слухачів на відверту розмову щодо питання, яке обговорюється та підводить їх до певних висновків.

Вибір теми *«методичних посиденьок»* для методистів і керівників гуртків закладів позашкільної освіти *«Пошук ефективних шляхів подолання освітніх втрат і розривів у позашкільлі»* у 2024 році обумовлено основними нормативними актами: Законом України *«Про освіту»*, *«Про позашкільну освіту»*; Концепцією *«Нова українська школа»*; Стратегією розвитку позашкільної освіти; Концепцією національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527, проектом Концепції позашкільної освіти в умовах воєнного стану, Рекомендаціями МОНУ щодо організації програм із надолуження освітніх втрат.

Мета: удосконалення та розширення рівня предметно-методичної, психологічної та інноваційної професійних компетентностей методистів і керівників гуртків закладів позашкільної освіти щодо педагогічного пошуку подолання освітніх втрат і розривів у позашкільлі.

Основні завдання програми:

- поглибити та розширити знання й практичні навички методистів і керівників гуртків закладів позашкільної освіти щодо психологічної підтримки учасників освітнього процесу, ефективних технологій відновлення психологічного стану;
- сформувані та розвинути в методистів і керівників гуртків ЗПО світоглядний, науково-теоретичний та виховний підходи до подолання в молодого покоління відчуження від своїх національно-історичних коренів, комплексу меншовартості;
- ознайомити слухачів із можливостями моніторингових досліджень щодо вимірювання освітніх втрат і розривів, узагальнити та поширити ефективний наявний досвід щодо їх подолання;
- сформувані й розвинути теоретичні знання та практичні навички методистів і керівників гуртків закладів позашкільної освіти щодо шляхів становлення громадянина-патріота, ефективних шляхів подолання освітніх втрат і розривів.
- підвищити мотивацію методистів і керівників гуртків ЗПО щодо створення безпечного освітнього середовища в закладі позашкільної освіти з метою прискорення процесу подолання освітніх втрат.

Очікувані результати навчання:

У результаті навчання та успішного засвоєння програми слухачі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

– предметно-методичну (здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів, вихованців, слухачів; здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання здобувачів освіти на засадах компетентнісного підходу; здатність формувати ціннісні ставлення в учнів),

– психологічну (здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів освіти; здатність використовувати стратегії роботи з учасниками освітнього процесу, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатність формувати мотивацію учнів, вихованців, слухачів та організовувати їхню пізнавальну діяльність);

– інноваційну(здатність генерувати і впроваджувати в практику нові, перспективні ідеї, освітні інновації).

Учасники: методисти та керівники гуртків закладів позашкільної освіти.

Термін роботи: 2024 рік

Періодичність: 1 заняття – 3 год, 3 заняття по 4 год, усього 15 год.

Форми роботи: науково-практичні вебсемінари.

Формат проведення: дистанційний (на платформі Zoom).

Керівники:

Большукіна А.В., завідувач Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», кандидат педагогічних наук;

Слізарова І.В., методист Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

План роботи методичних посиденьок

«Пошук ефективних шляхів подолання освітніх втрат і розривів у позашкільлі»

№ з/п	Тема	Кількість годин	Термін	Відповідальні
1.	Науково-практичний вебсемінар «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу. Пошук ефективних технологій відновлення психологічного стану».	3	Вересень	Большукіна А.В. Слізарова І.В. Носенко В.В.
2.	Науково-практичний вебсемінар «Світоглядний, науково-теоретичний та виховний підходи до подолання в молодого покоління відчуження від своїх національно-історичних коренів, комплексу меншовартості»	4	Жовтень	Большукіна А.В. Слізарова І.В. Вороніна Г.Л.
3.	Науково-практичний вебсемінар «Навчальні втрати та розриви: педагогічний пошук шляхів їх подолання, вивчення результатів моніторингових	4	Листопад	Большукіна А.В. Слізарова І.В. Капустін І.В.

	досліджень»			
4.	Науково-практичний вебсемінар «Створення безпечного освітнього середовища в закладі позашкільної освіти з метою прискорення процесу подолання освітніх втрат»	4	Грудень	Большукіна А.В. Єлізарова І.В. Китиченко Т.С.
				Усього: 15 год

Методичне забезпечення

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про позашкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
3. Візія майбутнього освіти і науки України.
URL: https://osvita.ua/doc/files/news/895/89546/Viziya_maybutnoho_osvity_i_nauky_Ukrayin.pdf
4. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> .
5. Енциклопедія позашкільної освіти / РДГУ, НМЦ інноваційних технологій виховного процесу НАНП України, РОППО; головний ред. Г.П. Пустовіт. Рівне: О. Зень, 2017. 525 с.
6. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
7. Концепція «Нова українська школа». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/> .
8. Курс підвищення кваліфікації «Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час та після завершення воєнних дій», затверджений Вченою радою Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (протокол № 5 від 29.06.2022). URL: <http://surl.li/esrpf>.
9. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проектна діяльність: Науково-методичний збірник / за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с.
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serp.n.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Nauk-metod.zbirnyk-Osv.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu-%20Innovatsiyna.ta.proyektna.diyalnist.pdf>
10. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей: Київ, 2018. 40 с.
11. Проєкт Концепції позашкільної освіти в умовах воєнного стану URL: <https://pou.org.ua/wp-content/uploads/Kontseptsiya-pozashkilnoyi-osvity-v-umovah-voyennogo-stanu.pdf>
12. Про організацію освітньої діяльності в закладах позашкільної освіти у 2023/2024 навчальному році.
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/64e/df5/e30/64edf5e3098b3964282432.pdf>
13. Рекомендації щодо організації програм з надолуження освітніх втрат. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2023/07/31/Unicef.Immmediate.actions.frame.proofreading.ua.1-31.07.2023.pdf>
14. Стратегія розвитку позашкільної освіти / за заг. ред. проф. О.В. Биковської. К.: ІВЦ АЛКОН, 2018. 96 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23320/Stratehija%20Rozvytku%20Pozashkilnoi%20Osvity.pdf;jsessionid=BD7C62C9B58CEC9649B17B1E7D1EA8BF?sequence=1>

Додаток 29
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проект підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «STEM-освіта»**

**ПРОГРАМА
методичного нетворкінгу
«STEM-освіта в дистанційному та змішаному форматі»
Центру професійного розвитку педагогічних працівників**

**Компонент комплексної програми
Підвищення кваліфікації педагогічних
Працівників за усіма напрямками**

Актуальність. Відновлення, розвиток та конкурентоспроможність національної економіки, забезпечення обороноздатності нашої держави ставить перед сферою освіти завдання щодо генерування нових ідей і знань, створення нових технологій, розв'язання проблем, що можливо досягнути шляхом упровадження практико-орієнтованого навчання, створення на заняттях проблемних ситуацій для самостійного здобуття необхідних знань у процесі їх вирішення.

Освіта повинна бути випереджувальною, відповідати тенденціям розвитку суспільства в майбутньому (розвиток ІТ-галузі, робототехніки, нанотехнологій та інше), тому особлива увага на сьогодні приділяється інноваційному напрямку – STEM-освіті.

Впровадження STEM-освіти визначається подальшим впровадженням реформи «Нова українська школа», яка у вересні 2022 року розпочалася на рівні базової середньої освіти, Планом заходів щодо реалізації Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) до 2027 року, що визначає комплекс заходів, пов'язаних з формуванням і розвитком навичок науково-дослідницької та інженерної діяльності, винахідництва, підприємництва, ранньої професійної самовизначеності, популяризацією науково-технічних та інженерних професій.

Методичний нетворкінг спрямований на реалізацію в Харківській області інноваційного освітнього проекту «Організаційні та науково-методичні умови створення STEM-центрів». Створення освітнього STEM-середовища у закладі освіти (сукупність інтелектуальних та матеріальних умов впровадження результатів навчально-дослідної роботи, технологій, інжинірингу, інтегрованих знань, які забезпечують саморозвиток активної особистості, реалізацію її творчого потенціалу) є одним з основних завдань сучасного етапу розвитку STEM-освіти.

Попередні роки пандемії та широкомасштабної війни призвели до створення системи дистанційного навчання. Так, ми можемо сьогодні підкреслити, що у вітчизняній педагогічній практиці вже існують елементи віртуального освітнього середовища, які використовуються вже тривалий час у дистанційному та змішаному навчанні для здійснення комунікації між учителями та учнями поза аудиторією – електронна пошта, Telegram, Viber, чати тощо. Поряд з даними засобами комунікації використовуються також комп'ютерні мультимедійні навчальні

програми, електронні посібники тощо.

З огляду на це упровадження STEM-освіти в дистанційному та змішаному форматах вимагає від педагогічних працівників активно використовувати новітні педагогічні підходи до навчання й оцінювання, інноваційні практики міжпредметного навчання із застосуванням цифрових технологій, розвиток компетентностей в галузі педагогічного дизайну.

Згідно із законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, з огляду на вищезазначене та з метою набуття професійних компетентностей, підвищення фахового рівня педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти започатковано роботу методичного нетворкінгу «STEM-освіта в дистанційному та змішаному форматі» (далі – нетворкінг).

Зміст нетворкінгу ґрунтується на педагогічній технології проектної та навчально-дослідної діяльності, представлено різні моделі освітньої інтеграції, що дозволяє здійснювати модернізацію методологічних засад, реалізують взаємозв'язок змісту, обсягу навчального матеріалу предметів різних освітніх галузей. Структура матеріалу подається за схемою «тематичні акценти – способи дій», що сприятиме розвитку професійної компетентності педагогічних працівників з питань STEM-освіти, розглядаються питання формування віртуального освітнього STEM-простору та його імплементації в навчальні предмети шкільних курсів, бо саме такий шлях сприяє більш повному і системному формуванню необхідних компетентностей здобувачів освіти, які дають можливість запропонувати розв'язання проблем суспільства, поєднавши природничі науки, технології, інженерію та математику.

Результатом діяльності нетворкінгу має бути підвищення професійної компетентності педагогічних працівників закладів освіти і з питань організації, здійснення STEM-освіти, її ефективної інтеграції в освітній простір. Заняття планується проводити у форматі on-line (в синхронному та асинхронному режимах) з використанням наявних можливостей і технологій.

Мета нетворкінгу: сприяння професійному розвитку педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, формування стійкої мотивації до постійного самовдосконалення та розвитку предметно-методичної та інформаційно-цифрової компетентностей.

Завдання:

1. Надання практичної допомоги педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти в опануванні підходів та технологій організації та здійснення STEM-освіти в дистанційному та змішаному форматах.

2. Професійна підтримка з питань реалізації компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного підходів до організації STEM-освіти дітей з урахуванням особливостей віртуального освітнього STEM-середовища.

3. Ознайомлення з підходами, принципами та засобами інтеграції STEM-освіти в освітній процес нової української школи, імплементації STEM-освіти в навчальні предмети.

4. Надання адресної методичної допомоги педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти із різних питань організаційно-методичного супроводу STEM-освіти школярів з урахуванням інноваційних тенденцій в галузі педагогіки, методики, психології, інформаційних технологій.

Очікувані результати: вдосконалення та розвиток предметно-методичної (здатність здійснювати інтегроване навчання; здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів) та інформаційно-цифрової (здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі) компетентностей.

Учасники: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти.

Термін роботи нетворкінгу: 2024 рік.

Періодичність: усього 15 годин (4 заняття).

Форми роботи: вебінар, веб-семінар.

Керівник нетворкінгу: Ставицький С.Б., завідувач Центру медіа та інформаційних технологій КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

План роботи
методичного нетворкінга «STEM-освіта в дистанційному та змішаному форматі»
(усього 15 годин: 4 заняття)

№ з/п	Тематика, форма роботи	Термін проведення	Кількість годин	Виконавці
1.	Установчий науково-методичний семінар (дистанційно) «Упровадження елементів STEM-освіти в умовах дистанційного навчання»	Березень	3	Ставицький С.Б. Вороніна Г.Л.
2.	Науково-методичний семінар (дистанційно) «Цифрові ресурси STEAM-освіти»	Червень	4	Ставицький С.Б. Василенко Ю.М.
3.	Науково-методичний семінар (дистанційно) «Педагогічний дизайн створення віртуального освітнього STEM-простору»	Вересень	4	Ставицький С.Б. Василенко Ю.М.
4.	Науково-практичний семінар (дистанційно) «Професійна компетентність учителя в системі навчання STEM в дистанційному та змішаному форматах»	Листопад	4	Ставицький С.Б. Вороніна Г.Л.
Усього годин:			15	

Методичне забезпечення

1. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р).
2. Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) (розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 960-р).
3. План заходів щодо реалізації Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) до 2027 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 січня 2021 року № 131-р).
4. План заходів щодо популяризації природничих наук та математики до 2025 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 320-р).
5. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (наказ Міністерства освіти і науки України від 07 листопада 2000 року № 522, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 року за № 946/5167 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 30 листопада 2012 року № 1352)).
6. Типовий перелік засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів і STEM-

лабораторій (наказ Міністерства освіти і науки України від 29.04.2020 № 574).

7. Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2022/2023 навчальному році (листа ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 15.08.2022 № 22.1/10-1080).

8. Модельна навчальна програма для базової середньої освіти «STEM. 5-6 класи (міжгалузевий інтегрований курс)» (авт. Бутурліна О.В., Артем'єва О.Є.).

Додаток 30
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проект підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
методичного кластеру
«Потенціал технологічної освітньої галузі в професійній орієнтації здобувачів освіти»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації працівників
технологічної освітньої галузі**

Актуальність. Сучасні вимоги до технологічної підготовки потребують запровадження принципів, які визначають сутність і перспективність технологічної освіти. Визначальне місце в забезпеченні високого рівня технологічної освіти, крім загальнодидактичних (науковості, наочності, зв'язку навчання з практикою, послідовності й наступності, урахування вікових особливостей, міцності, активності), належить таким важливим принципам, як творчість, варіативність, диференціація, системність, ергономічність, педагогічне проектування.

Провідною місією технологічної освіти є забезпечення цілісного інтелектуального, соціального й духовного розвитку особистості школяра, формування його технологічної культури, виховання внутрішньої потреби й поважного ставлення до праці, підготовка до успішної творчої предметно-перетворювальної діяльності та професійного самовизначення.

Головна мета технологічної освіти полягає у формуванні технічно, технологічно й комп'ютерно освіченої особистості, підготовленої до життя й активної природовідповідної предметно-перетворюючої діяльності в умовах сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства, життєво необхідних знань, умінь і навичок, основних компонентів інформаційної культури учнів, забезпеченні умов для їх професійного самовизначення, виробленні в них навичок творчої діяльності, вихованні культури праці, здійсненні допрофесійної та професійної підготовки за їх бажанням і з урахуванням індивідуальних можливостей.

Мета: удосконалення та розширення рівня предметно-методичної та інноваційної професійних компетентностей учителів предметів «Трудове навчання» і «Технології».

Завдання:

1. Актуалізувати значення сучасних педагогічних технологій на уроках трудового навчання.
2. Удосконалити навички використання ІКТ під час викладання предметів технологічної освітньої галузі в дистанційному форматі.
3. Удосконалювати здатність педагогів розвивати навички креативного та технічного мислення здобувачів освіти.

Очікувані результати: у результаті навчання слухачі вдосконалять та розвинуть професійні компетентності:

- предметно-методичну (здатність моделювати зміст освітнього процесу відповідно до обов'язкових результатів навчання й очікуваних результатів, формування в здобувачів освіти внутрішньої мотивації до вивчення предметів технологічної освітньої галузі);
- інноваційну (здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, різноманітні підходи до розв'язування проблем у педагогічній діяльності, здатність використовувати інновації в професійній діяльності).

Учасники: учителі технологічної освітньої галузі

Термін роботи: 2024 рік.

Періодичність: усього 15 годин (3 заняття по 5 годин).

Форма роботи: дистанційна.

Керівники:

Большукіна А.В., завідувач Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», кандидат педагогічних наук;

Панасенко А.В., методист Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

**План роботи
методичного кластеру
«Потенціал технологічної освітньої галузі в професійній орієнтації здобувачів освіти»**

№ з/п	Тема, форма роботи	Термін роботи	К-ть навч. годин	Відповідальні та виконавці
1.	Вебсеінар: «Використання ІКТ під час викладання предметів технологічної освітньої галузі в дистанційному форматі».	Червень 2024 року	5	Большукіна А.В. Панасенко А.В. Василенко Ю.М.
2.	Вебконференція: «Сучасні педагогічні технології на уроках трудового навчання».	Жовтень 2024 року	5	Большукіна А.В. Панасенко А.В.
3.	Майстер-клас «Креативне та технічне мислення: ефективні методики розвитку»	Грудень 2024 року	5	Большукіна А.В. Панасенко А.В.
		Усього	15	

Методичне забезпечення

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL: <http://www.mon.gov.ua/>(дата звернення: 22.08.2019 р.)
2. Джерело педагогічних інновацій. Національно-патріотичне виховання у навчальних закладах: Науково-методичний журнал. –Випуск № 2(10). Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2015. – 224 с.
3. Закон України «Про освіту» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст..226) Із змінами, внесеними згідно із Законом № 764-ІХ від 13.07.2020 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

5. Концепція Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 1233-р
6. Концепція нової української школи. [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://www.mon.gov.ua>.
7. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249613934>
8. Лист Міністерства освіти і науки України від 10.06.2019 № 1/9-365 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2019/2020 н.р.» – [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://www.mon.gov.ua>.
9. Назаренко Г. А. Використання сучасних виховних технологій у процесі ціннісного становлення учнівської молоді. Педагогіка і психологія. 2014, №1 (82). 37–45.
10. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 р. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/68/2016>
11. Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти (наказ МОН України 26.12.2017 №1669. URL: <https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18>

Додаток 31
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 27.12.2023 № 94

**Регіональний проєкт «Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБ «Інклюзивна освіта»**

**ПРОГРАМА
інклюзивного марафону
«Сучасні орієнтири діяльності інклюзивно-ресурсних центрів як основа ефективної
інклюзивної освіти»**

**Компонент комплексної програми підвищення
кваліфікації фахівців (консультантів)
інклюзивно-ресурсних центрів**

Актуальність. Демократичні перетворення, що відбуваються в Україні, процес входження в європейський та світовий освітній простір зумовили зміну ставлення суспільства до проблем інклюзії, яка стала пріоритетною в освітній політиці держави. Інклюзія в освіті визначається як процес включення дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітні навчальні заклади, і забезпечення права на одержання освіти, якість якої не відрізняється від освіти здорових дітей.

Це положення відображено в низці міжнародних (Всесвітня декларація «Освіта для всіх», Саламанська Декларація, Програма дій щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами, Дакарська Декларація) і українських (Концепція розвитку інклюзивної освіти, «Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах», «Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах», нормативно-правових документах.

Інклюзивне навчання здійснюється шляхом включення дітей з порушеннями розвитку до звичайних класів за різноманітними формами та моделями навчання. Однак наразі невирішеними залишається низка проблем, зокрема: упереджене ставлення до дітей з порушеннями розвитку з боку соціуму (учнів, учителів, батьків, громади); недосконалість навчально-методичного забезпечення та психолого-медико-педагогічного супроводу інклюзивних процесів.

Таким чином, систематична, комплексна та різнорівнева діяльність щодо розбудови ефективної системи інклюзивної освіти в закладах освіти Харківської області є необхідною умовою забезпечення права на якісну освіту для дітей з особливими освітніми потребами.

Вибір теми *«Сучасні орієнтири діяльності інклюзивно-ресурсних центрів як основа ефективної інклюзивної освіти»* інклюзивного марафону для фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів у 2024 році обумовлено основними нормативними актами: Декларацією ООН про права інвалідів, Конвенцією ООН про права дитини, Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», Концепцією розвитку інклюзивної освіти, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 01 жовтня 2010 року № 912, Положенням про інклюзивно-ресурсний центр затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 та

Положенням про ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 617.

Мета: підвищення якості психодіагностичних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами, використання ефективних сучасних технологій у своїй роботі, створення безпечного освітнього простору.

Завдання:

1. Сформувати й розвинути теоретичні знання та практичні навички фахівців інклюзивно-ресурсних центрів щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку та надання корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП.

2. Окреслити шляхи подолання освітніх втрат та розривів у діяльності інклюзивно-ресурсних центрів.

3. Визначити основні складові безпечного освітнього середовища.

4. Поширити ефективний педагогічний досвід фахівців ІРЦ щодо використання цифрових технологій у роботі з дітьми з ООП в дистанційному форматі.

5. Підвищити мотивацію для роботи з дітьми з ООП та надати рекомендації щодо психологічної підтримки учасників освітнього процесу.

Очікувані результати роботи:

У результаті навчання та успішного засвоєння програми слухачі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

- професійно-педагогічну(теоретична та практична підготовка до творчої педагогічної діяльності, ефективної співпраці з педагогічними працівниками та їх батьками дітей з ООП);

- психологічну (здатність до самопізнання, самоконтролю, до ефективного спілкування і взаємодії з іншими людьми, саморозвитку та самореалізації);

- інформаційно-цифрову (здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного суспільства).

Термін роботи: 2024рік.

Періодичність: усього 15 год., 5 занять по 3 години.

Форми роботи: методичний вебсемінар, науково-практичний вебсемінар, вебсемінар-практикум, вебсемінар з елементами тренінгу, інструктивний вебінар.

Формат проведення: дистанційний (на платформіZoom).

Керівники:

Малакей І.С., методист Ресурсного центру з підтримки інклюзивної освіти.

Учасники: фахівці (консультанти) інклюзивно-ресурсних центрів.

План роботи

Інклюзивного марафону

«Сучасні орієнтири діяльності інклюзивно-ресурсних центрів як основа ефективної інклюзивної освіти»

№ з/п	Форма проведення, тема	Термін	Кількість годин	Відповідальні
1.	Методичний вебсемінар «Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки»	Березень	3	Малакей І.С. Байназарова О.О.
2.	Науково-практичний вебсемінар «Психологічна підтримка	Квітень	3	Малакей І.С. Носенко В.В.

	учасників освітнього процесу в закладах загальної середньої та дошкільної освіти»			
3.	Вебсемінар-практикум «Використання інноваційних технологій у наданні психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП»	Травень	3	Малакей І.С. Нетеса І.І. Василенко Ю.М.
4.	Вебсемінар з елементами тренінгу «Організація психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП в закладах загальної середньої та дошкільної освіти»	Вересень	3	Малакей І.С. Байназарова О.О. Вишнева І.М.
5.	Інструктивний вебінар «Освітні втрати: причини, наслідки й шляхи подолання»	Жовтень	3	Малакей І.С. Байназарова О.О. Колісник О.В.
Усього годин:			15	

Методичне забезпечення

1. Конвенції ООН про права дитини
2. Конвенція про права осіб з інвалідністю
3. Конституція України
4. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами) «Про освіту»
5. Закон України від 11.07.2001 № 2628-III (зі змінами) «Про дошкільну освіту»
6. Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами) «Про повну загальну середню освіту»
7. Закон України від 21.03.1991 № 875-XII (зі змінами) «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»
8. Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI (зі змінами) «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»
9. Закон України від 06.09.2018 № 2541-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг»
10. Закон України від 05.06.2014 № 1324-VII «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання»
11. Постанова КМУ від 23.04.2003 № 585 (зі змінами) «Про встановлення строку навчання у загальноосвітніх навчальних закладах для дітей з особливими освітніми потребами»
12. Постанова КМУ від 21.08.2013 № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами»
13. Постанова КМУ від 14.02.2017 № 88 (зі змінами) «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами»
14. Постанова КМУ від 12.07.2017 № 545 (зі змінами) «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр»
15. Постанова КМУ від 22.08.2018 № 617 «Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів»
16. Постанова КМУ 10.04.2019 № 530 (зі змінами) «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти».
17. Постанова КМУ від 15.09.2021 № 957 (зі змінами) «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»

18. Наказ МОН України від 01.10.2010 № 912 «Про затвердження концепції розвитку інклюзивного навчання»
19. Наказ МОН України від 09.12.2010 № 1224 «Про затвердження Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах»
20. Наказ МОН України від 26.09.2016 № 1148 «Про надання грифів Міністерства освіти і науки України навчальній літературі для дітей з особливими освітніми потребами»
21. Наказ МОН України від 03.05.2018 № 447 «Про затвердження Примірного переліку обладнання для оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсного центру»
22. Наказ МОН України від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»
23. Наказ МОН України від 06.09.2018 № 977 «Деякі питання комплексної оцінки розвитку дітей з особливими освітніми потребами»
24. Наказ МОН України від 17.04.2019 № 515 «Про надання грифа «рекомендовано Міністерством освіти і науки України» навчальній літературі для дітей з особливими освітніми потребами»
25. Наказ МОН України від 11.06.2021 № 656 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти з інклюзивним навчанням на фахівців інклюзивно-ресурсних центрів»
26. Лист МОН України від 26.07.2012 № 1/9-529 «Про організацію психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання»
27. Лист МОН України від 02.01.2013 № 1/9-1 «Про визначення завдань працівників психологічної служби системи освіти в умовах інклюзивного навчання»
28. Лист МОН України від 13.08.2014 № 1/9-414 «Про забезпечення безперешкодного доступу до навчальних закладів».
29. Лист МОН України від 06.02.2017 № 1/9-63 «Щодо навчальної літератури для дітей з особливими освітніми потребами»
30. Лист МОН України від 29.12.2021 №1/23101-21 «Про методичні рекомендації для фахівців інклюзивно-ресурсних центрів та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти щодо встановлення категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) та визначення рівня підтримки в освітньому процесі»
31. Лист МОН України від 28.03.2022 №1/3710 «Про роботу інклюзивно-ресурсних центрів та організацію освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами у період воєнного стану»
32. Лист МОН України від 29.03.2022 №1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»
33. Лист МОН України від 08.06.2022 №4/1196-22 «Про методичні рекомендації щодо визначення дітей раннього та дошкільного віку»
34. Лист МОН України від 15.06.2022 № 1/6435-22 «Щодо забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами»
35. Лист МОН України від 03.08.освітніх труднощів та рівнів підтримки у 2023 № 1/11479-23 "Про методичні рекомендації "Безпечне освітнє середовище: Надання індивідуальної підтримки учням з особливими освітніми потребами під час підготовки до реагування на надзвичайні ситуації"
36. Лист МОН України від 31.08.2023 №1/13094-23 «Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2023/2024 навчальному році».